8554 AA 60100200
OSREDNJA KNJIŽNICA
P.P.126
66001 KOPER

PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo
Cena 400 lir
Leto XXXVIII. Št. 6 (11.134)
TRST, petek, 8. januarja 1982

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni «Doberdob» v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni «Slovenija» pod Vojskim pri Idriji, do 8. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zasužnjeni Evropi.

SREČANJE VLADA-SINDIKATI BREZ KONKRETNIH SKLEPOV

Vlada zagotavlja, da podražitve ne bodo presegle 16 odstotkov

Vsekakor naj bi v kratkem podražili avtomobilske zavarovalnine, mleko, cement in umetna gnojila - Formica o predlogu za davčno razbremenitev dohodkov delavcev

RIM — Davčna politika in naraščanje cen sta bili osnovni točki včerajšnjega srečanja med vlado in sindikati. Še pred nekaj dnevi so govorili, da bo srečanje «tehničnega» značaja, vendar kaže, da je bil pomen mnogo večji, kar je razvidno tudi iz množične prisotnosti najvišjih predstavnikov obeh strani. Vlado so zastopali poleg ministrskega predsednika Spadolinija še ministri Di Gesi, Andreatta, La Malfa, Marcora, Formica, Altissimo in De Michelis, delegacijo sindikalne federacije pa so vodili Lama, Carniti in Benvenuto. Ob koncu sestanka se je ministrski predsednik Spadolini zadržal v krajšem pogovoru s časnikarji. Včerajšnje srečanje je pozitivno ocenil in je dejal, da se bo s sindikati ponovno srečal 13. januarja ter da predvideva, da bo mogoče do 20. januarja doseči sporazum z železničarji, ki so v zadnjem času večkrat popolnoma onesposobili železniški promet.

V sporočilu, ki ga je prebral Spadolini, ni nobenih konkretnih podatkov o poteku pogovora. Rečeno je, da sta Marcora in Formica poročala o davčni politiki in o cenah ter da je ob koncu srečanja Spadolini poudaril voljo vlade, da nadaljuje z bojem proti inflaciji in proti brezposelnosti ter da se ta politika odraža v finančnem zakonu, ki ga je senat že odobril, o katerem sedaj razpravlja poslanska zbornica.

V sporočilu je tudi rečeno, da si bo vlada prizadevala, da bo dinamika nadzorovanih cen vedno v skladu s predvideno šestnajstodstotno stopnjo inflacije. Kar pa zadeva davčno politiko je vlada zagotovila, da bo v letu 1982 izdala ukrepe proti izgubljanju kupne moči prejemkov odvisnih delavcev. Skratka, razbremenili naj bi davke na nižje osebne dohodke. Končno pa je v sporočilu še rečeno, da bodo na prihodnjem sestanku, ki bo 13. t.m. poglobili posamezne predloge, ki so prišli včeraj do izraza. V tem času bo posebna delovna skupina, ki jo bo koordiniral finančni minister Formica, razpravljala o najpomembnejših aspektih finančne politike.

Spadolini je časnikarjem še povedal, da se je z včerajšnjim sestankom obnovil dialog, ki sicer ni bil nikoli prekinjen, saj se je vlada srečala s sindikati sredi decembra. Spadolini je tudi poudaril, da je vlada vedela, da sindikat ne more sprejemati hitrih odločitev, ker mora o svojih predlogih slišati tudi mnenje delavcev v tovarnah. Govor je bil tako predvsem o preliminarnih vprašanjih, o katerih so že razpravljali na prejšnjih sestankih. Spadolini je tudi dejal, da je bila poglobljena vladna politika, še zlasti kar zadeva «načrtovano stopnjo inflacije». Poudaril je pomen zadnjih ukrepov o nadzorovanih cenah. V zvezi s plačami delavcev, oziroma s vprašanjem draginjske doklade pa Spadolini ni dal točnega odgovora, češ da mora čakati na izid referenduma, ki ga bodo sindikati izvedli med delavci. Poudaril pa je, da bo pač morala vlada pri tem vprašanju doseči sporazum tudi z delodajalci. Vendar sedaj v vladnih krogih razpravljajo samo o tem, kar lahko nudi država in zato je vlada pripisala velik pomen dejstvu, da so sindikati pristali na 16-odstotne poviške pri obnovitvi delovnih pogodb javnih uslužbencev. To je bilo že poudarjeno na sestanku sredi decembra in v tem duhu bo mogoče po Spadolinijevem mnenju do 20. januarja doseči sporazum z železničarji.

Včerajšnji sestanek so komentirali tudi številni sindikalisti. Vsi so mnenja, da je šlo le za pogovor «prehodnega» značaja in da je gotovo le, da se bodo podražili zavarovalnina za avtomobile, cement, umetna gnojila in mleko ter da podražitve ne bodo dosegle 16 odstotkov. Trentin (CGIL) je dejal, da niso sklenili ničesar, tajnik CGIL Lama pa je dejal, da trditev, da podražitve ne bodo dosegle 16 odstotkov ne pomeni nič, kajti številne dobrine se bodo morale podražiti za mnogo manj kot 16 od sto, saj bi se v primeru 16-odstotne podražitve nekatere druge dobrine avtomatično podražile za mnogo več. Marianetti, Marini in Martina so dejali, da je bilo srečanje namenjeno le «poizvedovanju o problemih, o katerih teče razprava», Del Piano pa je pripomnil, da so sindikalisti «samo poslušali». Iz vseh teh izjav je mogoče razbrati, da sindikati ne pripisujejo velikega pomena temu srečanju, verjetno tudi v pričakovanju razpleta na politični ravni, glede na vztrajne govorice o skorajšnji vladni krizi.

RIM — Poraba bencina je bila decembra lani za 1,4 odstotka večja v primerjavi z istim obdobjem leta 1980. Poraba plinskega olja pa se je povečala za 6,9 odstotka. Sicer pa se je v celem letu poraba bencina zmanjšala za en odstotek, poraba plinskega olja pa povečala kar za 8,5 odstotka.

PETSTRANKARSKA KOALICIJA ZA SEDAJ OSTAJA

Craxi zagotovil Spadoliniju podporo do konca tega meseca

Intenzivna dejavnost demokristjanskega tajnika Piccolija

RIM — Spadolini in Craxi sta imela včeraj popoldne daljši in, kot kaže, zelo prisrčen pogovor predvsem o vprašanjih, ki zadevajo naraščajočo dejavnost teroristov, še zlasti rdečih brigad. Če naj sodimo po skromnem in jedrnatem sporočilu, ki ga je objavilo predsedstvo vlade, sta Spadolini in tajnik PSI Craxi imela zelo podobna mnenja glede vseh obravnavanih vprašanj. Kaj več se iz sporočila ni dalo razbrati.

Gotovo je, da pogovor ni bil na dnevnem redu, ni bil predviden in je torej njegov politični pomen večji kot če bi šlo za pogovore v okviru rednih stikov s tajniki petstrankarske koalicije. V socialističnih krogih sicer poudarjajo, da je pogovor bil po telefonu in da sodi v okvir informativnih pogovorov, ki jih je imel Craxi po svojem povratku z afriških počitnic. Ne bi mu torej kazalo pripisovati nobenih posebnih pomenov. Po nekaterih drugih virih pa naj bi Craxi in Spadolini imela daljšo izmenjavo mnenj o italijanskem političnem položaju: skratka socialistični tajnik naj bi pomiril predsednika vlade glede svojih namenov, vsaj do konca meseca. Obenem naj bi mu zagotovil, da socialistična stranka ne bo nadaljevala s kampanjo proti notranjemu ministru Rognoniju.

Z druge strani pa zadnje dni prisostvujemo okrepitvi struje, ki podpira Spadolinija in njegovo vlado. Glavno vlogo v tem ima demokristjanski tajnik Piccoli, ki je še zlasti podjeten in odločen. Včeraj je Flaminio Piccoli imel tiskovno konferenco, na kateri je predstavil kongres Krščanske demokracije, ki naj bi bil od 2. do 6. aprila v Bariju, če ga ne bodo odložili. Zatem se je sestal z liberalnim tajnikom Zanonejem in z republikancem Biasinijem. Piccoli je odločno zagovarjal Spadolinijevo vlado, žolčno polemiziral s tistimi, ki bi hoteli predčasne volitve in izrazil prepričanje, da se sedanja vladna večina lahko ohrani na oblasti vsaj do demokristjanskega kongresa. Poleg tega je tajnik krščanske demokracije obravnaval vrsto perečih vprašanj od stanovanjskih problemov do brezposelnosti in problemov Juga, s čimer naj bi se morala spopasti vlada v prihodnjih mesecih.

Nekoliko v zadregi je Piccoli bil, ko ga je nekdo vprašal kaj meni o socialistu kot predsedniku vlade. Sicer pa se je spretno izognil in zanikal da bi kdajkoli izjavil, kot trdi včerajšnji dnevnik Repubblica, «da še ni prišla Craxijeva ura». Dodal je, da še čaka na odgovor s strani tajnika socialistične stranke na svoje povabilo na dvostransko srečanje. Piccoli se skratka obnaša kot da obstoj Spadolinijeve vlade sploh ne bi bil v nevarnosti ter posveča veliko pozornost načrtom za institucionalno reformo. Vse kaže, da ima položaj v stranki pod nadzorstvom, kar naj bi si zagotovil z vrsto pogovorov, ki jih je imel zadnje dni z voditelji raznih struj KD.

Kar zadeva demokristjanski kongres, sta včeraj dva najvidnejša predstavnika tako imenovanih «zunanjih» Achille Ardigò in Luigi Pedrazzi, ki sta imela vidno vlogo na zadnji vsedržavni konferenci KD, sporočila, da se ne bosta udeležila kongresa. Izrazila sta mnenje, da mora krščanska demokracija sama dokazati, da je zmožna sprejeti in tolmačiti zahteve, ki prihajajo iz tistega kroga, za katerega KD trdi, da ga predstavlja.

R. G.

ANCONA — Tiskovna agencija «Italia» je včeraj demantirala dan prej objavljeno vest, po kateri naj bi že v ponedeljek podpisali italijansko-jugoslovanski sporazum o ribolovu v Jadranskem morju. Agencija sedaj trdi, da je jugoslovanska delegacija zahtevala daljši premislek, da bi podrobneje proučila italijansko zahtevo o «rotaciji» ribolovnih območij za bodoče ribiške mešane družbe, ki bi ribarile v jugoslovanskih ozemeljskih vodah osem mesecev letno. Eno od takih mešanih družb bi sestavljalo 48 italijanskih ribiških ladij. Njen družbeni sedež bi bil v Anconi, upravni pa v Fanu.

Danes se v Špetru začnejo Benečanski kulturni dnevi

Danes se pričnejo v Špetru Slovenov deveti Benečanski kulturni dnevi, v okviru katerih bo do 12. februarja šest srečanj. Gre za eno izmed domiselnih pobud, kakršnih v Beneški Sloveniji nahajamo že veliko in vedno več, zlasti kot dokaz življenjske sile neke skupnosti. Kako se je porodila zamisel o teh srečanjih, ki jih prireja društvo Nediža?

«Ne vem, v kateri gostilni v Vidmu se je spočela. Zagotovo pa vem, da smo takrat za mizo sedeli Simoniti, Petričič, Strazzolini in jaz,» nam je povedala Živa Gruden. «Danes se s srečanji ukvarjata pretežno Petričič in Simoniti. Njihov namen pa je osveščati in izobraževati beneške ljudi.»

Ko smo se pozanimali za teme, ki so jih doslej obravnavali, Živa Gruden ni imela težav s podatki. Iz omare je vzela zajetno mapo, v kateri je spravljeno informacijsko gradivo vseh dosedanjih srečanj. Prvo, v Škrutovem, je bilo namenjeno jeziku in govorni besedi v Beneški Sloveniji. Ostala pa so bila posvečena naslednjim temam: zgodovini Beneške Slovenije (v Podbonescu), človeku in okolju (Špeter), umetnosti, kulturi in življenju (Špeter), kulturnemu nagnjenju Beneške Slovenije (Špeter), smernicam za polni razvoj Beneške Slovenije (Podbonesec), sodobni zgodovini Beneške Slovenije (Špeter). Od tu dalje je sodeloval raziskovalni inštitut in tako sta študijski center Nediža in SLORI priredila lansko srečanje v Špetru Slovenov, posvečeno pisanim slovenskim pričevanjem, današnje pa je posvečeno položaju narodnostnih manjšin na alpsko-jadranskem območju.

Poleg lepega števila domačinov, med katerimi prevladuje mladina, prihaja na srečanja vedno več Italijanov, med katerimi jih je nekaj, ki aktivno posegajo v razpravo in pomagajo k procesu osveščanja, je ob koncu pripomnila naša sogovornica. (gv)

SLOVESNOST OB ZAČETKU NOVEGA SODNEGA LETA

«Le neodvisnost sodstva jamstvo za pravičnost»

RIM — Po enoletnem premoru povezanem z ugrabitvijo sodnika D'Ursa je bila včeraj v Rimu ob navzočnosti predsednika Pertinija in najvišjih predstavnikov oblasti tradicionalna slovesnost ob odprtju sodnega leta. «Poročilo o stanju pravice» je podal glavni prevdnik kasacijskega sodišča Sofo Borghese, ki je nakazal osnovne probleme italijanskega sodstva.

Največjo pozornost je posvetil vlogi sodnika v sodobni družbi in pri tem je še posebno poudaril temeljni pogoj za njegovo delovanje: neodvisnost od vseh pritiskov. «Neodvisnost je od vedno temeljno jamstvo pravičnosti za državljana in svobode za vsak demokratičen narod.» Nato je obrazložil, da pri tem ne misli le na politično in izvršno oblast, ampak tudi na vsako skupino, organizacijo, ali osebnost, ki je sposobna posredno ali neposredno vplivati na delovanje sodnikov.

Drugi del svojega govora je glavni pravdnik kasacijskega sodišča posvetil terorizmu, delovanje katerega vedno bolj pogojuje politično in zasebno življenje v Italiji. Terorizem je že presegel obrtniško obdobje in je podoben velikemu industrijsko organiziranemu podjetju, ki se na veliko finansira z ropi in ugrabitvami, je plastično povedal Borghese.

Tajništvo državnega pravdništva kasacijskega sodišča je ob svečanosti razdelilo tudi tradicionalni statistični pregled prejšnjega sodnega leta. Med številnimi podatki razberemo, da v Italiji stalno narašča pravdarska mrzlica, kar veča obseg dela sodnikov. To izpričuje predvsem podatek, da so v to leto prenesli kar 1.274.000 procesov, za izvedbo katerih bodo potrebovala sodišča in prizivna sodišča več kot dve leti dela.

Bolj ugodna je ugotovitev, da je lani število prijavljenih kaznivih dejanj splošno gledano celo upadlo. Zaskrbljujoče je naraslo le število ugrabitev (za približno 9 odstotkov) in še posebej mladinski kriminal, ki ga je bilo lani skoraj za četrtino več kot leta 1980. Statistični obračun ne vsebuje tatvin in to zaradi ugotovitve, da jih prijavlja vedno manj oškodovancev. To je tudi razumljivo, če pomislimo, da so lani preiskovalci odkrili krivce le za 5 odstotkov tatvin.

Na sliki (telefoto AP): predsednik Pertini in glavni pravdnik kasacijskega sodišča Borghese pred svečanostjo.

Bruna Tassan Dina so zasliševali kar sedem ur

RIM — Celih sedem ur je parlamentarna preiskovalna komisija o dejavnosti framasonske lože P2 zasliševala generalnega direktorja založniške grupe Rizzoli - Corriere della sera Bruna Tassan Dina. Komisija je želela ugotoviti okoliščine zadnjih telefonskih pogovorov med Tassan Dinom in Liciom Gellijem, pogovorov, ki jih je javil sam Tassan Din z dolgim pismom predsednici komisije Tini Anselmi. Včeraj ponoči — zasliševanje Tassan Dina se je namreč začelo predsinočnjim ob 22. uri in se je končalo ob 5. uri — je ravnatelj Rizzolija dejansko ponovil, kar je bil že napisal Anselmijevi: da ga je namreč hotel Licio Gelli prepričati, naj proda večino delnic Rizzolijeve grupe finančniku Cabassiju. Tassan Din je poudarjal, da na to ni pristal in da je dokaz v dejstvu, da je sam še vedno lastnik večine delnic. Mnenja članov komisije o Tassan Dinovih odgovorih so deljena: seveda pa ni bilo mogoče izvedeti za potek zasedanja komisije, saj je njeno delo tajno in so, kot kaže, člani komisije v glavnem tajnost tudi spoštovali.

KLJUB TEMU DA VSEBINE «ZASLIŠANJA» VČERAJ NIHČE NI HOTEL KOMENTIRATI

Glasnik veronskega poveljstva NATO posredno potrdil avtentičnost tretjega sporočila RB

V Rovigu še več polemik o begu teroristk - Potrdili so, da je kvestor Simone ranil atentatorja

VERONA — Tako policija in karabinjerji kot tudi glasnik veronskega poveljstva NATO včeraj niso hotelj komentirati tretjega sporočila rdečih brigad o Dozierovi ugrabitvi, ki vsebuje prvi del «zaslišanja» ameriškega generala. Glasnik NATO je odločno izjavil, da poveljstvo ne namerava potrditi niti imen in niti dejstev, ki jih navaja sporočilo in ki jih teroristi pripisujejo «izpovedi» Jamesa Doziera. Takšno zadržanje je sicer povsem razumljivo, bodisi, da Dozierove izjave odgovarjajo resnici in še zlasti, če ameriški general svoje ugrabitelje tako rekoč «vleče za nos». Da pa je tretje sporočilo RB avtentično, o tem ni več nobenega dvoma. Sam glasnik NATO je namreč priznal, da so nekatere podrobnosti o Dozierovi karieri (ki jih vsebuje sporočilo) znane samo njemu.

Kar zadeva preiskave tudi včeraj ni bilo moč zabeležiti kakšne novosti, tudi zato, ker so preiskovalci nenavadno redkobesedni. V razpredene mreže varnostnih sil se ujemajo za sedaj le male ribe. Včeraj so zaradi nezakonite posesti orožja in razstreliva aretirali tri mlade ljudi, (med njimi je tudi dekle) ki so jih prijeli predvčerajšnjim. Sprva je kazalo, da gre za pomemben uspeh preiskovalcev, včeraj pa so potrdili, da aretacije žal niso povezane z Dozierovo ugrabitvijo.

V okolici Pescare pa so včeraj zjutraj prekinili široko preiskavo, ki so jo sprožili potem, ko je običajni anonimni telefonski poziv RB «obveščal», da se truplo ameriškega generala nahaja v neki zapuščeni žitarici med vasmi Bussi in Popoli. Preiskovalci so bili že od vsega začetka prepričani, da gre za poskus preusmeritve preiskav, kljub temu pa je bilo treba «informacijo» preveriti. Sedaj se sprašujejo, zakaj so si brigadisti izmislili, da so Doziera že umorili, saj so po drugi strani gotovi, da je bil poziv avtentičen in ne sad bujne domišljije kakega mitomana.

V Rovigu pa se medtem nadaljujejo polemike v zvezi z begom štirih teroristk iz mestne kaznilnice. Še zlasti razburjajo duhove vesti, po katerih, naj bi bilo že vnaprej znano, da je zapor v tem mestu ena izmed glavnih tarč prevratnikov. Izvedelo se je na primer, da so prav ubegle teroristke v pismu za skrajnolevičarsko revijo «Autonomia» (ki je bilo objavljeno novembra lani) teorizirale napad na zapor. Zaporniškim oblastem pa se ni zdelo sumljivo niti dejstvo, da so Ronconijeva in ostale izrecno pozvale svoje svojce, naj jih v nedeljo 3. januarja (na dan bega) ne obiščejo v zaporu. Sedaj pa okoli kaznilnice v Rovigu že tri dni vsakih deset minut krožari blindirano vozilo policije!

Preiskovalci so včeraj objavili tri fotofite o domnevnih članih skupine «osvoboditeljev» štirih teroristk. Iščejo jih seveda v Venetu in tudi v okolici Milana, kjer so predvčerajšnjim izdali letak, s katerim so si RB lastile odgovornost za napad na zapor. Kaže, da so beg organizirali brigadisti, ki nasprotujejo vodu, ki se proglaša za «ortodoksnega» in ki ima v svojih rokah Doziera.

Še z bolj skopimi podatki pa razpolagajo preiskovalci, ki se ukvarjajo z atentatom, v katerem je bil ranjen funkcionar Digosa Simone. Za sedaj niso še našli avtomobila, s katerim so teroristi zapustili prizorišče atentata. V uradih Digosa so potrdili, da je bil tudi atentator ranjen. O tem naj bi pričalo dejstvo, da niso našli krogel, ki jih je izstrelil rimski kvestor. Svojega napadalca naj bi zadel v ramo.

Stanovanjske in osebne preiskave v Štandrežu

Preglede je dovolilo sodstvo na osnovi informacije o kretanju sumljivih oseb v tem kraju pri mednarodnem mejnem prehodu

GORICA — Včeraj zjutraj je karabinjerska grupa iz Gorice pod poveljstvom kapetana Ricca obkolila severni del Štandreža in izvedla hišne preiskave. Kot nam je povedal poveljnik karabinjerske grupe, je akcijo dovolilo sodstvo, in sicer na osnovi domneve, da se v tem kraju kretajo sumljive osebe. Kakor je znano, je po vsej državi v teku preiskovalna akcija, da bi odkrili skrivališče rdečih brigad, v katerem je ugrabljeni ameriški general Dozier. Tako so prvič tudi v naši pokrajini izvedli temeljito preiskavo širšega, ob neposredni bližini mednarodnega mejnega prehoda Štandrež ležečega področja.

Akcija se je začela ob 5.30, vsebovala pa je hišne in osebne preiskave. Tako so karabinjerji temeljito zastražili vse hiše v severnem delu naselja, še zlasti v Ul. Trivigiano, kjer so ob 7.30 pričeli tudi s hišnimi preiskavami. Karabinjerji so na cesti ustavljali tudi osebe, pregledali njihove osebne dokumente in prebrskali tudi avtomobile.

Kot nam je povedal poveljnik karabinjerske grupe, preiskava ni odkrila nobene sumljive, s terorizmom ali s čim drugim nedovoljenim povezane osebe.

PO DOMNEVNEM USPEHU V VEČINI INDUSTRIJSKIH OBRATOV

Uresničitev normalizacije tudi v šolstvu težka naloga poljskih vojaških oblasti

V protestih ob razglasitvi vojnega stanja so bili študentje najaktivnejši - EGS pripravlja odgovor Jaruzelskemu

VARŠAVA — Med filtriranimi vestmi iz Varšave o postopni normalizaciji v državi so tudi uradne informacije, ki dokazujejo, da se ne odvija vse po predvidenem planu. V prvi vrsti se taki zapleti nanašajo na šolstvo. Vojaške oblasti so pred tremi dnevi dovolile pouk v prvo in drugostopenjskih šolah, a na univerzah še vedno ni predavanj. Vojaške oblasti naj bi danes ali najkasneje 5. februarja omogočile predavanja zadnjih letnikov, a tudi tu kaže, da prihaja do nepredvidenih zapletov.

Predstavniki poljskih univerz so namreč postavili vojaškim oblastem tri pogoje za nadaljevanje akademskega leta, in sicer: osvoboditev vseh priprtih univerzitetnih profesorjev in neučnega osebja, zagotovila, da ne bodo študentov preganjali zaradi njihove pretekle dejavnosti in jamstva, da se bodo lahko nemoteno sestajali univerzitetni sveti. Vojaške oblasti baje načelno pristajajo na take zahteve, a hočejo imeti zagotovila, da se ne bodo univerze spremenile v središča odpora proti vojaškim oblastem.

Režim je pred prepovedjo «neodvisnega študentskega združenja» lahko ugotovil, da so se številni študentje pridružili delavstvu v protestu proti vojnemu stanju. Med drugim obstaja upravičen sum, da so bili prav študentje najaktivnejši pri sestavljanju pozivov in protestnih letakov, ki so jih trosili po poljskih mestih. Nič čudnega torej, da se oblasti bojijo univerz. Delavstvo so namreč po sili razmer uspeli ukrotiti, z izobraženci pa jim gre težje od rok. S prisilo bo tudi ideološko nezanesljiv rudar izpolnil svojo normo, v nobenem primeru pa tega ne bo storil režimu sovražno razpoložen predavatelj. Ti pa kot kaže prevladujejo v številnih univerzah, da se bodo oblasti brzkone zadovoljile le z rednimi predavanji zadnjih letnikov, da ne bi bila gospodarska škoda prehuda.

Gospodarnost je navsezadnje ena glavnih skrbi vojnega sveta za nacionalno rešitev. Dobršen del računa «normalizacije» bo seveda plačala Sovjetska zveza, a tega ne bo trpela v nedogled. General Jaruzelski mora torej čimprej pognati v tek poljsko gospodarstvo. Uradne vesti trdijo, da mu je to že uspelo. Prve necenzurirane informacije zahodnih dopisnikov, ki v teh dneh prihajajo po skritih kanalih v tujino pa trdijo čisto obratno, da je produktivnost v poljskih obratih na najnižji povojni stopnji. Med takimi informacijami prihajajo tudi prva neposredna pričevanja o dramatičnih dogodkih prvih dni proglasitve vojnega stanja, o spopadih med delavstvom in varnostnimi silami. Po takih vesteh je število mrtvih precej višje, oblasti so morale v Katowicah priznati sedem mrtvih, ker je zdravstveno osebje trupla dobesedno iztrgalo iz rok varnostnim silam. V ilegalnem dokumentu Solidarnosti iz Šlezije, ki navaja brutalno policijsko represijo v šlezijskih rudnikih, je ob koncu zapisano, «da bodo počakali na pomlad, in tedaj se bodo uprli, ker ne morejo pozabiti grozot».

Vojaška oblast na Poljskem se dobro zaveda, da je strla odpor po zaslugi vojaške premoči, zime in bednega gospodarskega položaja, zato skuša te mesece do pomladi smotrno izkoristiti, da bi si vsaj delno pridobila zaupanje ljudstva. Vsa sredstva množičnega obveščanja imata prav to za glavni cilj. Prav zato dajejo tak poudarek sojenju Szczepanskemu in drugim nekdanjim voditeljem vladnega komiteja za radio in televizijo. Dokazati hočejo, da je vojska dosledno proti korupciji, zlorabam in napakam iz preteklosti.

Medtem pa v Bruslju pripravljajo odgovor «deseterice» na izjave generala Jaruzelskega veleposlanikom EGS. Belgijski diplomatski viri zatrjujejo, da bo odgovor vseboval nezadovoljstvo za poljska pojasnila in bo ponovil tri temeljne zahteve EGS: preklic vojnega stanja, osvoboditev sindikalistov in obnovitev dialoga s Solidarnostjo in Cerkvijo. Predsedujoči v ministrskem svetu «deseterice» belgijski zunanji minister Tindemans je tudi potrdil vesti, da je Jaruzelski vprašal veleposlanike, ali bi bila EGS pripravljena sprejeti izgnane voditelje Solidarnosti.

O usodi internirancev pa so se včeraj na Zahodu širile vesti, da se je režim v taboriščih in zaporih preko noči poostril in da je mednarodni Rdeči križ že zaprosil, če bi lahko obiskal priprte.

RIM — V Italiji išče zaposlitev 2 milijona 96 tisoč oseb, med njimi (75,4 odst.) pa je največ mladih. To so podatki vsedržavnega inštituta za statistiko, ki ugotavlja, da je stopnja nezaposlenosti v zadnjih treh mesecih narasla na 9,1 odstotka (prej 8,8). Po podatkih Istat je v državi zaposlenih 22 milijonov 846 tisoč ljudi, od teh je skoraj petnajst milijonov odvisnih delavcev. Zanimiv je tudi podatek, da je med brezposelnimi samo en milijon 515 tisoč oseb vložilo prošnjo za zaposlitev v zadnjem poldrugem letu. Stopnja nezaposlenosti je večja med ženskami (15,3) in pa na Jugu (13,2).

SZ išče nove kredite za sibirski plinovod

BONN — V frankfurtskih gospodarskih krogih se je včeraj izvedelo, da skuša Sovjetska zveza izposlovati pri konzorciju zahodnonemških bank nov kredit v znesku 300 milijonov dolarjev, da bi prispevala pri sofinansiranju nemških dobav za uresničitev plinovoda iz Sibirije v zahodno Evropo.

Moskva hoče baje čimprej dokončno vezati ZRN in zahodno Evropo pri uresničitvi ogromnega sibirskega plinovoda. V krogih, ki so nasprotni temu načrtu, pa že zatrjujejo, da rabi Sovjetska zveza ta denar za kritje pasivnih obresti poljskega dolga do Zahoda.

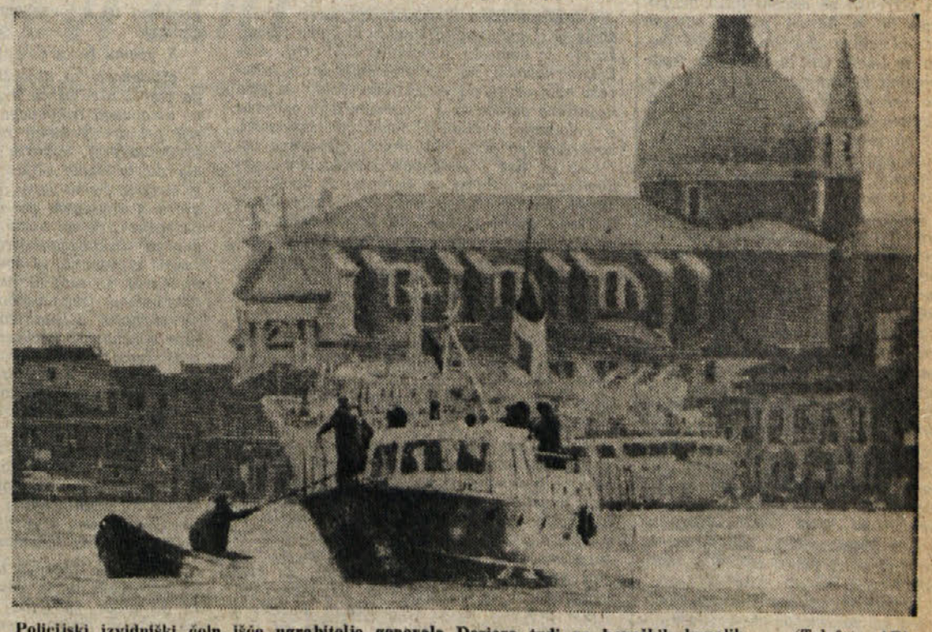

Policijski izvidniški čoln išče ugrabitelje generala Doziera tudi po beneških kanalih (Telefoto AP)

Stališče deželne komisije o refinansiranju zakona o osimskih sporazumih

Važen instrument za preporod Tržaške Goriške in za napredek dežele F-JK

Po obširni razpravi so bile sprejete tri resolucije, v katerih se med drugim izreka želja, da bi parlament čim prej odobril zakonski osnutek

Po obširni razpravi, ki se je po eni strani dotaknila specifičnih vprašanj o izvajanju osimskih sporazumov, po drugi pa splošnih socioekonomskih problemov, ki pretresajo državo, je posebna deželna komisija, ki proučuje vprašanja v zvezi z uresničevanjem tega mednarodnega sporazuma med Italijo in Jugoslavijo, s tremi s široko večino glasov sprejetimi resolucijami zavzela stališče o poročilih predstavnikov deželnega odbora, ki sta ju v komisiji podala po refinansiranju zakona o ratifikaciji teh sporazumov. V dokumentih se pozitivno ocenjuje celotna vsebina zakonskega osnutka in se priznava kot važen in pomenljiv inštrument za preporod tržaškega območja, Goriške in, na splošno, za razvoj in napredek vse dežele; istočasno se zato izreka želja, da bi ga parlament čim prej odobril.

Med razpravo je socialdemokrat Vespasiano ocenil ukrep kot skrajno pozitivnega, medtem ko je bilo mnenje Barazzuttija (PDUP) popolnoma nasprotno; po njegovem se je govorilo le o infrastrukturah, medtem ko se je izogibalo vprašanju izvajanja gospodarskega dela sporazuma, kar bo gotovo otežkočilo preporod dežele. Pozitivno je bilo mnenje demokristjana Brancatija, ki se je med drugih zavzel, da bi goriška občina iz tega sklada prejela letni prispevek za kritje stroškov za upravljanje štandreškega obmejnega prehoda. Po posegu misovskega predstavnika, je predstavnik Liste za Trst Pellis v jasni predvolilni optiki zatarnal kako je teh nekaj sto milijard, ki bodo uporabljene v petih letih, le nekaj malega v primerjavi s tem, kar je Julijska krajina plačala in izgubila po letu 1945.

Komunistični svetovalec Bratina pa je s svoje strani podčrtal, kako novi ukrep po mnenju KPI zmanjšuje vsebino samih sporazumov. Manjkajo, je dejal, gospodarske tematike, ki bi jih morala dežela na politični ravni osvojiti. Ocena demokristjana Cociannija je bila pozitivna, Rossetti (KPI) pa je med drugim dejal, da ne gre podcenjevati akcije za dosego refinansiranja, medtem ko pa je treba zmanjšati pretirana navdušenja in triumfalizme. Razpravo sta sklenila liberalec Solimbergo in demokristjan Vigini, katerih ocena o vladnem ukrepu je bila skrajno pozitivna.

Spregovoril je tudi predsednik komisije Pittoni, ki je med drugim dejal, da je treba biti hvaležni državi za to kar je bilo doseženo in istočasno priznati napor, ki so ga vložile posamezne politične sile. Predsednik Pittoni je nato odkrito poleminiral z listo zaradi njenih poskusov pretvarjanja resničnosti dogodkov, kar še zaostruje razkol s tradicionalnimi strankami. Tudi odbornik Coloni je v svoji repliki razkril protislovja v stališčih liste, ko se na primer po eni strani zatrjuje — kot dela lista — da je «fašistična Italija bolje delala», po drugi strani pa se tarna nad škodo zadnje vojne. Razpravo je z repliko sklenil, pred glasovanjem o resolucijah, odbornik Rinaldi.

Avtoprevozniki bodo blokirali pomol VII

Včeraj so se ponovno srečali zastopniki avtoprevoznikov — gre za obrtnike, ki so člani obeh italijanskih združenj obrtnikov in Slovenskega deželnega gospodarskega združenja — in pa predstavniki prevozniških agencij, ki urejajo prevoz kontejnerjev na pomolu VII. tržaškega pristanišča. Osrednje vprašanje srečanja so bile še vedno tarife, na katerih se obe strani ne moreta sporazumeti.

V večernih urah pa je prišla vest, da so se pogajanja prekinila in da bodo ponoči v znak protesta zasebni avtoprevozniki s svojimi tovornjaki blokirali pomol VII. in tako onemogočili raztovarjanje in natovarjanje kontejnerjev.

● **Sekcija KPI «P. Tomažič»** vabi člane na zborovanje o dogodkih na Poljskem, ki bo drevi ob 20. uri na sekcijskem sedežu. Skupščino bo zaključil pokrajinski tajnik KPI C. Tonel.

Ameriški veleposlanik včeraj v našem mestu

Včeraj je dospel na uradni obisk v našo deželo ameriški ambasador v Italiji Maxwell Rabb, ki se bo zadržal v Furlaniji - Julijski krajini še danes in jutri. V jutranjih urah je uglednega ameriškega diplomata, ki ga na obisku spremlja ameriški generalni konzul v Trstu Golino, sprejel na vljudnostnem obisku predsednik deželnega odbora Comelli. Zatem se je Rabb še na kratko srečal z izrednim komisarjem tržaške občine Siclarijem in z vladnim komisarjem Marrosujem. V popoldanskih urah je bil veleposlanik Rabb, ki je prevzel mesto šefa diplomacije ZDA v Italiji junija lani, gost italijansko - ameriškega kulturnega združenja v Trstu.

Danes bo ameriški diplomat obiskal Videm in potresno območje Furlanije, kjer si bo ogledal nekatere stavbe, ki so bile zgrajene s finančnimi prispevki Američanov in ameriške vlade. V Čedadu bo Rabb sodeloval na svečanosti ob odprtju tamkajšnje srednje šole, ki so jo zgradili s pomočjo ameriškega zunanjega ministra.

SKUPINA FUNKCIONARJEV SI JE OGLEDALA ŠOLO «FRANCE BEVK»

Ogled šole na Općinah ni prinesel novosti Drevi zborovanje staršev v Prosvetnem domu

Ambulante ne bo mogoče preseliti v vrtec - Pred zborovanjem staršev (ob 20. uri) sestanek na ravnateljstvu (ob 18.30)

Skupina zastopnikov prefekture, občine in krajevne zdravstvene enote si je včeraj dopoldne skupaj s slovensko in italijansko didaktično ravnateljico ter nekaterimi slovenskimi in italijanskimi učitelji in predstavniki slovenskih staršev ogledala poslopje openske osnovne šole na trgu pri tramvaju, da bi poiskala rešitev za prostorsko stisko, ki tare že skoraj štiri mesece slovensko osnovno šolo «Bevk» in ki je v tem tednu (od torka dalje) privedla do stavke openskih staršev.

Rezultati včerajšnjega obiska niso najbolj naklonjeni rešitvam, ki so jih bili že zdavnaj predlagali slovenski starši, kljub temu pa pušča «strokovni» pregled šolskih prostorov nekaj možnosti, da se problem vsaj za silo v kratkem izgladi. Tako je na primer predstavnik krajevne zdravstvene enote izključil možnost, da bi ambulanto premestili iz šole v bližnji vrtec. Zastopnik KZE je dejal, da mora ambulanta ostati v šolskem poslopju, kvečjemu bi je lahko premostili za omejen čas (eden do dva meseca), dokler ne bi preuredili v razred prostora, kjer so bili nekoč tuši. V tem času bi jo lahko uporabili kot zasilno učilnico. Prostor je sicer zelo majhen in vprašljivo je, če bo mogoče spraviti vanj trinajst klopi, toliko, kolikor šteje učencev najmanj številčni razred slovenske osnovne šole. Zelo malo je tudi verjetno, da bi lahko odstopili slovenski šoli prostor, ki služi sedaj italijanskim učiteljem za zbornico.

Italijanski učitelji so se včeraj sicer izgovarjali, da soba ni primerna za učilnico, češ da je pretemna, slabo ogrevana, skratka, da ni najbolj higienska. Če bo to držalo, je naravnost škandalozno, da je uporabljajo za delo s prizadetimi otroki, ki potrebujejo zase kar se da čiste in higiensko zdrave prostore.

Ob takih izgledih ostaja edina pozitivna točka dejstvo, da bodo občinski delavci kmalu (konec meseca) začeli preureditvena dela v prostoru s tuši, kar bo omogočilo, da bodo vsaj tu pridobili tisto osmo učilnico, ki sedaj primanjkuje slovenski šoli.

O teh problemih bo govor na drevišnjem zborovanju, ki ga sklicuje Združenje staršev šole «Bevk» ob 20. uri v dvorani Prosvetnega doma na Općinah. Združenje staršev poziva vse starše, da se polnoštevilno udeležijo zborovanja. Obenem poziva izvoljene razredne predstavnike in člane področnega sveta, da se udeležijo sestanka na ravnateljstvu, da bodo o njem poročali na zborovanju staršev v Prosvetnem domu.

Didaktično ravnateljstvo Općine sklicuje danes ob 18.30 v šoli France Bevk sestanek vseh staršev zaradi nujnih obvestil v zvezi s šolskimi prostori.

Danes uradno odprtje novega sodnega leta

Po enoletnem premoru (lani je slovesnost odpadla, letos pa so jo spet povlekli na dan) bodo danes ob prisotnosti številnih predstavnikov sodnih in političnih oblasti v dvorani tržaškega porotnega sodišča uradno odprli sodno leto 1982. Osrednje poročilo o delovanju sodnih organov v preteklem letu bo imel glavni tožilec dr. Gustapane. Sodno leto bo odprl predsednik prizivnega sodišča dr. Cappellini, nakar se bo razvila razprava o vlogi sodstva.

Poskrbite za cepljenje živali proti steklini

Po naših vaseh se je včeraj razširila vest, da je v tržaški pokrajini naenkrat zmanjkalo cepivo proti steklini. Pozanimali smo se pri nekaterih okoliških živinozdravnikih, ki pa so nam zagotovili, da je trenutno cepiva dovolj, čeprav kaže, da so zaloge po lekarnah trenutno minimalne. Dolžnost pristojnih varnostnih organov je, da poskrbijo, da ne pride do nevšečnosti pri distribuciji tega v tem trenutku zelo potrebnega cepiva. Vse lastnike domačih živali pa ponovno pozivamo, da poskrbijo za cepljenje svojih živali, ki niso bile še cepljene proti steklini.

Novo leto se prične v vrsti

Novo leto se prične v vrsti. To je zelo očitno dejstvo, če gremo te dni v mesto in pogledamo po poštah, uradih RAI, kjer se plačuje naročnina, pa v drugih uradih, kjer se sploh kaj plačuje. Seveda ni treba iti prav do mesta, tudi v okoliških vaseh so, drugače ne preveč zasedena, okenca in prostori, kjer polagamo položnice in denar, zasedeni. Vrsta se večkrat vije prav do vrat. Posebno starejši ljudje težje stojijo in zadevo prenašajo med pogostimi vzdihi in opazkami na račun vremena, uradnikov, birokracije nasploh in seveda na račun vlade.

Vzemimo kot primer včerajšnji dan: burja je rezala prav do kosti, kar pomeni mučno hojo do dotičnega urada. Prišel si, da bi plačal naročnino za televizijo, pa se je vrsta vila skoraj do vrat (to je bilo na sedežu RAI). Ženska je pripovedovala, kako čaka že več ali manj dve uri. Ostali ljudje so tudi čisto počasi stopicali k pultu, za katerim so uradniki sprejemali posebne obrazce in seveda denar. Na glavni pošti je bilo sicer manj hudo, kar pa seveda ne pomeni, da vrst tam sploh ni. Čakati je bilo treba tudi v ostalih poštnih uradih, tako v mestu, kot na podeželju. Celo v majhnem poštnem uradu (kraja ne povemo, da bi nas napačno ne razumeli), kjer ni potrebno po navadi prav nič čakati in je hitrost usluge odvisna le od elana dežurnega uradnika, so se ljudje trli in mahali z izpolnjenimi formularji. Vrste so in vedno več njih bo tudi tam, kjer plačujemo takse za avtomobile. Pa da bi ob vsem tem zadostovalo čakanje! Kaj neki, na položnici, ki jo izpolniš, navadno vedno kaj zgrešiš in potem hajdi znova v vrsto!

Zakaj vse to? Zaradi dežja, ali zaradi vlade? Oba pojava nista sicer enako kriva, globlja resnica pa je ta, da so si briljantni možgani izmislili davke, po davkih pa to, da je najbolje stvari plačati kar ob začetku leta, saj se ne ve, kaj bo. In tako voravnamo takso za avtomobil, naročnino za televizijo, takso na vozniško dovolilnje, navadno se nakopičijo še luč, voda in še kaj, na kar smo se ndročili in je sedaj treba izplačati. Novo leto se prične torej s pravim vlomom v naše žepe in nič ne pomaga, če smo trinajsto plačo zapravili za božič. Tudi sladkorčka ni za grenko čašo pelina, so pa zato dolge vrste in so zato zmešnjave.

Vedno se kaj zaplete. Ko prebiraš, koliko znaša nova taksa za avtomobile, se ti zdi vse jasno ko pa si pred uradnikom z izpolnjenim obrazcem in z denarjem v roki je zelo očitno dejstvo, če ti mož s svinčnikom v roki dokaže, kako si se zmotil. Še bo treba počakati in še kaj dodati. Uradnik seveda pri tem ni kriv in če pa bi bil kriv, ko pa so formule včasih res misteriozne, položnice pa zapletene skoraj kot obrazci za davčne prijave. Na ministrstvih in povsod, kjer vse te obrazce pripravljajo, imajo zelo jasno predstavo o izobrazbenem statusu prebivalstva: vsi so knjigovodje. Kdor čepi med zaprašenimi formularji misli pač, da je svet urad in da imajo ljudje lesene noge in jim nič ni, če čakajo. Da ne govorimo o tem, koliko moramo ob vseh teh sitnostih plačati!

(am)

● **Upravni svet** deželne ustanove za razvoj turizma je odobril okvirni načrt za leto 1982 v sektorjih reklame in promocije. Najkonkretnejši točki, tudi glede na proračunska nakazila, predvidevata reklamni kampanji v podporo ponudbam letoviščarskih krajev ob morju in v hribih.

«Skupnost» o pisanju Primorskega dnevnika

Glasilo stranke Slovenske skupnosti «Skupnost» je v svoji zadnji številki objavilo pismo, katero je občinski svetovalec SSk prof. Aleš Lokar naslovil na naš dnevnik in v katerem nam očita, da reduktivno, medlo in celo negativno poročamo o njegovem delu oziroma o celotnem delovanju Slovenske skupnosti, konkretno pa očita, da smo iz njegovega poročila za tisk o njegovem posredovanju pri komisarju na občini dr. Siclariju za Strokovni zavod pri Sv. Ivanu hote ali nehote črtali bistveno oziroma tako, da je izzvenelo, kot da ta njegova intervencija ne bi bila nič dosegla. Nadalje nam očita, da že prej, ko je bila v občinskem svetu sprejeta resolucija o Strokovnem zavodu, nismo omenili, kdo je to resolucijo predložil.

Prof. Aleš Lokar nas nato še poučuje, da «bi morali slovenske predstavnike različnih strank obravnavati vsaj enakopravno ne glede na njihovo ideološko usmeritev, kakor se to danes dejansko dogaja».

Uredništvo «Skupnosti» je v uvod temu pismu zapisalo, da je «opazno, da dnevnik daje že v naslovu in po odmerjenem prostoru velik poudarek sporočilom Komunistične partije Italije in Socialistične stranke Italije in drugim člankom, ki govorijo o delovanju in pobudah teh dveh strank», na koncu Lokarjevega pisma pa dodaja še pripis, da smo tudi poročilo o proslavi žrtev drugega tržaškega procesa, ki jo je priredila Slovenska skupnost, stisnili v levi kot spodaj na dve koloni, poročilo o enaki proslavi KPI pa objavili na tri kolone zgoraj kot enega glavnih člankov.

K vsemu temu dolgujemo pojasnilo.

«Skupnost» ni objavila prvega Lokarjevega pisma uredništvu v zvezi z le delno objavo njegovega tiskovnega sporočila o intervenciji pri dr. Siclariju in pa odgovor našega urednika prof. Lokarju zakaj in kako je prišlo do le delne objave njegovega poročila. V svojem pismu nam je prof. Lokar odkrito grozil s «posegom po sredstvih, ki so vsem nevšečna», če ne bomo v celoti objavili njegovega «tiskovnega poročila», kar nas je resnično presenetilo in vznejevoljilo, neglede na to, da za to tudi ni imel nobene pravne ne kakršnekoli druge osnove. Nobeno uredništvo na svetu ni dolžno tiskovnih poročil objavljati v celoti. V konkretnem primeru pa smo prof. Lokarju pojasnili, da je svoje tiskovno poročilo poslal naravnost tipkarici po telefonu brez vsakršnega predhodnega obvestila kateremukoli uredniku tržaške ali druge strani in to med 10. in 11. uro zvečer, ko je kronika že zatrpana z vestmi ter da se je dežurni urednik kljub temu odločil objaviti iz celotnega tiskovnega sporočila vsaj tisti del, ki se mu je zdel bistven. Pri tem je upošteval tudi dejstvo, da smo o vprašanju Strokovnega zavoda v našem dnevniku pisali tudi že prej.

Profesorju Lokarju ta pojasnila očitno niso zadoščala in je napisal še drugo pismo, ki ga glede na dana pojasnila in na sam ton prvega pisma, nismo imeli za potrebno objaviti. Pavšalni očitek, da sploh reduktivno, medlo in celo negativno poročamo o delovanju Slovenske skupnosti, zavračamo. Vsak objektiven bralec lahko sam presodi, koliko in kako poročamo o nastopih raznih izvoljenih predstavnikov SSk tudi v primerjavi z delovanjem izvoljenih slovenskih predstavnikov drugih strank. Povsem razumljivo pa je, da z občinske seje, ki traja na primer 4, 5 ali 6 in več ur, kronist ne zapiše in tudi ne more zapisati prav vseh izrečenih besed vseh slovenskih predstavnikov in tudi drugih ne. Prav tako zavračamo očitek, da dajemo že v naslovih in po odmerjenem prostoru večji poudarek sporočilom Komunistične partije in Socialistične stranke. Lekarniške tehtnice pri tem ni mogoče uporabljati, toda vedno smo si prizadevali uravnovesiti naše poročanje o nastopih izvoljenih slovenskih predstavnikov in na splošno o stališčih strank za katere volimo Slovenci, do bistvenih vprašanj naše manjšine.

Lahko razumemo težnjo političnih strank in njihovih predstavnikov, da se tudi preko sredstev množičnega obveščanja uveljavljajo in da se v tej težnji poslužujejo tudi raznih oblik pritiskov. Toda Primorski dnevnik ni strankarsko glasilo in zato odklanja vsak poskus strankarske lotizacije, ki se je očitno zajedla tudi v nekatere strankarske sfere naše slovenske skupnosti. Mislimo, da se vsi, ki nam je stvar naših narodnih interesov pri srcu, z enako iskrenostjo mučimo (in ne od zadnjih časov), da bi nekaj koristnega dosegli in samo to je merilo, ki velja za poročanje našega dnevnika.

Uredništvo

ZA ZAJEZITEV NARAŠČAJOČE DRAGINJE

Nad gibanjem maloprodajnih cen nadzorstvo trgovinskih zbornic

Minister za industrijo Marcora napoveduje ustanovitev posebnega «opazovališča» za cene

Vlada namerava še naprej nadzorovati gibanje nadrobnih cen pri najosnovnejših živilih. Po odpravi zamrzitve cen pri dvajsetih vrstah prehrambenega blaga, ki je trajala od 15. septembra lani do 5. januarja letos, namerava minister za industrijo Marcora nastopiti proti naraščajoči draginji v treh smereh, in sicer z angažiranjem trgovinskih zbornic, z izboljšanjem službe za statistično evidentiranje premikov pri cenah in z ustanovitvijo posebnega «opazovališča» za cene.

Kar zadeva delovanje trgovinskih zbornic, je minister že razposlal vsem tem ustanovam v državi «priporočilo», naj bi poskrbele — vsaka na svojem ozemeljskem območju — za nove pobude za omejevanje naraščanja cen. Vsaka zbornica je prejela nalogo, da skliče pokrajinske organizacije trgovcev, predstavnike velikih razpečevalnih hiš in konsumnih zadrug, da bi se skupno dogovorili o posebnih akcijah za ohranjanje stalnih cen za vse vrste blaga široke potrošnje s posebnim poudarkom na najosnovnejša živila. Vzporedno s tem naj bi zbornice sprožile vrsto reklamnih oziroma informacijskih akcij, za «vzgajanje» potrošnikov, katerim naj bi stalno posredovale informacije o cenah in kakovostih blaga v prodaji na drobno.

Na področju statističnega evidentiranja premikov pri cenah pa je Marcora te dni sklical poseben sestanek predstavnikov Vsedržavne zveze trgovinskih zbornic in Osrednjega zavoda za statistiko ISTAT. Na srečanju, kateremu so prisostvovali tudi funkcionarji ministrstva za industrijo, so vzeli v razpravo predlog o uvedbi novega načina statističnega preučevanja vseh pojavov, ki se nanašajo na strukturo in gibanje cen blaga za široko potrošnjo in še zlasti za živila, in to na ravni industrijske proizvodnje, na ravni trgovine na debelo in na ravni nadrobne trgovine. S tem bodo pristojni organi laže nadzorovali celoten proces formiranja cen od vključitve ustreznih surovin v proizvodni proces pa vse do trenutka, ko se posamezne vrste blaga pojavijo pred potrošniki v prodajalni.

Nadaljnji korak v smeri nadzorovanja maloprodajnih cen pa kakor rečeno predvideva ustanovitev posebnega «opazovališča» za cene, ki naj bi po vladni zamisli delovalo kot stalen inštrument za nadzorovanje cen. Tudi pri tej pobudi naj bi poleg funkcionarjev ministrstva za industrijo sodelovala tudi Vsedržavna zveza trgovinskih zbornic in Osrednji zavod za statistiko.

● **Ministrstvo za industrijo in trgovino** sporoča, da grosistom letos ne bo treba predložiti običajnih «informacij» o razsežnosti poslovnih prostorov, zmogljivosti hladilnih naprav in podobno, ker so tej formalnosti praktično zadostili z izpolnitvijo ustrezne pole ob nedavnem gospodarskem popisu oziroma ljudskem štetju. Po zakonu iz leta 1976, so namreč grosisti dolžni vsako leto januarja posredovati ministrstvu te podatke glede na stanje, obstoječe 31. decembra prejšnjega leta.

Danes zaključek pogajanj za luko?

V uradu za pristaniško delo so se včeraj ves dan nadaljevala pogajanja med štirimi partnerji (luško ustanovo, sindikati, koristniki pristaniških storitev in enotno kompanijo pristaniščnikov) za reorganizacijo dela v luki. Pogajanja so trajala zopet dolgo v noč, kaže pa, da se razlike med stališči, ki jih zagovarjajo posamezni partnerji, zlasti kar zadeva uvedbo deljenega delovnega urnika, polagoma ožijo.

V SKLOPU NAČRTOVANEGA VOJNO-ZGODOVINSKEGA MUZEJA

Vso Henriquezovo zapuščino nameravajo zbrati na Krasu

Kje, ni znano, toda predsednik zadevnega konzorcija zatrjuje, da pobuda ne bo prizadejala nobene škode

Videmski dnevnik Messaggero veneto je včeraj priobčil daljši sestavek o usodi muzejske zapuščine pokojnega zbiratelja vojne opreme de Henriqueza, ki je pred leti v nejasnih okoliščinah podlegel plamenom. V članku je zapisano, da bo pokojnikova obširna zbirka, ki zajema najraznovrstnejše orožje, vojaška lahka in težka vozila (slednja so, kot znano, razstavljena pod milim nebom blizu Padrič), pa tudi dragoceno dokumentarno gradivo (listine in dokumentarce), še letos zbrana v enovitem sklopu načrtovanega vojno - zgodovinskega muzeja. To nalogo si je nadel ustrezni konzorcij, ki bo muzej upravljal, ki mu predseduje Giotto Dario D'Angelo in v katerem so tudi deželna, tržaška pokrajinska in mestna uprava.

Zanimivo pri vsem tem pa je, da nameravajo muzej namestiti na Krasu. Kje, ni pojasnjeno, a prav to vprašanje nas je zaskrbelo glede na bridke izkušnje iz preteklosti (in sedanjosti): vik in krik zaradi «osimske» mešane industrijske cone, nato pa drugi načrti, ki predpostavljajo iznakaženje že itak obubožanega kraškega sveta. Bo tudi z muzejem tako? Za mnenje smo povprašali predsednika konzorcija za upravljanje muzeja D'Angela.

Rečeno je, da bo pobuda pomenila lepo vabo za turiste, toda kje naj bi ta muzej pravzaprav zrasel?

Veste, prav dobro razumem, kam cikate in zagotovim vam, da ste lahko brez skrbi. Tu ne gre le za razstavo orožja — in jaz sam sem vojne grozote trpko okusil ter sem vojni invalid — ampak za najrazličnejše, tudi dokumentarno gradivo, a v sklopu muzeja bo tudi poseben študijski center.

Že, toda mi nimamo v mislih orožja kot takega, saj tudi ni uporabno, temveč nas zanima, če ne bo lokacija muzeja morda zopet prizadela tega ali onega kmetovalca in siceršnjega zemljiškega posestnika.

Nikakor ne, to vam že sedaj lahko zagotovim. Zemljišče, na katerem bomo uredili muzej, ni zasebno, ampak je to državna lastnina. Razlastitve tu sploh ne pridejo v poštev. Kje pa to zemljišče pravzaprav je, tega zaenkrat še sam ne vem. Vsekakor se bo vse skupaj dobro ujemalo s krajinskim okoljem, Kras ne bo trpel nobene škode. (dg)

POIMENOVANJE OSNOVNE ŠOLE V BARKOVLJAH BO SREDI MAJA

Slovensko osnovno šolo v Barkovljah bodo poimenovali po pisatelju in dramatiku Franu Saleškem Finžgarju (1871-1962) verjetno sredi ali v drugi polovici maja. Tako je bilo načelno sklenjeno na sinočnjem tretjem sestanku pripravljalnega odbora (prvič se je sestal 27. novembra, drugič pa 14. decembra lani). Verjetno zato, ker časovna izbira za tako pomemben dogodek nikdar ni lahka, še posebno pa ne letos, ko bomo imeli opravka z volitvami, da ne omenjamo drugih obveznih rokov, kakor so zaključek šolskega leta s pričetkom poletnih počitnic, dalje morebitno sovpadanje s sorodno slovesnostjo kje drugje na Tržaškem in tako naprej. Predvsem pa je datum poimenovanja odvisen od tako imenovanih praktičnih dejavnikov, ki utegnejo celo zadnji trenutek vse skupaj sprevreči.

Takšni dejavniki se izenačujejo v prvi vrsti z vprašanjem najustreznejšega obeležja Finžgarju. Ve se, da bo to doprsni kip, ne pa še, kdo bo kip zasnoval oziroma izoblikoval. Potem nastaja problem, kje obeležje namestiti: na vrtu ali v veži? In še: če naj bo v veži, potem je treba paziti, da ne bo otrokom fizično v napoto ali da ne bo celo predstavljal zanje kakšne prav tako fizične nevarnosti. Toda ni še dovolj: šolsko poslopje ni namenjeno le slovenskim, temveč tudi italijanskim malčkom, last je tržaške občine, upravlja pa ga delavsko italijansko italijansko osebje, tako da moramo ob še tako svečani in ne le naše narodnostni, ampak tudi obče nazorsko dragoceni pobudi skrbno paziti, da se komu ne «zamerimo». Vedeti je treba, da niso odnosi v barkovljanski šoli ravno idilični, kolikor zadeva vsakodnevno, četudi bežno, občevanje med pripadniki ene in druge narodnostne skupnosti — razen častnih izjem, kajpak. In temu prav gotovo ne botruje «zaprtost» slovenskih učnih moči, kakor nam jo tako radi in čestokrat očitajo z druge strani. Res pa je tudi, da se moramo tudi mi, Slovenci, kdaj pa kdaj vprašati, ali ne bi morda lahko kaj več storili v tem smislu, kot je bilo mimogrede poudarjeno sinoči. Prihodnji sestanek odbora za poimenovanje bo v četrtek, 28. januarja, seveda ob želji, da bi krajani kar najbolj prispevali k pobudi, tako tudi s posredovanjem dokumentarnega gradiva. (dg)

Pri Fernetičih hudo ranjena Sežančanka

Pri Fernetičih, kakih 800 metrov pred mejnim prehodom, je sinoči malo pred 20. uro prišlo do prometne nesreče, v kateri je bila hudo ranjena 32-letna Tatjana Mihalič por. Prešeren iz Sežane, Tomažičeva 2. Lažje poškodbe je utrpel tudi njen 31-letni soprog Marion, njuna 10 in 6 let stara otroka pa so prijatelji takoj po nesreči odpeljali na dom.

Kot je policiji povedal voznik Prešeren, je do nesreče prišlo, ko se je na ozkem cestišču skušal umakniti nasproti vozečemu avtu, ki je neprevidno prehiteval. Prešeren je v tistem trenutku verjetno izgubil nadzorstvo nad svojim renaultom in treščil v obcestni zid. V silnem trčenju je Mihaličeva utrpela udarce na glavi, iz desnega ušesa se ji je ulila kri, zadobila je tudi močan udarec v trebuh ter globoke rane na desni roki. Na nevrološkem oddelku so jo sprejeli v šok stanju s pridržano prognozo. Prešerna pa so prepeljali na oddelek za nujne kirurške posege; zaradi udarcev na glavi, prsni koš in ran na ustnicah ter po kolenih se bo moral zdraviti 15 dni. Zapisnik nesreče so naredili agenti prometne policije.

Drevi koncert GM v Kulturnem domu

Danes ob 20.30 uri bo v Kulturnem domu v Trstu že 5. abonmajski koncert Glasbene matice. Nastopila bo priznana flavtistka Irena Grafenauer. Na klavir jo bo spremljal Aci Bertoncelj (na sliki).

Spored obsega dela: J. S. Bach - Sonata v h-molu, F. Schubert - Introdukcija in 7 variacij op. 160 v e-molu, C. Frank - Sonata v A-duru.

Danes skupščina delavcev «Porfirio»

Tajništvo tržaškega sindikata FLC (CGIL - CISL - UIL), ki združuje delavce, zaposlene na področju gradbeništva, obvešča, da bo danes, ob 15. uri v dvorani Di Vittorio v Ul. Pondares 8 sindikalna skupščina vseh delavcev gradbenega podjetja «Porfirio», ki je kakor znano nedavno tega zašlo v stečaj.

● **Krožek za politične in družbene vede «Che Guevara»** prireja danes ob 18. uri v dvorani v Ul. Madonnina 19 javno razpravo o knjigi «Tržaška sindikalna kronika 1943 - 1978». Debato bo vodil Paolo Sema, ki je eden izmed avtorjev publikacije.

8 mesecev «podjetnemu» zavarovalnemu agentu

Tržaško prizivno sodišče je med drugim včeraj sodilo 48-letnemu Toninu Cavenaghiju, doma iz Vicenze, ki ga je obtožnica bremenila protizakonite prisvojitve večje vsote denarja. Cavenaghi je bil od januarja 1976 dalje agent milanske zavarovalniške družbe Sapa v Trstu, Valdagnu, S. Giorgiu di Nogaro in Pordenonu. Med svojim delovanjem naj bi si bil protizakonito prilastil do junija 1978 približno 80 milijonov lir, ki so bili last milanske zavarovalnice, kar ga je tudi privedlo pred sodnike. Na prvostopenjskem procesu so ga sodniki 29. septembra 1980 spoznali za krivega ter ga obsodili pogojno na 8 mesecev zapora in 200 tisoč lir globe brez vpisa v kazenski list, pri čemer gre poudariti da bo o višini odškodnine, ki jo bo moral plačati obtoženec zavarovalnici, odločalo civilno sodišče. Prizivni sodniki so včeraj zavrnili Cavenaghijev priziv ter potrdili prvostopenjsko obsodbo, z dodatkom, da bo moral premalo «prebrisani» zavarovalni agent plačati še dodatne sodne stroške.

Nesreča v nesreči: trije gasilci ranjeni med gašenjem požara

Trije gasilci so se včeraj lažje ranili med posegom v Ul. Piccardi, kjer je na št. 37 gorelo v mizarski delavnici Marcella Spadara. Vodja gasilske ekipe 51-letni Augusto Strauss in gasilca Sergio Verrucchi (37 let) ter Fulvio Zidarich (29 let) so dvigali zaprte zavojnice, ko so zaradi notranje toplote počile šipe steklenih vrat. Reševanje je nato potekalo v dveh smereh: ranjene gasilce so zapeljali v bolnico, preostali kolegi pa so gasili požar, ki je sicer bil omejen. Nastal je baje zaradi kratkega stika na radijskem aparatu in je povzročil le manjšo škodo. V bolnici so Straussa pridržali na okulističnem oddelku. Zaradi poškodb na levem očesu in drugih delih obraza se bo moral zdraviti 15 dni. Tudi Verrucchi in Zidarich sta ranjena po obrazu, ozdravela bosta v sedmih dneh, vendar nista sprejela hospitalizacije.

KLJUB ŽELJI, DA BI SE REŠIL ZASVOJENOSTI

Prekomerna doza heroina uničila življenje komaj 17-letnega fanta

Še v sredo zjutraj se je 17-letni Alberto Valdi javil na centru za boj proti mamilom (CMAS), kjer je izrazil željo, da bi se rešil začaranega kroga, v katerega ga je potegnil heroin. Poglobljen pogovor, zmenek za drugi dan, 20 mililitrov metadona. Bil je odločen, resen in v centru so bili prepričani, da se bo drugi dan vrnil za novo dozo zdravila in za analize krvi. Pa ni bilo tako. Pozno popoldne je na svojem domu v Ul. Lovisato 24 Alberto vzel i_lo in si vbrizgal v žilo dozo heroina. Ko se je malo pred 21. uro vrnila njegova 20-letna sestra in pogledala v njegovo sobo, ga je našla mrtvega na postelji. Poklicala je Albertovega prijatelja, ki je spal v sosednji sobi in medtem ko je slednji poskusil z masažo srca oživiti Alberta, je sestra poklicala Rdeči križ.

«Poznali smo ga zelo bežno,» so nam dejali v centru CMAS. «Prvič se je javil pri nas pred letom dni. Takrat nam je povedal, da živi s sestro in da je v naše mesto prišel pred dvema letoma. Prej je bil v Pescari, kjer je že bil zasvojen z morfijem. Alberto je dejansko začel uživati težka mamila že pri petnajstih letih. Njegova družina je bila po njegovih podatkih povsem razbita. Pred letom dni smo z njim izpeljali načrt za zdravljenje, toda po prvem obisku ga ni bilo več na spregled.»

Kaj je ta čas Alberto delal? Kako je živel? Kot je sam povedal v sredo zjutraj na centru, se je kmalu po lanskem obisku zaposlil kot pomorščak. Šest mesecev je delal za družbo Cosulich, pred nekaj meseci pa se je izkrcal. V Trstu se je tudi vpisal na večerno šolo, toda ni je redno obiskoval. Pred dnevi je v Palmanovi spoznal prijatelja — narkomana, s katerim se je v sredo zjutraj vrnil v Trst. Želja, da bi se vrnil v «normalno» življenje, pa ni doživela srečnega konca.

«To je že peta žrtev mamil v našem mestu,» pravi zdravnica CMAS, A. Signorelli. «Tako kot za druge, tudi za Alberta nismo mogli storiti več kot smo. Bila bi neiskrena, če bi dejala, da nisem žalostna. Vendar v isti smeri se v meni porodi tudi velika jeza, to je najmanj kar lahko rečem, da se o težkih problemih in posegih na področju težkih mamil govori le kadar mlad narkoman umre. Takrat se vsi zbudijo in 'dobromisleči' Trst tarna. Malokdo pa ve, da so ti fantje popolnoma prepuščeni samim sebi, da še vedno nimamo deželnega zakona, ki naj bi uredil in finansiral vse potrebne službe tako za pomoč, kot za prevencijo toksikomanije. Še vedno govorimo o tem pojavu kot o hudiču, malokdo pa si mu upa pogledati v oči. Kako dolgo še? V Trstu je okrog 70 narkomanov. Vsak od njih lahko umre zaradi prekomerne doze danes ali jutri. Bomo pisali o njih le članke na časopisih?»

● **Na predlog** pristojnega odbornika za delo in socialno skrbstvo Renzullija je deželni odbor sprejel nova in hitrejša proceduralna navodila v korist sirot delavcev.

Vespist povozil jugoslovanskega državljana

S pridržano prognozo so včeraj zjutraj sprejeli na nevrokirurškem oddelku 83-letnega jugoslovanskega državljana Ivana Abrama. Na Ul. Spiridione v višini hišne številke 10 ga je z vespo povozil 18-letni Marco Podda iz Ul. Denza 7/1, ki trdi, da je Abram prečkal cesto z rdečim semaforjem. Med padcem je Abram utrpel hude udarce na glavi, rane na čelu ter dvojni zlom leve roke.

8. 1. 1979 8. 1. 1982

Minila so tri leta, odkar me je zapustil moj dragi mož

JAKOB - KAREL KETTE

Z žalostjo se ga spominjam

žena Marija

V DOLINSKI OBČINI

Dvojezični prometni znaki

V dolinski občini so postavili dvojezične prometne znake, kar seveda «krepi» tudi zunanjo podobo dvojezičnosti krajev. Kdorkoli bo prišel z avtomobilom ali pa kako drugače v vasi občine (znaka na sliki sta v Boljuncu), bo lahko jasno vedel, da tam živijo Slovenci in Italijani.

Poleg dvojezičnih tabel, ki označujejo imena krajev, poleg imen ulic, dvojezičnih napisov na javnih stavbah, kot tudi na številnih trgovinah itd., je torej dolinska občina sklenila, da mora biti tudi na prometnih znakih napis v slovenščini, kar je pomembno, saj prometne znake nujno vidimo in to tudi kdor določenih napisov najraje ne bi «opazil». Mimo tega, se nam zdi prav, da se začne uveljavljati praksa, da je čimveč napisov dvojezičnih; idealno bi seveda bilo, da bi takšne table, kot jih vidimo na sliki, lahko gledali povsod, kjer živimo Slovenci . . .

S 1. januarjem 1982 številka IVA obvezna za vse kmetovalce

Kmečka zveza obvešča vse kmetovalce, ki v letu 1980 niso presegli deset milijonov lir prometa in ne vodijo knjigovodstva IVA, da morajo od 1. januarja 1982 imeti številko IVA. Ministrstvo za finance je namreč sklenilo, da morajo vsi proizvajalci imeti svojo številko IVA (numero di partita IVA), ki jo bodo morali sporočiti svojim odjemalcem in dobaviteljem, kateri jo bodo nato predložili njihovi letni prijavi IVA. Kmečka zveza vabi zato vse svoje člane in kmete, da se nujno zglasijo v njenih uradih, ki jim bodo na razpolago za izpolnjevanje vseh formalnosti. Opozarjamo, da so za kršitev omenjenih obveznosti predvidene visoke denarne kazni.

Tajništvo Kmečke zveze

Razna obvestila

Fotokrožek Trst 80 obvešča, da bo redna seja danes, 8. t.m., ob 20. uri v sejni dvorani ZSKD. Tečaj se nadaljuje kot običajno v ponedeljek, 11. t.m.

SEKCIJA VZPI - ANPI BORŠT — ZABREŽEC

vabi na

proslavo ob obletnici 10. 1. 1945

ki bo v prosvetni dvorani jutri, 9. januarja 1982, s pričetkom ob 20. uri.

Sodelujejo otroški in mešani pevski zbor PD Slovenec, otroci osnovne šole ter recitatorji.

Čestitke

Učno in neučno osebje strokovne šole čestita Loredani Frandoli in soprogu ob rojstvu sina DENISA.

Vse najboljše TATJANI RAKAR, ki danes praznuje 6. rojstni dan, želita David in Irina.

Draga TANJA! Za tvoj 11. rojstni dan ti želijo vse najboljše nona, nono, Miki, Nadja ter teta Adelka.

Danes praznuje rojstni dan IGOR MARUŠIČ iz Slivnega. Vse najboljše in da bi bil priden v šoli mu želi teta Marija in družina Terčon.

Danes slavi v Ricmanjih 10. rojstni dan ALESSANDRA JURJEVČIČ. Iz vsega srca ji voščijo mama, očka in vsi, ki ji imajo radi.

Mladinski krožek Prosek-Kontovel čestita Nataši in Pavlu ob rojstvu malega

DANIJELA

in obenem kliče še na mnoge.

Mali oglasi

telefon (040) 79 46 72

PRODAM fiat 850 special v dobrem stanju. Telefon (040) 228551.

KUPIM klavir-pianino. Telefonirati v popoldanskih urah na št. 040/814-212.

59-LETNI upokojenec išče žensko — prosto, dobrega značaja, po možnosti Slovenko, za skupno življenje. Ponudbe poslati na upravo Primorskega dnevnika, Ul. Montecchi 6, pod šifro «Črnolasa».

NUJNO rabim knjige za drugi letnik trgovskega tehničnega zavoda Žiga Zois. Telefon (0481) 78125.

PRODAMO gostilno na vzhodnem Krasu z na novo preurejenimi prostori in obširnim vrtom. Ponudbe poslati na upravo Primorskega dnevnika, Ul. Montecchi 6, pod šifro «Gostilna».

PRODAM fiat 127 letnik 1974 po ugodni ceni. Telefonirati po 18. uri na štev. (040) 231355.

OSMICO je odprl Robert Pipan - Mavhinje 22 - D.

22-LETNA s srednješolsko izobrazbo in dveletno prakso v zavarovalništvu išče poldnevno zaposlitev. Ponudbe poslati na upravo Primorskega dnevnika, Ul. Montecchi 6, pod šifro «ZAVAROVALNIŠTVO».

Prispevajte za

DIJAŠKO MATICO

VELIKO VEČ STROŠKOV ZA UPORABO OSREDNJE DVORANE

Najbrž bo treba kmalu plačati višje tarife za uporabo avditorija

Občina se je doslej držala stroškovnika iz leta 1978 - Precej višje zahteve z novim letom s strani deželne uprave, ki je lastnik stavbe

Kot mrzla prha je učinkovalo pismo, ki ga je v začetku tega leta deželna uprava poslala goriški občinski upravi v zvezi s stroški za avditorij v Ulici Roma. Deželna uprava pravi, da jo nočno čuvanje celotne stavbe v Ulici Roma stane približno 80 milijonov lir letno. Občinska uprava, ki ima v nekakem zakupu kompleks avditorija, naj bi letno plačala samo za nočno čuvanje stavbe 15 milijonov lir. Morala pa bi plačati račun za vsa štiri prejšnja leta in tako bi moralo iz občinske blagajne v najkrajšem času okrog 60 milijonov lir. Na županstvu so se seveda tega pisma pošteno prestrašili, kajti doslej niso računali s tem izdatkom. Zaradi tega se na županstvu tudi upravičeno sprašujejo ali bo dežela zahtevala, morda to v najkrajšem času, tudi plačilo stroškov za kurjavo in elektriko, ki so se v zadnjih letih postopoma višali.

V letu 1978, ko je dežela dala goriški občini v upravljanje avditorij in sosedno razstavno galerijo je bilo rečeno, da bodo stroški za kurjavo in elektriko znašali letno približno 16.000.000 lir. Od takrat so večkrat poskočile cene gorilnega olja in elektrike, pa tudi plače osebja so se povečale. Tistih šestnajst milijonov utegne postati v tem letu trideset - štirideset milijonov.

Od leta 1978 goriška občina zahteva od uporabnikov avditorija le polovično ceno za zgoraj imenovani strošek za kurjavo in razsvetljavo. Na podlagi povprečne letne uporabe dvorane in že omenjenih 16 milijonov bi bila tarifa za večerno uporabo dvorane za koncerte, predavanja ali podobno 142.500 lir (vključno davek na dodatno vrednost). Občina pa je društvom zaračunala le polovico te vsote, t.j. 68.400 lir. Celotno vsoto je zahtevala le od komercialnih podjetij, marsikdaj pa je nekaterim dvorano dala tudi zastonj. Enako je bilo tudi ob raznih kongresih. Polna tarifa za popoldansko uporabo avditorija je bila in je še 228.000 lir; socialna, t.j. polovična tarifa pa znaša 114.000 lir. Za celodnevno uporabo avditorija pa bi bilo potrebnih 399.000 lir, v resnici pa občina zahteva od društev in organizacij, ki tam prirejajo zborovanja in kongrese le 171.000 lir. Za razstavno dvorano je popolni strošek 23.940 lir, društvom se dvorana nudi po 11.400 lir. Marsikdaj pa je občina pokrovitelj razstav in tako uporabnik ne plača niti polovične najemnine.

Sedaj pa bodo najbrž morali na županstvu nujno povečati najemnine za uporabo avditorija, kajti celotni strošek bo v tem letu dosegel in najbrž presegel sto milijonov lir (osebje, nočno varstvo, kurjava in električna energija), kar je seveda veliko več od prvotno predvidenih šestnajst milijonov lir. Si bo lahko občina dovolila tako visok izdatek, ki naj bi šel v njeno breme, ko se mora vendarle otepati s celo vrsto finančnih težav?

Kdor hoče v avditorij pa se ne sme zadovoljiti z zgoraj omenjenimi tarifami, ki jih je treba plačati občini. Vse druge notranje servise mu nudi neko zasebno podjetje, ki skrbi za to, da so na odru postavljene mize in stoli za predavatelje, klavir za koncertista, oder za govornika, mikrofoni, skrbi za razsvetljavo itd. Cene za usluge, ki jih nudi to podjetje pa so precej visoke, povečale so se 15. septembra lani. Ko želi kako društvo imeti predavanja ali koncert mora sedaj odšteti 22.500 lir na uro za vse te usluge (prej 15.000 lir v dveurnem času), v večernih urah pa 33.750 lir (prej 22.500). To ob delavnikih. Ob nedeljah in praznikih pa je cena za usluge 33.750 lir na uro (prej 22.500) v dnevnem času, 35.200 lir na uro (prej 29.250) pa v večernem času.

Kot vidimo so stroški za uporabo avditorija že sedaj precej visoki, najbrž še večji bodo v bodoče, ko bodo na občini morali upoštevati nove stroške, ki jih imajo s to dvorano. Seveda se je treba vprašati ali so vsi ti visoki izdatki umestni. O tem so govorili že pred časom na sestanku svetovalske komisije, ki je pristojna za kulturo in šolstvo. Nekateri menijo da niso upravičene vse servisne usluge in zato hočejo direktno upravljanje s strani občine.

So pa v Gorici danes številne druge dvorane v katerih so ali bodo najbrž stroški manjši kot v avditoriju. Danes imamo Kulturni dom, palačo Attems, dvorano na razstavišču Espomego, dvorano trgovinske zbornice, od konca januarja bo na razpolago nov avditorij v nekdanjem semenišču v Ulici Seminario. Poleg teh pa so še številne druge dvorane, ki služijo najrazličnejšim društvom za najrazličnejše nastope kot so Katoliški dom, Verdijeva gledališka dvorana, dvorana UGG, dvorana Stella Matutina, dvorana deželnih stanov na goriškem gradu, predavalnica Palace hotela itd. V zadnjem času je bilo v avditoriju prav veliko prireditev, ker je bila najemnina dvorane razmeroma poceni. Kako bo po novem?

Ob koncu še eno razmišljanje. Dežela plačuje 80 milijonov lir za nočno čuvanje poslopja v Ulici Roma. V silvestrski noči so neznanci razbili večje steklo na pročelju tistega dela palače kjer je dvorana avditorija. Povprečni človek se sprašuje kdo bo plačal to drago steklo: občina, dežela ali podjetje za nočno čuvanje?

POTRDILO ŽIVINOZDRAVNIKA

Stekla lisica tudi v bližini Peči

Pokrajinski živinozdravnik dr. Almerigogna je včeraj potrdil našo včeraj že objavljeno domnevo, da so zabeležili tretji primer stekle lisice tudi na področju sovodenjske občine in sicer na Štradalti pri Rupi. O tem dogodku smo obširneje poročali v naši včerajšnji številki.

V NEDELJO V ČEDADU

Na emigrantskem dnevu poudarek na kulturi

Emigrantski prazniki so vseskozi bili tudi manifestacija kulturno-prosvetne rasti in narodnostnega osveščanja

V nedeljo popoldne s pričetkom ob 15. uri bo v dvorani Ristori v Čedadu tradicionalni dan emigranta. Letos so njegovo vsebinsko zasnovo obogatili s tem, da so v samem naslovu dodali še njegov kulturni del, kar pomeni, da je bil storjen pomemben korak dalje. Sicer je bil dan emigranta vedno tudi kulturno - prosvetno obarvan. Vedno je bil, poleg priložnosti za srečevanje ljudi, ki so svoje ognjišče zapustili in šli v svet za kruhom, tudi prikaz duhovne ustvarjalnosti, zanimiv prikaz zlasti zaradi tega, ker je bilo mogoče skozi emigrantske dneve zaznavati nezadržno narodnostno osveščanje in vzporedno s tem tudi njegove manifestativne oblike, nastajanje prosvetnih skupin, uveljavljanje posameznikov, izpričevanje domače besede, prizadevanje nadoknaditi zamujeno, približati se vsaj, če zaenkrat ni še mogoče hoditi vštric z njimi, ostalim zamejskim Slovencem. Nadaljevati svetlo tradicijo kaplana Martina Čedermaca, simbola neukrotljivega in svobodnega duha beneškega ljudstva, ki ima svoje korenine v samoupravi preteklih stoletij. Vse to in še marsikaj drugega je danes emigrantski dan. Je tudi dan pričakovanja globalnega zaščitnega zakona, saj so proti vsej pisani in nepisanj logiki najbolj brezpravni. Je pa tudi dan obračuna vseh gospodarskih stremljenj, zlasti še uresničevanja ob odhodu v svet izrečene zaobljube: vrniti se ob prvi priložnosti. Toda vrniti se v urejene razmere, v rodni kraj, ki ne bo več gospodarsko zapostavljen kot je bil vse doslej, ko mu bo dežela mati, če mu je že država bila vedno mačeha.

Program nedeljskega emigrantskega dne predvideva na začetku pozdravna govora podpredsednika deželnega odbora in odbornika za industrijo Francesca De Carlija in predsednika mladinskega odbora SKGZ za videmsko pokrajino prof. Maurizia Namorja, ki bo spregovoril v imenu slovenskih organizacij Beneške Slovenije, prireditelj emigrantskega dneva.

V kulturnem delu programa bo Beneško gledališče nastopilo z delom neznanega Benečana «Same pravce», ki ga je režiral Adrijan Rustja.

CISL ustanavlja specializirane komisije

Na splošni skupščini CISL v Gorici, ki je potekala pod predsedstvom Franca Bellinija, so pregledali lansko delovanje in se pogovorili o enotnem reševanju sindikalnih sporov. O organizacijskih vprašanjih in o brezposelnosti kot najhujši posledici slabega gospodarskega stanja, je spregovoril tajnik CISL Giovanni Padovan.

V razpravi so ugotovili organizacijske slabosti sindikata in sprejeli odločitve za njegovo večjo navzočnost pri reševanju težavnih vprašanj socio-gospodarskega značaja, proizvodnje in zaposlovanja.

Z zadovoljstvom so ugotovili, da se je povečalo število članstva in kadrov, še zlasti mladinskih in ženskih.

Z namenom, da bi vedno bolj vključevali predstavnike članstva, so na generalnem svetu sklenili ustanoviti več študijskih komisij in so tudi že imenovali njihove člane.

Komisije bodo razpravljale o prostorskem in stanovanjskem vprašanju, o socialni politiki, o formiranju in informiranju kadrov, industrijski politiki, kreditu in borzi dela, o šoli in poklicnem usposabljanju, o politiki prevozov in obmejnem prometu.

V kratkem bodo na shodu spopolnili in posodobili znanje svojih kadrov in poglobili poznavanje problema socio-gospodarskega značaja.

Onesnaženo morje v Tržiškem zalivu

V Tržiškem zalivu so že pred nekaj dnevi člani svetovnega sklada za varstvo narave WWF ugotovili, da je na morski gladini precej oljnatih madežev. Stvar so prijavili pristojni oblasti in sedaj strokovnjaki skušajo ugotoviti, od kod je prišlo to olje v morje in ga onesnažilo.

PROSVETNO DRUŠTVO «ŠTANDREŽ»

— dramski odsek —

uprizori komedijo Carla Goldonija v treh delih

KRČMARICA

Režija EMIL ABERŠEK

Premiera v nedeljo, 10. januarja, ob 17. uri v prosvetnem domu «A. Gregorčič» v ŠTANDREŽU.

Kino

Gorica

VERDI 18.00–22.00 «Innamorato pazzo». A. Celentano in O. Muti.

CORSO 17.30—22.00 «Amore senza fine». B. Shields in M. Henitt.

VITTORIA 17.00—22.00 «Morbosità erotico sensuale». Prepovedan mladini pod 18. letom.

Tržič

EXCELSIOR 17.30—22.00 «Bolero».

PRINCIPE 18.00—22.00 «Il postino suona sempre due volte».

Nova Gorica in okolica

SOČA 18.00—20.00 «Še znorel bom». Francoski film.

SVOBODA 18.00—20.00 «Petek 13». Ameriški film.

DESKLE 19.30 «Beg iz Alcatraza». Ameriški film.

DEŽURNA LEKARNA V GORICI

Ves dan in ponoči je v Gorici dežurna lekarna Alesani, Ul. Carducci, tel. 84-268.

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU

Danes ves dan in ponoči je v Tržiču dežurna lekarna S. Antonio, Ul. Romana, tel. 40-497.

Prispevki

Julijan Ožbot je daroval 20.000 lir za Kulturni dom v Sovodnjah. Vedno za Kulturni dom v Sovodnjah pa je tvrdka Tecnomec darovala eno omaro.

V spomin na svoje pokojne drage daruje NN po 10.000 lir za krvodajalce, Kulturni dom, mladinski krožek, športno društvo, nonet in za poimenovanje šole vsem iz Sovodenj.

OBNAVLJANJE TRADICIJ OB NOVEM LETU

Svojevrstna reklama bank in trgovcev z najrazličnejšimi vrstami koledarjev

Skupni stenski koledar so izdali slovenski kreditni zavodi na Goriškem in Tržaškem

Nekoč, ko ni bilo na voljo toliko novoletne in koledarske reklame kot je imamo danes, so bili, seveda med moškimi, zelo čislani žepni parfumirani koledarčki, ki si jih dobil pri svojem brivcu in na katerem so bila narisana le zelo malo ali sploh nič oblečena lepa dekleta. Parfum te je spominjal, da si ta koledarček dobil pri brivcu, katerega ime in naslov brivnice sta bila seveda vtisnjena na koledarčku. Za gospodinje pa so skrbeli resnejši koledarji, ki si jih dobil pri jestvinarju. Na takem stenskem koledarju je bilo dovolj prostora, da si je gospodinja zabeležila kdaj mora v trgovino, kdaj mora plačati davke, kdaj radijsko naročnino, kdaj mora k zdravniku itd. Kmetje so seveda imeli svoje posebne stenske koledarje na katerih so bili opozorjeni na razna sezonska kmetijska dela, na lunine mrke itd. Poslovni ljudje pa so imeli posebne koledarje s tiskanimi drugimi obveznostmi. Na delovnih mizah drugih poklicev pa so bili spet drugačni koledarji.

Navade se seveda niso izgubile. Le v začetku omenjenih žepnih koledarčkov brivcev skoro ni več na spregled. Vsakdo ima v žepu ali v torbici tenak žepni koledarček, ki ga lahko dobi v marsikateri italijanski tedenski reviji, v goriški Kmečki banki ali v podeželskih posojilnicah ali pa tudi pri našem Založništvu tržaškega tiska. V veliko hiš je tudi letos priromal namizni koledar Dijaške matice, ki ga sicer izdaja Dijaška matica za Goriško in Tržaško skupaj, tiska pa se v Gorici.

Zelo so se letos s to kaledarsko reklamo izkazale slovenske banke in posojilnice na Goriškem in Tržaškem. Šest bančnih podjetij, Kmečka banka v Gorici, Kmečko delavska posojilnica v Sovodnjah, Kmečko obrtna hranilnica v Doberdobu, Kmečka in obrtna hranilnica in posojilnica v Nabrežini, Hranilnica in posojilnica na Opčinah in Tržaška kreditna banka so imele več skupnih pobud, od skupne reklame v časopisju in tudi v izdaji skupnega stenskega koledarja. Zamisel sicer ni nova, kajti že v prejšnjih letih so šli slovenski kreditni zavodi v skupne akcije. Na letošnjem koledarju pa imamo na vsaki strani fotografije stavb v katerih so ti bančni zavodi ali krajev v katerih ti poslujejo. Na vsakem mesečnem listu je dvojezični naslov ene od omenjenih bank, poleg tega pa so naslovi vseh šestih zavodov. Koledar je seveda dvojezičen, saj imajo vse te banke poleg slovenske tudi precej italijanske klientele.

Omenjene slovenske banke pa so izdale tudi vrsto žepnih in namiznih koledarjev ter tistih navadnih stenskih za naše gospodinje. To pa so napravile vsaka zase in kar se Goriške tiče lahko povemo, da je šlo v razne hiše veliko koledarjev Kmečke banke ter sovodenjske in doberdobske posojilnice.

Svoj koledar je izdalo tudi Društvo slovenskih lovcev Furlanije - Julijske krajine «Doberdob». Med člane in prijatelje so razdelili stenski koledar z dvanajstimi velikimi slikami divjih živali. Gre v tem primeru pravzaprav za koledar izdan v Ljubljani od lovskega društva «Diana», je pa seveda dober tudi za zamejske razmere in še posebej za ljubitelje lova in divjih živali.

Omenimo ob koncu našega zapisa še koledar za kmete in gospodinje, ki ga je tudi letos izdala goriška Katoliška knjigarna in ga prodajala. Ob koncu pa omenimo še lepo zamisel goriškega trgovca s čevlji Andreja Kosiča, ki je tudi slikar, ki je tudi letos svojim klientom namenil stenski koledar z reprodukcijami šestih svojih slik na katerih so Soča. Peč, Vipavska dolina (dve), gozd v jeseni in kraška pokrajina. Dve sta reprodukciji oljnatih del, štiri pa akvarelov. Gre za svojevrstno, že tradicionalno, obliko reklame neke trgovine, ki jo je treba vsekakor pozdraviti. (mw)

Razna obvestila

Društvo slovenskih upokojencev na Goriškem obvešča, da bo tajnik društva vsak prvi in tretji četrtek v mesecu na razpolago članom in prijateljem za informacije in vpis.

Slovensko planinsko društvo obvešča, da bodo avtobusi, v nedeljo, 10. t.m. vozili po sledečem voznem redu: prvi avtobus odpelje iz Doberdoba ob 7. uri, s Poljan ob 7.05, s Palkišča ob 7.10, z Gabrij ob 7.15 in iz Sovodenj ob 7.30. Drugi avtobus odpelje iz Štandreža (trg pred Cerkvijo) ob 7.30. Tretji avtobus odpelje ob 7.10 s Korna v Gorici ter bo ustavil še v Štandrežu, ob 7.15 in v Sovodnjah. Priporoča se točnost.

Pokrajinska uprava obvešča, da bo danes ob 18. uri v palači Attems ponovni pričetek predavanj o goriški kulturi. Danes bo o renesansi predaval prof. Giuseppe Bergamini.

ŠZ Mladost iz Doberdoba prireja tudi letos otroško telovadbo, ki se je že pričela. Telovadna ura je vsak četrtek od 17. do 18. ure v občinski telovadnici. Vpisnina za cel tečaj stane 12.000 lir. Prijave sprejemajo v otroškem vrtcu v Doberdobu.

ŠKODA GRE V DESETINE MILIJONOV

POŽGANA TRGOVINA DVOKOLES PONOČI V CARDUCCIJEVI ULICI

Zlikovci vdrli tudi v sosedno trgovino in iz nje nekaj odnesli

Neznani zlikovci so včeraj ponoči, najbrž okrog polnoči, vdrli v dve trgovini v Carduccijevi ulici 34, iz ene odnesli nekaj malenkosti, drugo za sežgali. Približno okrog tri četrt na eno so nekateri ljudje opazili, da iz pritlične trgovine z dvokolesi in motocikli bratov Mauri, ki je v pritličju nekdanjega hotela Pri treh kronah, prihajajo ognjeni zublji in dim. Takoj so poklicali gasilce, ti so prihiteli na kraj požara in njihova skupina je tam bila dobro uro in pol predno ji je uspelo pogasiti požar. V trgovini, ki je bila natrpana z blagom, je zgorelo precej nadomestnih delov za kolesa in motorje, veliko usnjenih oblek za motocikliste, železne čelade za motocikliste, precej dokumentacije, marsikatero kolo in precej so poškodovani tudi večji motorji, katerim je vsakemu cena štiri milijone lir. Ni šlo za navaden požar, ki nastane morda zaradi kratkega stika.

Neznani zlikovci so vdrli v trgovino, tako da so v pritličnem vhodu v stavbo vlomili stranska vrata, ki vodijo iz tega vhoda v trgovino. Za vrati je bila dobro založena polica, ki so jo prevrnili in jo sežgali. Najbrž ni bil namen nočnih barab, da bi v tej trgovini kaj kradli, hoteli so najbrž samo sežgati trgovino.

Očitno pa so prej vdrli skozi zadnja vrata iz istega pritličnega vhoda v drugo trgovino v tej stavbi, v trgovino «Hobby», katere lastnik je Karlo Nanut. Iz te trgovine so odnesli brusilko, vredno 140.000 lir in 30.000 lir drobiža, ki so ga našli v predalu. Pustili pa so vse druge predmete nedotaknjene. Medtem ko sta bila brata Maurija obveščena o požaru že ponoči, se je Karlo Nanut zavedel vdora v svojo trgovino šele včeraj zjutraj ob 9. uri, ko jo je odprl.

Škode v zgoreli trgovini seveda ni moč kar tako na hitrem oceniti. Gasilci pravijo, da je za približno trideset milijonov. Verjetno pa bo škode precej več, kajti veliko pokvarjenega ali okajenega blaga bo težko prodati po normalni ceni. Stvar seveda preiskuje policija.

V Carduccijevi ulici sicer pravijo, da so neznanci skušali v prejšnjih tednih nekajkrat vdreti v tamkajšnjo lekarno, ki je v isti stavbi. Lekarnar naj bi bil o tem obvestil policijske organe. V sredo zvečer pa je bila lekarna zaradi dežurstva napol odprta. So bili morda tisti, ki so vdrli v Nanutovo trgovino in požgali trgovino bratov Mauri, isti, ki so skušali vdreti v lekarno? Po vežah in stopnicah goriških hiš hodijo večkrat ljudje, ki so podvrženi uživanju mamil in bilo je že več pritožb na ta račun.

Zdi se tudi, da so prav včeraj ponoči neznanci vdrli tudi v pisarno rajonskega centra v prvem nadstropju iste stavbe in iz nje odnesli nekaj papirja. V stavbi nekdanjega hotela Pri treh kronah živijo sedaj nekatere družine, ki so jih tja spravili zaradi sodnih izgonov iz prejšnjih stanovanj. Je kdo med njimi kaj slišal ali videl?

Gledališča

SSG

Danes, 8. t.m., ob 11. uri v Novi Gorici Eduardo de Filippo — Dolgonoge laži.

KULTURNI DOM

Do 15. 1. 1982 je v času predstav na ogled razstava «Fran Levstik v ilustraciji in v gledališču», ki jo v sodelovanju s Stalnim slovenskim gledališčem v Trstu predstavljajo Cankarjev dom, Društvo slovenskih likovnih umetnikov in Slovenski gledališki in filmski muzej.

ROSSETTI

Danes, 8. t.m., ob 20.30 bo v gledališču Rossetti gostovala dramska skupina Cooperativa Teatro Mobile z Molièrovim «Namišljenim bolnikom». V abonmaju odrezek štev. 5 (v alternativi).

VERDI

Vodstvo gledališča Verdi sporoča, da bodo iz tehničnih razlogov predstave četrte opere C. Saint-Saensa «Sanson in Dalida» po naslednjem programu:

Sreda, 20. januarja, ob 20. uri — red A/A
Nedelja, 24. januarja, ob 16. uri — red D/D
Sreda, 27. januarja, ob 20. uri — red F/B
Sobota, 30. januarja, ob 17. uri — red S/S
Sreda, 3. februarja, ob 20. uri — red B/F
Nedelja, 7. februarja, ob 16. uri — red G/G
Sreda, 10. februarja, ob 20. uri — red C/C
Sobota, 13. februarja, ob 20. uri — red E/E
Sreda, 17. februarja, ob 20. uri — red H/H

Kino

Ariston 16.30–18.20–20.10–22.00 «La ragazza di Via Millelire». Režija Gianni Serra.

Ritz 18.00 «Amore senza fine». Režija F. Zeffirelli. Brooke Shields, Martin Hewitt. Prepovedan mladini pod 14. letom.

Eden 17.00 «Red e Toby nemiciamici». Walt Disney.

Grattacielo 15.30—22.15 «Culo e camicia». R. Pozzetto in E. Montesano.

Fenice 16.00—22.15 «Innamorato pazzo». A. Celentano in O. Muti

Nazionale 15.00 «Candy la superviziosa». Prepovedan mladini pod 18. letom.

Cristallo 16.00 «Chi trova un amico trova un tesoro». Bud Spencer in Terence Hill.

Capitol 16.00 «Il postino suona sempre due volte».

Moderno 15.30 – 17.40 – 19.50 – 22.00 «L'ultimo metrò». Catherine Deneuve.

Filodrammatico 15.00 «Alfa blu». Prepovedan mladini pod 18. letom.

Aurora 16.30 «1997 — Fuga da New York».

Vittorio Veneto 16.30 «La cameriera senza malizia». Prepovedan mladini pod 18. letom.

Mignon 15.00 «Tutti insieme appassionatamente».

Radio 14.30 «Contatti porno». Prepovedan mladini pod 18. letom.

Lumiere 16.00 «Occhi di Laura Mars».

NAROČNINA ZA PRIMORSKI DNEVNIK ZA LETO 1982

CELOLETNA . . . . . 59.000 lir + kolek 500 lir
POLLETNA . . . . . 43.000 lir + kolek 500 lir
MESEČNA . . . . . 8.000 lir

Celoletna naročnina za PRIMORSKI DNEVNIK 59.000 + 500 lir velja za tiste, ki jo poravnajo do 30. aprila. Po tem datumu bo celoletna naročnina znašala 96.000 + 500 lir.

Vsem naročnikom bomo še naprej nudili brezplačno MALE OGLASE in ČESTITKE.

Vsi, ki bodo poravnali naročnino do 28. februarja 1982 bodo udeleženi pri tradicionalnem žrebanju.

NAROČNINE SPREJEMAJO:

Uprava: Trst, Ul. Montecchi 6 — Tel. 794672
Uprava: Gorica, Drev. XXIV. maja 1 — Tel. 83382
Raznašalci Primorskega dnevnika
Pošta: Tekoči račun ZTT 11/5374
Tržaška kreditna banka: Tekoči račun štev. 1192
Hranilnica in posojilnica na Opčinah: Tekoči račun štev. 1718

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE V TRSTU

Kulturni dom

EDUARDO DE FILIPPO
DOLGONOGE LAŽI

Režija: Boris Kobal

Jutri, 9. januarja 1982, ob 20.30 - ABONMA RED F (druga sobota po premieri)

GLASBENA MATICA TRST

Sezona 1981-82

5. abonmajski koncert

Danes, 8. januarja, ob 20.30 v Kulturnem domu v Trstu

IRENA GRAFENAUER, flavta
ACI BERTONCELJ, klavir

Spored: J. S. Bach, Schubert, Franck

Prodaja vstopnic eno uro pred pričetkom koncerta pri blagajni Kulturnega doma

SLOVENSKI TABORNIKI V ITALIJI
ROD MODREGA VALA

priredijo jutri, 9. t.m., ob 16.30 in v nedeljo, 10. t.m., ob 16.30 v Prosvetnem domu na Opčinah lutkovno igrico

Libuša Tittelbach

ZAJČEK DIDELDAJČEK

Režija: OLGA LUPINC
Likovno vodstvo: Magda Tavčar
Tehnična oprema: SKD Tabor

Vabljeni!

Včeraj - danes

Danes, PETEK, 8. januarja
MAKS

Sonce vzide ob 7.45 in zatone ob 16.38. — Dolžina dneva 8.53. — Luna vzide ob 15.24 in zatone ob 6.05.

Jutri, SOBOTA, 9. januarja
JULIJAN

Vreme včeraj: najvišja temperatura 7,8 stopinje, najnižja 0,6, ob 18. uri 0,6 stopinje, zračni tlak 1017,4 mb ustaljen, veter 37 km na uro severozahodnik s sunki do 75 km na uro, vlaga 18 odstotna, nebo jasno, morje mirno, temperatura morja 8,5 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI

RODILI SO SE: Stefano Cociancich, Ivo Lachi, Karin Sterner, Donatella Chicco, Francesca Maschio, Consuelo Krmac.

UMRLI SO: 61-letni Moisè Macson, 82-letna Anna Mughini vd. Regli, 54-letna Renata Pregarz por. Hager, 69-letna Norina Baldo vd. Coloni, 86-letna Rosa Furlan vd. Buoro, 56-letni Nilo Felice, 85-letna Anna Morovich, 75-letni Giovanni Dussati, 88-letni Pietro Dagostini, 89-letna Annita Siberna por. Balestra, 76-letna Regina Ganzenua, 85-letna Maria Rasman por. Dobrilla, 83-letna Giuseppina Milazzi, 84-letni Mariano Brazzatti, 75-letna Elsa Kisvarday vd. de Beden.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN
(od 8.30 do 20.30)

Trg Cavana 1; Trg Giotti (Ul. sv. Frančiška) 1; Largo Osoppo 1; Ul. Zorutti 19.

(od 8.30 do 13. in od 16. do 20.30)

Trg Oberdan 2 in Ul. T. Vecellio 24.

NOČNA SLUŽBA LEKARN
(od 20.30 dalje)

Trg Oberdan 2 in Ul. T. Vecellio 24.

LEKARNE V OKOLICI

Boljunec: tel. 228 124; Bazovica: tel. 226 165; Občine: tel. 211 001; Prosek: tel. 225 141; Božje polje Zgonik: tel. 225 596; Nabrežina: tel. 200-121; Sesljan: tel. 209 197; Žavlje: tel. 213 137; Milje: tel. 271 124.

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA

Nočna služba od 21. do 8. ure tel. 732-627, predpraznična od 14. do 21. ure in praznična od 8. do 20 ure, tel. 68-441.

Kolektivni samomor delfinov

V japonskem zalivu Aoshima v južnem predelu «dežele vzhajajočega sonca» je večja skupina delfinov napravila samomor tako, da je «nasedla» na peščino. Vzrok? Kdo ve

RAZMIŠLJANJA O GOSPODARSKIH TOKOVIH V NOVEM LETU

BOMO POŽIVITEV GOSPODARSKIH RAZMER PLAČALI S ŠE VEČJO BREZPOSELNOSTJO?

Pogosto napovedi odpovejo - Nekateri stari zakoni ne veljajo več - Zahodni, razviti svet ni utrpel tako hude recesije, kot so napovedovali

Eno leto je mimo in smo na pragu novega leta. Kaj nam bo to prineslo, ne vemo, pa čeprav bi se mogli na vsakem koraku srečati s kakim improviziranim prerokom. Seveda bi te napovedi bile ali navdušujoče pozitivne ali pa porazno negativne, pač pa v smislu razpoloženja ali celo nastrojenja tistega, ki se napovedi loteva. V današnjem svetu, ko marsikateri «stari in preverjeni zakon» odpoveduje, je težko dajati napovedi za krajšo dobo, kaj šele za leto dni. Za daljšo dobo lahko le naklepamo, kaj bi se moglo zgoditi, če bi veljali določeni zakoni, ki vendarle odpovedujejo. Že v minulem letu se nam je zgodilo to, kar nam potrjuje tezo o dvojnih različnih napovedih. Sredi leta so nam namreč eni napovedovali nagel vzpon gospodarstva, nekakšno poživitev ekonomije. Drugi pa so napovedovali hude posledice naraščanja vrednosti dolarja in močno recesijo. Pa se ni zgodilo ne eno, ne drugo. Posebno zahodna Evropa je drugi del leta kar dobro izpeljana, razen Italije. In isto se nam obeta za bodočnost, če ne upoštevamo enega elementa, ki pa je hudo nevaren. Nedolgo tega smo zabeležili napoved nekega «pesimista», ki je rekel, da bo v zahodni Evropi konec leta okoli 10 milijonov brezposelnih. Nekoliko se je mož uštel, ker te meje še niso dosegli, pa čeprav smo prav blizu. Z druge strani pa tudi drži, da se vsako krčenje naložb odraža v vedno večjem pomanjkanju delovnih mest. Torej ni, da bi človek povsem obupal, hkrati pa bi bilo zelo zgrešeno «peti slavo» bodočim mesecem, ko pa je gotovo, da bomo morali drago plačati napake preteklih let, predvsem pretiranemu potrošništvu, premajhnemu varčevanju in zato preskopim naložbam v reprodukcijo, v nove zmogljivosti. Sicer pa začnimo od kraja.

Če se ozremo v preteklo leto, ugotovimo predvsem v razvitih državah slabo zaposlene proizvodne zmogljivosti. To pa zlasti zato, ker se količine ponujenega blaga in tudi povpraševanje po tem blagu nasproti predhodnemu letu niso povečale. Do določene — 1-odstotne splošne gospodarske rasti je v nekaterih državah Zahoda prišlo predvsem zaradi povečanja mednarodnega trgovanja. To velja v prvi vrsti za razvite evropske države in za Japonsko, katerih konkurenčna sposobnost se je v mednarodni trgovini močno povečala spričo okrepitve dolarja, ki je šla slej ko prej v škodo mendarodni menjalni sposobnosti Združenih držav.

Za razvite države je v preteklem letu veljalo tudi dejstvo, da so imele nekoliko večjo inflacijsko stopnjo, kot so prvič napovedovali. Cene so naraščale za njihove pojme razmeroma naglo, to pa je povzročilo tudi večji pritisk na plače zaposlenih. Deloma so tudi bili pritiski uresničeni, to pa je seveda ob razmeroma zoženem obsegu proizvodnje v prenekateri panogi privedlo do zmanjšanja profitnih stopenj lastnikov kapitala.

Tudi proračunska politika v razvitih državah je bila v minulem letu močno v znamenju recesije in stabilizacije. Kazala je predvsem dve značilnosti: najprej zelo zožen obseg denarja v obtoku in močna kontrola nad njegovim gibanjem, po drugi plati pa visoke obrestne mere, ki jih je s svojo tipično gospodarsko politiko sprožila Reaganova administracija v ZDA. Te rekordno visoke obrestne stopnje, ki so se gibale tudi do 22 odstotkov, so imele porazen vpliv na splošno gospodarsko rast v ostalih državah razvitega sveta in izvedenci v dobršni meri pripisujejo prav ameriškim visokim obrestnim glavno krivdo za gospodarsko recesijo.

Kar zadeva letošnje leto in možnosti splošnega gospodarskega razmaha v razvitih državah, so si domala vsi izvedenci edini v tem, da je odvisen predvsem od prihodnje politike v Združenih državah Amerike. Pravzaprav gre za napovedano politiko, ki naj bi se odlikovala po ponovnem znižanju previsoke obrestne mere in po nekoliko rahlejših vajetih za količine denarja v obtoku. To naj bi obudilo gospodarsko konjunkturo tako v ZDA kakor v ostalih državah razvitega sveta. Vsekakor obstaja vprašanje, ali bo Reaganova administracija ocenila, da je že naročil trenutek, ko si lahko privošči zaokret v napovedano ekonomsko smer. Če pa se bo to res zgodilo, potem se bo vsekakor spremenil tudi zelo omejitveni odnos zahodnoevropskih razvitih držav do dolarja in bodo dokaj upravičeni tudi razmeroma optimistični obeti za možnosti gospodarskega razmaha.

Toliko o gospodarskem razmahu, za katerega pa je kakor na dlani, da ne bo mogel preseči več kot dveodstotne stopnje splošne gospodarske rasti. Kljub temu pa sta ta dva odstotka še vedno dvakrat več kakor en sam odstotek iz minulega leta. Stabilizacija se bo letos slej ko prej v razvitih državah najbolj zrcalila v sami proračunski politiki, znotraj te pa še najbolj v močnem omejevanju investicijske porabe. To smer so namreč ubrale vse države razvitega sveta, zadnje čase celo Japonska, razen Francije, ki si z najnovejšimi ukrepi skuša poživiti splošno gospodarsko rast prav s spodbujanjem potrošnje.

Nekoliko močnejša gospodarska rast v razvitem svetu bo letos vsekakor tudi povečala obseg trgovanja, vendar je zanj treba povedati, da ne predvidevajo večje potrošnje oziroma večjega povpraševanja po blagu na domačih tržiščih. Povečan bo obseg trgovanja predvsem po zaslugi še večjih izvoznih dosežkov razvitih držav. Kar zadeva cene v zunanji trgovini, ki so pretežno v dolarjih, bodo, ne glede na sedanje napovedi o umiritvi rasti vrednosti dolarja, razmeroma visoke, vsekakor višje od rasti cen nafte in drugih surovin, ki so vdelane v izvozne izdelke ekonomsko razvitih držav.

Ob vseh relativno ugodnih napovedi glede gospodarske rasti bi pričakovali, da bo tudi nekoliko splahnela bojazen pred naraščanjem nezaposlenosti v gospodarsko razvitih državah. Vendar strokovnjaki napovedujejo, da do tega ne bo prišlo. Prav narobe, število nezaposlenih se bo še krepko povečalo, čeprav že danes nikakor ni majhno. Naj navedemo nekaj odstotkov nezaposlenih od skupnega števila aktivnega prebivalstva v razvitih državah Evrope: na Nizozemskem 7,9 odstotka, na Irskem 10,4, v Veliki Britaniji 11,5, na Danskem 7,5 v Zvezni republiki Nemčiji 4,8, v Belgiji 12,8, Franciji 8,4 in v Italiji 8,9 odstotka.

Obeti za gospodarski razvoj v letošnjem letu v razvitih državah torej nikakor niso kdove kako neugodni. Nasprotno, rekli bi celo, da so ugodnejši, kot bi lahko pričakovali še pred letom.

Kljub temu pa je treba povedati, da izgubijo veliko leska zaradi grozeče sence naraščajoče brezposelnosti. Ta bo namreč nastala, čeprav predvidevajo nekoliko živahnejšo gospodarsko rast, prav zaradi ostre varčevalne politike in skrajne racionalizacije v proizvodnih procesih. Če vemo, da je nezaposlenst v skrajni konsekvenci v razvitih državah zmeraj problem številka ena, potem ljudje v teh državah in tudi drugod po svetu v 1982. letu ne morejo zreti povsem brez skrbi v prihodnost.

MNENJE PEDAGOGA-PSIHOLOGA

Pedagoška kultura važen element pri vzgoji doraščajočega človeka

Nekoč je bilo vse lažje, bolj preprosto - V družini bi morala biti mala biblioteka pedagoškega značaja - Če najde oče dovolj časa zase, ga mora najti tudi za otroka

Nekoč davno, davno so starši ravnali s svojimi otroki malone po inštinktu. Skrbeli so pač za prehrano in obleko ter za njihovo zaščito, dokler ni posamezni otrok dorastel, da se je lahko sam obvaroval pred nevarnostmi in postajal samostojen. Pozneje je bilo treba poskrbeti tudi za kruh, torej za delo kar doma ali za uk. Z razvojem družbe pa so se dolžnosti staršev vedno bolj večale, dokler nismo prišli do današnjih dni, ko je vloga očeta in vloga matere zelo zahtevna. Strokovnjaki pravijo, da je danes staršem potrebna že pedagoška kultura, ki postaja vedno pomembnejši dejavnik v vzgoji otrok. Pedagogi in sociologi ugotavljajo, da je vzgoja zelo občutljivo vprašanje, da pa je v številnih literaturah veliko knjig, veliko strokovnega čtiva, ki govori o tem, kako naj starši ravnajo, celo o tem, kako naj se starši pedagoško usposobijo, da bodo lažje in temeljiteje opravili svojo roditeljsko vlogo in dolžnost.

Pedagogi in sociologi pravijo, da bi si morala družina ustvariti majhno pedagoško biblioteko, kjer bi v poljudnih izdajah strokovnega značaja mogli najti koristne odgovore in nasvete na številna vprašanja, ki se porajajo sproti ob rasti in razvoju otroka. Nekateri celo menijo, da so koristna tudi dela iz literature, vendar dela, ki obravnavajo socialne in psihološke probleme mladega človeka v družini in družbi. Gre za slovstvo, ki sicer ni strokovno, ki pa prav gotovo širi obzorja staršev, usklajuje pedagoške misli, skratka pomaga. Pa tudi razgovor med očetom in materjo ali njuni razgovori z odraslimi otroki morejo seveda po prebranem pravkar omenjenem čtivu veliko prispevati k reševanju tistih problemov, s katerimi se posebno mlajši starši pogosto ubadajo.

Ker je življenje izredno živo in rekli bi raznoliko, ker si nista niti dva človeka povsem enaka, so zelo dobrodošle tudi razne strokovne rubrike, ki jih srečujemo v dnevnem ali strokovnem tisku. Zelo koristno je glede tega, da se starši s svojimi specifičnimi problemi obračajo na strokovnjake, ki vodijo te rubrike, kajti pedagogi, sociologi, psihologi, zdravniki in neposredni vzgojitelji - starši iz raznih izkušenj in teoretičnih nasvetov dobijo odgovor na marsikatero vprašanje, ki bi ga posamezni strokovnjak sam ne zmogel.

Ker živimo v tako imenovanih mrzličnih časih, ko so ljudje močno zaposleni, bi znal kdo reči, da za vse to ni časa. In vendar temu ni tako. Če je z delom in opravki preobremenjen oče, bo morala najti dovolj časa za to mati, ki bo prav gotovo morala tu ali tam na roditeljski sestanek, na predavanje, h kaki okrogli mizi, tja pač, kjer se obravnavajo ti problemi.

Še več, v primeru, če vsega tega ni, bi morali sami starši dati pobudo, da se določeni problemi obravnavajo in razčistijo. Res je, da vse to ni vedno možno. Res je tudi, da pogosto prevzemajo vlogo staršev stari starši, nonoti in none. In tu tiči še večja nevarnost za pravilno rast in pravilen razvoj mladega človeka. Nevarnost je dvojna: stari starši so po navadi do vnukov preveč popustljivi, kar včasih ni prav. Z druge strani pa je psihična razlika med dedom in vnukom tako velika, da je prav možno, da ded ali babica tako rekoč zaduši osebnost mladega človeka. Res je, da sta ti dve trditvi, namreč popustljivost starih staršev in hkrati dušitev otrokove osebnosti v protislovju, vendar nam praksa pove in dokazuje, da je tako, kajti nemogoče je uskladiti mišljenje ljudi «iz davnih časov» z mišljenjem mladega človeka iz sedanje dobe.

Če je to vprašanje zelo pomembno v prvih letih otrokovega življenja, je še huje v času pubertete. Tedaj se poraja v mladem človeku vrsta vprašanj, posebno seksualnega značaja, ki jih ne bo zlahka rešil niti oče in tudi ne mati brez strokovne pedagoške in medicinske pomoči. Saj je res, da smo v naši dobi napravili že kak korak dalje v primerjavi s prejšnjimi generacijami, ko so veljali razni tabuji, ko sta deček ali deklica zardela, ko se je slišala kaka «nevsakdanja» beseda in ko niti oče niti mati nista našla pravih besed. In vendar smo tudi danes, še daleč od tega, da bi o teh tako pomembnih vprašanjih odkrito spregovorili ali bolje povedano bolj malo je tistih družin, kjer oče in mati s svojimi otroki odkrito in brez ovinkarjenja spregovorijo o vsem, o čemer je treba spregovoriti.

Zelo napak ravnajo starši, ki vso to delikatno tematiko prepustijo «ulici», češ saj tudi meni je vse povedala «ulica» in vendar sem tu, zdrav in živ. Marsikateri oče, ki bi se moral o vsem tem pomeniti s sinom, najde izgovor, da nima časa, da ne utegne. Zelo zgrešeni so odnosi do otrok tistih staršev, ki imajo vedno preveč obveznosti, oziroma, ki imajo obveznost do sebe in družbe, bolj malo pa so tozadevno povezani s svojimi otroki. Ker vemo, da tematika ni preprosta, ponovno poudarjamo, da bi se morali taki starši malo več pedagoško izobraziti, ker bi jim to olajšalo nalogo. In vendar moramo ugotoviti, da je še vedno veliko tudi mladih očetov, ki najdejo dovolj časa za šport, za kavarno ali družbo, za neskončne razprave o športu, doma pa rešuje vso to problematiko s svojim položajem «poglavarja družine», to se pravi z ostro besedo, včasih tudi s kloftuto. Da, tudi to se dogaja, pa čeprav na srečo vedno manj in vedno redkeje.

Ne bi hoteli biti do staršev preveč zahtevni. Tudi mladi oče in mlada mati potrebujeta rekreacije. In vendar moreta uskladiti tudi lastna rekreacija in pedagoška ali vzgojna vloga, ki pritiče očetu, ki pritiče materi. Vrhu tega se morejo in morajo razni taki problemi reševati tudi v okvirih šole. Pred nedavnim smo imeli volitve v nove šolske forume, ki naj bi služili tudi temu, da bi bila šola kar se da povezana s konkretnim življenjem. Marsikateri oče bi lahko prišel v tesnejši stik s šolo, da bi lažje doma nadaljeval tisto vzgojo, ki se je začela v šoli.

Že v začetku smo rekli, da je problem vzgoje zelo zahteven in delikaten in zato bi bilo nesmiselno pričakovati, da bi mogli vso to temo obdelati v nekaj stavkih, v enem samem zapisu. Nanizali smo le nekaj misli, o katerih bi se dalo še veliko povedati, ki pa lahko služijo kot osnova za razmišljanje.

Prof. V. Č.

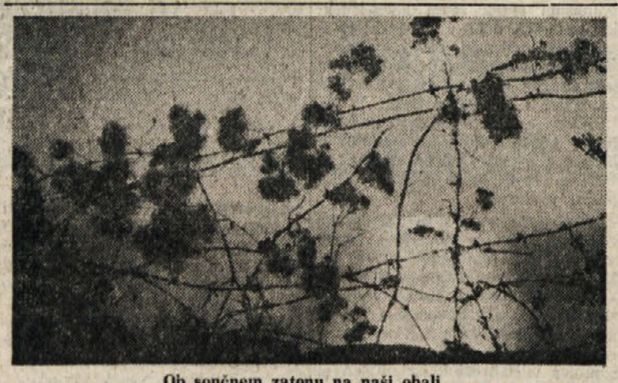

Ob sončnem zatonu na naši obali

ŠTUDIJA AMERIŠKE RAZISKOVALKE SHERE HITE PREVEDENA V 17 JEZIKOV

Konkretna pričevanja o delikatnem vprašanju in ne le ugotovljene, nepreverjene «resnice»

Najbolj razširjena in najglobje zasidrana prepričanja niso vedno tudi najbolj utemeljena, nasprotno. To še zlasti velja, ko gre za vprašanja, o katerih raje govorimo posredno kot pa neposredno. Med tabuje iz polpretekle dobe sodi nedvomno tudi spolnost, ki se je sicer v zadnjim času uspešno prebila med najbolj obravnavana vprašanja.

To sicer velja bolj za žensko spolnost, medtem ko so moški za sedaj raje nastopali kot strokovnjaki in manj kot neposredni udeleženci. Videzu navkljub, tako vsaj trdijo strokovnjaki, moškega spola, seveda, so moški sramežljivejši, oziroma se veliko bolj kot ženske bojijo ocen, ki bi jih iz njihovega obnašanja strokovnjaki dali o «vrednosti» njihove osebnosti.

Danes je namreč že stara resnica, da moški in ženske drugače doživljajo spolnost, ne da bi pri tem doživljanje enega ali druge hoteli označiti z nekakšno negativno oceno. Podcenjevanje ženskega elementa, tako imenovane ženske pasivnosti, je sicer še prisotno, zavestno ali podzavestno, vendar pa so «znanilci svobodno doživete spolnosti», ki jim nekateri kratko in zaničevalno rečejo kar «orakli orgazma», vsaj v tem doživeli vidnejši uspeh.

Med najbolj znane, ki so jih ožigosali za «vestalke orgazma», sodi tudi «nadvse prikupna» — takšna oznaka je namreč s prejšnjo najbolj pogosta — ameriška raziskovalka Shere Hite. Pred leti je zaslovela s knjigo, ki je vsebovala pričevanja ameriških žensk o njihovih izkušnjah in pogledih na spolnost. V kratkem je «Študija Hite», kakor je kratek naslov knjige, postala svetovna uspešnica, saj so jo prevedli v 17 jezikov in razprodali širom po svetu.

Po izpovedih žensk se je Shere Hite obrnila na ameriške moške. Sestavila je dolg vprašalnik s 168 vprašanji in ga razposlala 119.000 moškim. Ne pri odpošiljanju, ne pri pregledovanju odgovorov — obdelala je približno 7.200, kar je približno 6 odst. odposlanih testov — se ni strogo držala statističnih zakonov in zato iz njene raziskave ne moremo dobiti «ameriškega vzorca o moški spolnosti».

V zajetno knjigo, ki jo je S. Hite sestavila na osnovi prejetih odgovorov, pa je prišlo veliko zanimivih misli in pričevanj. Sicer pa, kot pravi avtorica sama, njej gre predvsem za to, da bi družba, tudi z njeno pomočjo, nekoliko napredovala.

Predvsem pa bi Shere Hite želela, kot je novinarjem povedala in jim tudi obnovila vsebino knjige, ki jo je za enkrat pod naslovom «The Hite Repart on Male Sexuality» moč dobiti samo v Združenih državah Amerike, kjer gre že odlično v prodajo, da bi o vprašanju govorili na osnovi pričevanj in ne zgolj načelnih ugotovitev in nepreverjenih «resnic».

Kolikor se more še skrčiti avtorična obnova, lahko rečemo, da so ji ameriški moški v prvi vrsti zanikali, da skušajo v spolnih odnosih predvsem doseči orgazem. «Z onaniranjem je to veliko lažje doseči», je bil skoraj enoglasen odgovor. V popolnem spolnem odnosu iščejo predvsem toplino, oziroma potrditev, da so ljubljeni ali vsaj zaželeni.

Zelo pomemben pa je ves odnos. Zbrani odgovori namreč začrtujejo, da pri zadovoljivem spolnem odnosu (na primer z ljubljeno žensko) prevladuje psihološko - čustveni element nad telesnim užitkom.

Večina je na primer izjavila, da jih mora ženska privlačevati kot celovita oseba, se pravi, da jih mora privlačevati tudi čustveno in razumsko, ne samo čutno.

Spolni odnos je potem samo višek nekega razmerja, ki ima tudi druge razsežnosti; istočasno je sredstvo za boljše in globje medsebojno spoznavanje; in, končno, je tudi potrditev, da je razmerje uspešno in dobro zastavljeno.

Seveda pa ni samo to: veliko je tudi podzavestnih vzmeti. Te pridejo na dan pri zelo natančnih in malce pikolovskih vprašanjih. Prejšnje odgovore lahko namreč navežemo na splošnejša vprašanja: na primer, «zakaj se odločiš za spolne odnose z žensko», oziroma «kaj je odločilno» in še «kaj ti pomenijo». Bolj «zahrbtna» pa so vprašanja na primer «kaj te pripravi do odnosa» — zelo pogost je odgovor «občutek osamelosti» — ali pa «kaj ti je posebej všeč» — in tu se je pojavil star odgovor «moška prevlada nad žensko» in še «kaj čutiš takoj potem» — in prišel je tudi banalen odgovor «sprostil sem energijo».

Iz zadnjih odgovorov je takoj razvidno, da je agresivnost še zelo prisotna pri doživljanju in tolmačenju spolnosti s strani moških, pa čeprav jo drugi občutki, ki so bili nekdaj moškim kratkomalo prepovedani, že ogrožajo. Tudi zadnja generacija ameriških moških, čeprav S. Hite ni dala svoji raziskavi kakšne opredelitve glede na starost, je po avtoričinem mnenju še zelo pod vplivom vzgoje in nazorov, ki so trdili, da je moški «po naravi lovec in osvajalec», ženska pa «prijetna divjad», ki jo je treba zasvojiti. Če hočeš veljati za pravega moškega, seveda.

(bp)

Mariborska «Harmonija» vabi k sodelovanju za Veselo jesen

Čeprav smo šele v začetku leta in šele sredi zime, mariborsko društvo glasbenih delavcev «Harmonija» že razpisuje javni natečaj za popevko vesele jeseni, ki bo septembra v Mariboru. Najprej nekaj besed o društvu «Harmonija»:

Društvo glasbenih delavcev «Harmonija» šteje že nekaj nad 1000 članov, predvsem zabavnoglasbenih ansamblov, vokalnih solistov, producentov, igralcev itd. Že vrsto let organizira mariborski festival vesele popevke z naslovom Vesela jesen, vendar pa organizira tudi nastope svojih članov na festivalih in koncertih ter drugih prireditvah drugod, organizira tudi posebne programe ob raznih svečanostih in prireditvah, pa tudi gostovanja tujih ansamblov ali solistov, skratka društvo «Harmonija» ima zelo razvejano in razpredeno mrežo lastnih članov in ansamblov, pa tudi tujih ansamblov in solistov.

Kot smo že rekli mariborska «Harmonija» organizira tudi festival Vesele jeseni. Za letošnji festival, ki bo, kot smo rekli, septembra, društvo glasbenih delavcev vabi k sodelovanju «vse ustvarjalce zabavne glasbe s skladbami, ki še niso bile javno predvajane ali posnete»... «K sodelovanju vabimo tudi zamejske rojake», je rečeno v razpisu slovenskega festivala narečnih popevk za Veselo jesen 1982. V razpisu nadalje beremo:

«Posamezni avtorji bodo na prireditvi nastopili le z dvema popevkama. Izvedenih bo 16 popevk z narečnimi besedili, zato naj skladatelji upoštevajo vedrost in barvitost posameznih slovenskih narečnih območij v glasbi in besedilu.

«Melodije pošljite v treh izvodih z naznačeno harmonijo, tempom in podpisanim besedilom ali kot «demos» posnetek na kaseti ter posebej natipkanim besedilom v treh izvodih. Šifriranim skladbam priložite v posebni ovojnici naslov, ime in priimek avtorja glasbe in besedila, ter predloga za izvajalce in aranžerja.»

V razpisu je nadalje rečeno, da s samo prijavo avtor izrazi soglasje, da se njegovo delo snema za radijski in televizijski program ter za izdajo na ploščah, kasetah, v notni knjižnici oziroma da sprejme sodelovanje na festivalu v skladu s statutom festivala. Če je delo, če je popevka na izboru sprejeta, je avtor ne more več umakniti iz konkurence. Končno iz razpisa razberemo, da morajo skladbe prispeti na naslov «Društvo glasbenih delavcev «Harmonija» Maribor, Rotovški trg, 1 s pripisom «za Popevko vesele jeseni 82», najkasneje do 28. februarja.

Končno še nagrade:

Za najboljšo narečno popevko dobi avtor 7.000 dinarjev nagrade ter priznanje «zlati klopotec», nadalje sledijo 1. nagrada občinstva v višini 5.000 dinarjev, 2. nagrada 4.000 dinarjev, 3. nagrada 3.000 dinarjev. Nagrade za najboljše narečno besedilo znašajo: 1. nagrada 4.000, 2. nagrada 2.500, 3. nagrada pa 1.500 dinarjev. Nagrada za najboljši aranžman pa znaša 2.000 dinarjev.

RADIO TELEVIZIJA

ITALIJANSKA TV
Prvi kanal

12.30 Šolska vzgoja: Vikingi
13.00 Po sledeh prednikov Tedenska oddaja o arheologiji
13,25 Vremenske razmere
13.30 DNEVNIK 1
14.00 Martin Eden - TV nadaljevanka
14.30 Danes v parlamentu
14.40 Dokumentarna oddaja
14.55 Risanka
15.00 Šolska vzgoja: Življenje živali
15.30 Športne kronike
16.00 DNEVNIK 1 - Kronike Sever kliče Jug Jug kliče Sever
16.30 Trije nečaki in majordom - TV film
17.00 DNEVNIK 1 - Flash
17.05 Neposreden prenos s tvojo anteno
17.10 Otok zakladov - risani film
17.45 The Jackson five - risanka
18.50 Trapper - TV film
19.45 Almanah in Vremenske razmere
20.00 DNEVNIK 1
20.40 Tam - Tam Aktualnosti DNEVNIKA 1 Nocoj se začne že šesti ciklus tednika, ki ga v okviru prve TV mreže pripravlja Nino Crescenti. Gre za aktualnosti. In Crescentiju je treba priznati, da je ubral kar dobro pot, saj kolikor toliko pravilno dozira in komentira posamezne reportaže. Seveda je važno pri tem to, kakšno aktualnost izbere, oziroma kaj je za nekoga aktualno. To pa je zelo subjektivno merilo
21.30 Nevestin oče - film, v katerem nastopata Spencer Tracy in Liz Taylor Pravijo, da je film Nevestin oče eden izmed biserov ameriške filmske družbe M GM. Seveda bo to držalo, kolikor se držimo lažjega žanra. Sicer pa je sodobni ameriški filmski režiser srbskega porekla Peter Bogdanovcih iztrgal iz tega starega filma kar več kosov, ki jih je vključil v svoj film Zadnja prireditev. Film z naslovom «Nevestin oče» je tako uspel, da mu je sledil še drugi film, v katerem je Spencer Tracy, ki igra glavno vlogo v filmu, postal v nasledjem filmu tudi ded
23.05 DNEVNIK. Danes v parlamentu in Vremenske razmere

Drugi kanal

12.30 Opoldanski program
13.00 DNEVNIK 2 - Ob 13. uri
13.20 Šolska vzgoja: Dan v . . .
14.00 Popoldan
14.10 Proces proti Marij Tarnowski Nadaljevanka z naslovom Proces proti Mariji Tarnowski gre proti koncu. Kot je znano, je četrtega septembra 1907 Nikolaj Naumov umoril v Benetkah grofa Kamarowskega in to iz ljubezni do grofice Marije Tarnowske, ki jo je Kamarowski hotel na vsak način za ženo. Preiskave so se zavlekle vse do začetka leta 1910, ko so krivci ali bolje akterji tega zapleta prišli pred sodišče v Benetkah. Marijo Tarnowsko igra tržaška umetnica Rada Rassimov, Nikolaja Neumova pa Umberto Orsini
15.25 Šolska vzgoja: Otroci emigrantov - Rosaria
16.00 Program za mladino Gianni in Pinotto - TV film Čebelica Maja - risani film
16.55 Posebni oddelek - TV film
17.50 DNEVNIK 2 - Športne vesti in Iz parlamenta
18.05 Stereo 2 - tedenska oddaja o glasbenih informacijah
18.50 Srce in srčni utrip - TV film
19.45 DNEVNIK 2 - Vesti
20.40 Portobello - vodi Enzo Tortora
21.55 Hong Kong - mesto beguncev - 2. del dokumentarne oddaje
22.45 Dvojno življenje Henryja Phyfeja - 6. epizoda
23.15 DNEVNIK 2 - Zadnje vesti
23.45 Šolska vzgoja: Ime ti je Jonah

Tretji kanal

17.00 Vabilo
17.30 Dogodivščina
18.20 Zadnje letalo za Benetke - 1. del TV priredbe
19.00 DNEVNIK 3
19.35 Augusto Monti - 2. del
20.05 Šolska vzgoja: Vzgoja in dežele
20.40 «Epistolari celebri: Quasi ignoti e lontani»
22.15 Iz gledališča Odeon v Milanu - Zgodbe preprostih ljudi
22.45 DNEVNIK 3

JUGOSLOVANSKA TV
Ljubljana

17.15 Poročila
17.30 Jelenček - otroška serija
18.00 Pihalni orkestri
18.45 Človekovo telo: Notranje čiščenje
19.30 TV dnevnik
20.00 Naša krajevna skupnost - novoletni pujs
21.00 Ne prezrite
21.15 Ti dnevi, ta leta. Filmska kronika 1949 1. del dokumetnarne oddaje
22.00 Poročila
22.05 Sprejemamo - sodelujemo, športna oddaja
22.15 Nočni kino: Indijanec John - film

Koper

13.30 in 15.30 Odprta meja - program v slovenščini

Med današnjo Odprto mejo bodo na sporedu naslednje vesti: OPČINE — Problem openske osnovne šole — Intervju s Stojanom Spetičem GORICA — Steklina NABREŽINA — Kraja drv ŠPETER SLOVENOV — Začetek smučarske sezone na Matajurju in Napoved športnih dogodkov.

16.00 Nikola Tesla - TV nadaljevanka
17.00 Rezervirano za najmlajše
18.00 Film - ponovitev
19.30 Aktualna tema
20.15 TVD - Stičišče - Dve minuti
20.30 Prišli so v Korduro - film Nastopata Gery Cooper in Rita Hayworth
22.10 TVD - Danes
22.20 Visoki pritisk - glasbena oddaja Ob koncu TVD - Danes

Zagreb

18.45 Koraki - mladinska oddaja
20.00 Potovanje Charlesa Darwina - TV nadaljevanka
21.05 Beograd nekoč in danes

ŠVICA

18.50 Filmska zvezda v bolnici - TV film
20.40 Reporter
21.40 Cirkus
22.40 Zadnji roman - TV film

TRST A

7.00, 8.00, 10.00, 13.00, 17.00, 19.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.10 Almanah: Tri slovenske sestre; 130 let Družbe sv. Mohorja; 8.45 Glasbene skice; 9.30 Svet se vrti počasi; 10.10 Koncert; 11.30 Poldnevniški razgledi: Literarni listi; 12.00 Na goriškem valu - Beležka; 13.20 Četrtkova srečanja 14.00 Kratka poročila 14.10 Otroški kotiček: Kje je napaka?; 14.30 Roman v nadaljevanjih: Alojz Rebula: «Enej Silvij Piccolomini» - 3. del; 15.00 Odtrgana kulisa. Film in filmska glasba; 16.00 Svet za obzorjem; 17.10 Mi in glasba: «Cecilijanka 81»; 18.00 Kulturni dogodki; 18.40 Kako ti je ime?; 18.50 Priljubljeni motivi.

KOPER
(Italijanski program)

6.30, 7.30, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30, 15.30, 16.30, 17.30, 18.30 Poročila; 6.00 Glasba za dobro jutro; 6.15 Koledarček; 7.15 Horoskop; 8.45 Knjige v izložbi; 9.00 Štirje koraki; 9.32 Lucianovi dopisniki; 10.00 Z nami je . . .; 10.15 Edig Galletti; 10.32 Glasbeni odmor in Horoskop; 10.45 Mozaik, glasba in nasveti; 11.00 Kim, svet mladih; 11.32 Več kot pesem; 12.00 Na prvi strani; 12.05 Glasba po željah; 14.33 Lahka glasba; 15.00 Danes se o tem govori; 15.10 Radijska priredba; 15.45 Narodna glasba; 16.00 Kultura in družba; 16.10 Glasba; 16.32 Crash; 16.55 Izletnik: smučarski center v Kopah pri Slovenj Gradcu; 17.00 Zvezdni prah; 17.32 Petkov koncert; 18.45 Slišimo se jutri.

KOPER
(Slovenski program)

6.30, 7.25, 13.30, 14.30 Poročila; 6.00 Glasba za dobro jutro; 6.05 Jutranji koledar; 6.15 Obvestila in reklame; 6.37 Kinosored, objave; 7.15 Najava sporeda; 13.05 Polna roka sončnega rocka; 13.40 Svirac svira, kolo igra - spored pesmi; 14.00 S polnimi jadri; 14.37 Glasbeni notes, objave in reklame; 15.00 Dogodki in odmevi; 15.30 Glasba po željah; 16.00 Kulturni relief; 16.10 Vaš telefon, naš mikrofon; 16.30 Primorski dnevnik; 16.45 Zabavna glasba, objave.

RADIO 1

7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 17.00, 19.00 Poročila; 6.00 - 8.45 Prvi kanal; 9.02 - 10.03 Glasbeno - govorni program; 11.10 Jutranji variete; 11.42 Candido - TV nadaljevanka; 12.03 Ulica Asiago Tenda - predstava z občinstvom; 13.25 Poštna kočija; 13.35 Master; 14.28 Vzgojna oddaja; 15.00 Popoldanska srečanja; 16.00 Kulturne aktualnosti; 17.30 Radijska priredba; 18.05 Glasba; 18.30 Nove plošče; 19.30 Rock glasba; 20.00 Radijska drama; 20.30 Vrtiljak; 21.00 Simfonični koncert; 22.25 Napotki za avtomobiliste; 22.30 Glasbeni odmor; 22.50 Danes v parlamentu; 23.10 Telefonski klic.

RADIO 2

6.30, 7.30, 8.30, 9.30, 10.00, 11.30, 12.30, 13.30, 15.30, 16.30, 17.30, 18.30, 19.30 Poročila; 6.00 - 8.00 Dnevi; 8.45 Napoved sporeda; 9.00 Zaročenca - branje romana; 9.32 - 10.13 Radio 2 3131; 11.32 Tisoč pesmi; 12.48 Hit parade; 13.41 Sound - Track, glasba in kino; 15.00 - 15.42 Radio 2 3131; 16.32 60 minut; 17.32 Radijska nadaljevanka; 18.45 Pot sonca; 19.15 Mass - music, glasba za vse okuse; 22.00 - 22.50 Mesto v temi, Firence.

LJUBLJANA

6.30, 7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 19.00 Poročila; 6.50 Dobro jutro, otroci!; 7.25 Iz naših sporedov; 7.30 Z radiom na poti; 8.05 Radijska šola za nižjo stopnjo; 8.35 Otroške igre; 8.50 Naši umetniki mladim poslušalcem; 9.05 Glasbena matineja; 10.05 Rezervirano za...; 11.05 Ali poznate; 11.35 S pesmijo po Jugoslaviji; 12.10 Iz glasbene tradicije jugoslovanskih narodov; 12.30 Kmetijski nasveti; 12.40 Pihalne godbe; 13.00 Danes do 13. - Iz naših krajev; 13.20 Zabavna glasba; 13.30 Priporočajo vam...; 13.50 Človek in zdravje; 14.05 «Praznik zvonov»; 14.25 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 15.00 Dogodki in odmevi; 15.30 Zabavna glasba; 15.50 Radio danes, radio jutri!; 16.00 Vrtiljak; 17.00 Studio ob 17.; 18.00 Pojemo in godemo; 18.30 S knjižnega trga; 19.25 Obvestila in zabavna glasba; 19.35 Lahko noč, otroci!; 19.45 Minute z ansamblom Maksa Kumra; 20.00 Uganite, pa vam zaigramo...; 21.05 Oddaja o morju in pomorščakih; 22.25 Iz naših sporedov; 22.30 Radi ste jih poslušali; 23.05 Lirični utrinki; 23.10 Petkov glasbeni mozaik.

NOGOMET

OB 12. URI V SORBONI

DANES V PARIZU ŽREBANJE ZA EP

V «skupini najboljših» tudi Italija in Jugoslavija

PARIZ — V veliki dvorani Sorbone v Parizu bo danes ob 12. uri žrebanje izločilnih skupin za finalni del evropskega nogometnega prvenstva, ki bo junija 1984 v Franciji.

Verjetno za to prireditev trenutno ni velikega zanimanja, saj je sedaj v središču pozornosti ljubiteljev nogometa predvsem svetovno prvenstvo, ki bo letos v Španiji. Zanimanje za EP pa bo gotovo večje takoj po SP, ko bodo že na sporedu prva izločilna srečanja. Le-ta se bodo morala končati do decembra 1983.

Danes bodo tako z žrebom sestavili sedem skupin (štiri po pet ekip, tri pa po štiri). Na tem EP bo skupno sodelovalo 32 reprezentanc. Francija bo, kot organizator prireditve, seveda neposredno nastopila v finalnem delu.

Da bi bilo prvenstvo zanimivejše in da bi tudi v večji meri odražalo moči raznih reprezentanc, so predstavniki evropske nogometne zveze razdelili udeležence v pet jakostnih skupin, to pa glede na izide, ki so jih posamezne reprezentance dosegle v kvalifikacijah za EP leta 1980 in za SP leta 1982.

V prvi skupini (torej med nosilci skupin) sta tudi Italija in Jugoslavija.

Nosilci skupin

1. Zahodna Nemčija 1,85; 2. Španija 1,78; 3. Italija 1,68; 4. Poljska 1,66; 5. Anglija in Jugoslavija 1,50; 7. Belgija 1,3.

Druga skupina

8. Češkoslovaška 1,42; 9. Nizozemska 1,37; 10. Avstrija ,37; 11. Francija in Sovjetska zveza 1,35; 13. Vzhodna Nemčija 1,25; 14. Wales in Madžarska 1,14.

Tretja skupina

16. Škotska in Severna Irska 1,12; 18. Irska 1,06; 19. Portugalska, Romunija in Grčija 1,00.

Četrta skupina

22. Bolgarija 0,87; 23. Švedska 0,85; 24. Danska 0,75; 24. Švica 0,68; 26. Finska 0,57; 27. Turčija 0,50; 28. Norveška 0,43.

Peta skupina

29. Islandija 0,37; 30. Albanija 0,25; 31. Malta 0,10; 32. Luksemburg in Ciper 0,07.

DOSEDANJI PRVAKI

1960 v Franciji: **SZ**; 1964 v Španiji: **Španija**; 1968 v Italiji: **Italija**; 1972 v Belgiji: **ZRN**; 1976 v Jugoslaviji: **ČSSR**; 1980 v Italiji: **ZRN**.

Danes pa bo tudi žrebanje četrtfinala evropskega pokala za reprezentance pod 21. letom.

V četrtfinale pa so se uvrstile: Zahodna Nemčija, Francija, Sovjetska zveza, Anglija, Italija, Škotska, Poljska in Španija.

Maradona dvakrat uspešen

LOS ANGELES — V prijateljski nogometni tekmi je argentinsko moštvo Boca Juniors premagalo reprezentanco Salvadorja z 2:0 (1:0). Oba zadeta za svetovne prvake je dosegel Maradona.

Italijanski pokal

MILAN — V petek, 13. januarja, bo žrebanje polfinalnih parov italijanskega nogometnega pokala.

Doslej so se v polfinale že uvrstili Inter, Torino in Catanzaro.

Četrti polfinalist pa bo znan po tekmi Reggiana - Sampdoria.

Vstopnice za SP

MADRID — Že 85 od sto vstopnic, ki so namenjena za «tuja trržišča», za ogled SP v Španiji je razprodanih.

Največ od le-teh pa so prodali v Anglijo.

KVALIFIKACIJE ZA SP

V kitajskem taboru optimistično razpoloženje

PEKING — V kitajskih nogometnih krogih so dokaj optimistično razpoloženi pred nedeljskim «velikim bojem», v katerem se bo Kitajska spoprijela z Novo Zelandijo za uvrstitev na svetovno prvenstvo v Španiji. Srečanje pa bo v Singapuru.

Predstavniki kitajske reprezentance so izjavili, da se je njihova reprezentanca dobro pripravila za nedeljsko tekmo.

Po vsej Kitajski je pričakovanje za nedeljsko srečanje ogromno. V primeru zmage predvidevajo, da bo na vseh trgih kitajskih mest veliko slavje.

AVTO-MOTO RALLY PARIZ - DAKAR

Smrtna nesreča

TAMANRASSET (Alžirija) — Na avto-moto rallyju Pariz - Dakar je včeraj prišlo do smrtne nesreče.

Umrl je namreč nizozemski motociklist Bert Oosterhuis, ki je bil star 41 let. Oosterhuis je vozil motor znamke yamaha in se je smrtno ponesrečil med etapo Bordj Omar Driss - Tit.

SMUČARSKI SKOKI

TURNEJA TREH DEŽEL

V Trbižu prvi nastop skakalcev

Skoraj 90 nastopajočih - Med prijavljenimi je tudi Kogler

TRBIŽ — Danes se bo začela v Trbižu tradicionalna skakalna turneja treh dežel, Furlanije - Julijske krajine, Koroške in Slovenije. Turneja bo trajala tri dni. Jutri bodo tekmovalci nastopili v Beljaku, v soboto pa bi morali opraviti še zaključni nastop v Mariboru, kjer pa imajo težave s snegom, zato bodo verjetno ta del turneje opravili v Planici, kjer je snega dober meter.

V teh dneh bi moralo biti mednarodno tekmovanje v smučarskih skokih v Franciji, toda tam so se temu tekmovanju odrekli in tako se je cela vrsta skakalcev, ki bi morali nastopiti tam, preusmerila na druga tekmovanja. Tako vse kaže, da bo zaradi odpovedi Francozov tudi na turneji treh dežel konkurenca letos zelo kakovostna. Norvežani so n.pr. sklenili poslati na to tekmovanje kar sedem svojih odličnih skakalcev, kaže tudi, da bo nastopila celotna avstrijska državna reprezentanca, z lanskim zmagovalcem svetovnega pokala Arminom Koglerjem na čelu, da nastopa Jugoslovanov in Italijanov in drugih kajpak niti ne omenjamo.

Organizatorji so doslej prejeli 88 prijav iz 14 držav, morda pa se bo v zadnjem trenutku prijavil še kdo, tako da prireditev ne bo samo kakovostna, ampak bo tudi udeležba res velika.

Vse pa kaže, da bo najkakovostnejše tekmovanje izmed vseh treh prav prvo v Trbižu, kajti nekateri odlični skakalci bodo jutri in v nedeljo odpotovali tudi na nekatera druga tekmovanja. Tako na zadnjem nastopu te turneje izmed Jugoslovanov ne bo Bajca, Žagarja in Bizjaka, ki bodo odpotovali na Japonsko, kjer bodo sodelovali na tekmovanju za svetovni pokal. Prav tako še ni zanesljivo, če bodo v Mariboru, oz. v Planici sodelovali Avstrijci, ki bodo tudi po Beljaku odpotovali na Japonsko.

Vsekakor pa bo prireditev tudi brez teh tekmovalcev zelo zanimiva, zlasti ker bo, kot napovedujejo vremenoslovci, potekala v lepem vremenu, če odštejemo hud mraz, ki je v teh dneh prav na področju Alp.

1. Romstedt (NDR)	140,415
2. Peretti (It.)	140,180
3. Kranke (NDR)	141,975
4. Hassmann (ZRN)	143,043
5. Belci (It.)	143,778

MOŠKI

Trofeja «Dalvit»:

1. Ala-Louko (Fin.)	156,220
2. Bredeli (Nor.)	157,230
3. Richmond (Av.)	158,315
4. Salmela (Fin.)	160,130
5. Rudiger Handke (NDR)	160,935

Na ekipni lestvici vodi po dveh dneh tekmovanj Vzhodna Nemčija, pred Italijo, Zahodno Nemčijo, Madžarsko itd.

Ancelottija bodo operirali

RIM — Po včerajšnjih pregledih so zdravniki ugotovili, da se bo moral nogometaš Rome in član državne reprezentance Carlo Ancelotti operirati meniskus.

Ancelottija bodo skoraj gotovo operirali že jutri.

HOKEJ NA LEDU

Bolzano še vedno vodi

V nadaljevanju italijanskega državnega prvenstva v hokeju na ledu so dosegli v 24. kolu te izide:

Bolzano - Alleghe	10:1
Merano - Brunico	6:6
Valpellice - Cortina	7:5
Varese - Gardena	odg.

Asiago je počival.

LESTVICA

Bolzano 40, Brunico 31, Merano 25, Gardena in Asiago 23, Cortina, Alleghe in Valpellice 14, Varese 4.

Jutri bodo odigrali 25. kolo, na sporedu pa bodo te tekme: Asiago - Alleghe, Bolzano - Brunico, Cortina - Merano, Valpellice - Gardena; Varese bo počival.

HITROSTNO DRSANJE

V Madonni di Campiglio

Včeraj uspeh Fincev

MADONNA DI CAMPIGLIO — Na mednarodnem tekmovanju v hitrostnem drsanju v Madonni di Campiglio so levji delež najboljših mest odnesli Finci, ena zmaga pa je pripadla tudi NDR.

Lestvice treh tekmovanj so take:

MOŠKI

Trofeja «Nicolodi»:

1. Pikkupeura (Fin.)	125,985
2. Nittyla (Fin.)	125,665
3. Jäger (Av.)	126,560
4. Aas (Nor.)	127,289
5. Marchetto (It.)	127,325

ŽENSKE

Trofeja «Sportivi ghiaccio»:

Britanski pilot Vic Elford na avtomobilu znamke subaru 1.800 med prvo etapo rellyja Pariz - Dakar

KOMENTAR MIRKA NOVOSELA

Po prvem delu zagrebška Cibona prva

Končal se je prvi del jugoslovanskega košarkarskega prvenstva. Letos pa je to le nekoliko več od tretjine prvenstva, saj so prvič tudi v Jugoslaviji uvedli za osvojitev naslov prvaka «play-off».

Po 11 kolih je tako zagrebška Cibona ohranila prvo mesto na skupni lestvici, toda le z dvema bornima točkama pred beograjskim Partizanom in s štirimi točkami pred Crveno zvezdo.

Ta uvodni del je torej pokazal, da naj bi se za najboljšega v Jugoslaviji borile prav te tri ekipe, čeprav ne gre podcenjevati tudi nekatera druga moštva, kot sta Zadar in tudi Jugoplastika, ki bo zanesljivo zmagala v prvi B ligi.

V borbi pred izpadom bosta bržkone v glavnem vpletena Rabotnički in Sloboda, sicer pa je tudi za obstanek v ligi pričakovati ogorčen boj.

11. kolo ni prineslo večjih presenečenj. Derbi kola je bil v Šibeniku, kjer pa je beograjska Crvena zvezda s težavo, toda zasluženo zmagala. Beograjčani niso najbolje pričeli v tem prvenstvu. V zadnjem času pa so v odlični formi, saj so kar v gosteh odpravili dva nevarna tekmeca za vrh lestvice, najprej moštvo Zadra, nato pa še Šibenko.

Medtem ko sta vodilna Cibona in beograjski Partizan brez vsakršne težave odpravila s svojima tekmecema, pa velja poudariti nov podvig ljubljanske Iskre Olimpije, ki je doma povsem nadigrala sarajevsko Bosno in se tako povzpela na sredino lestvice. Ljubljančani so pred pričetkom prvenstva veljali celo za favorite za sam vrh. Startali pa so kar katastrofalno. Proti koncu prvega dela so si le opomogli in če bodo ohranili takšno formo, potem se bodo lahko upravičeno borili za uvrstitev v skupino moštev, ki se bodo borila v «play-off».

IZIDI 11. KOLA

Šibenka - C. zvezda	87:91
Partizan - Radnički LMK	104:86
Iskra Olimpija - Bosna	109:90
Zadar - Sloboda Dita	118:93
Cibona - Budučnost	101:89
Rabotnički - Borac	96:95

LESTVICA

Cibona Zagreb 18; Partizan Beograd 16; Crvena zvezda Beograd 14; Šibenka Šibenik in Zadar 12; Iskra Olimpija Ljubljana, Borac Čačak, Budučnost Titograd in Bosna Sarajevo 10; Radnički LMK Beograd 8; Sloboda Dita Tuzla in Rabotnički Skopje 6.

PRIHODNJE KOLO (Jutri, 9. 1.)

Radnički LMK - Crvena zvezda; Šibenka - Budučnost; Cibona - Sloboda; Zadar - Bosna; Iskra Olimpija - Borac; Rabotnički - Partizan.

SMUČANJE

VČERAJ NA KANINU

Lombardijke najboljše

Veleslalom je osvojila Paola Agostoni Okrnjena konkurenca - Danes slalom

NEVEJSKO SEDLO — 18-letna Paola Agostoni iz Lombardije je s prednostjo ene same stotinke sekunde osvojila včerajšnji veleslalom na Kaninu, otvoritvenem tekmovanju te štiridnevne prireditve, ki se bo zaključila v nedeljo. Uspeh tekmovalk iz Lombardije je dopolnila Nadia Milesi iz Bergama, ki je zaostajala po prvi vožnji za 21 stotink sekunde, vendar je bila za eno samo stotinko «prekratka», da bi se lahko povzpela z drugega na prvo mesto.

Tretje in četrto mesto je pripadlo tekmovalkama iz B in C reprezentance Ferraris in Fasoli. Skupno z južno Tirolko Schrott, Tridentinko Nicolussi in Sonio Magoni, sestro državne reprezentantke Paole, so bila ta dekleta med glavnimi favoritkami tega tekmovanja in so tako svojo vlogo tudi upravičile.

Glavna favoritinja, kot posameznica, je bila sicer Francesca Fasoli, saj ima v svoji zbirki uspehov tudi prvo mesto s tekmovanja za evropski pokal (lani v Zoldu), vse pa kaže, da letos njena forma ni tako dobra kot lani.

Proga veleslaloma je bila speljana pod Belo pečjo in je imela 36 vrat.

V nasprotju z vestmi, ki so jih dali organizatorji v prejšnjih dneh, na tem tekmovanju niso nastopile niti članice prve italijanske reprezentance, niti tekmovalke drugih držav, tako da je veleslalom izgubil mednarodno obeležje. Zaradi svetovnega pokala v Pfrontnu so namreč vse boljše tekmovalke odpotovale tja. Izmed tujk je namreč nastopila le ena manj znana francoska smučarka.

Tekmovanje je bilo kljub temu zanimivo in koristno, saj je bila večina nastopajočih tekmovalk še izredno mladih, tako da je prireditev predstavljala dober pregled italijanskega ženskega smučarskega naraščaja, ki bo v prihodnjih letih dopolnil vrste prve reprezentance.

Tekmovanje pa je dobro uspelo tudi organizacijsko, pa tudi proga (na kateri so tokrat prvič nastopale tudi ženske) je dobro prestala sodbo strokovnjakov.

Lestvica veleslaloma je bila taka:

1. Paola Agostoni	2'02''90
2. Nadia Milesi	2'02''91
3. Michela Ferraris	2'03''01
4. Francesca Fasoli	2'04''41
5. Micaela Marzola	2'05''02
6. Siegliende Wurzer	2'05''69
7. Heidi Schrott	2'05''70
8. Paola Calzati	2'06''08
9. Cristina Brichetti	2'06''16
10. Andrea Graziadei	2'07''45

Po tekmovanju je bilo ob 16.30 v hotelu Bovec nagrajevanje (s cocktailom Martini), katero je pripravil smučarski klub CAI Canin.

Danes bo na vrsti ženski slalom, ki bo potekal v posebnem «stadionu», kjer bo mogoče vsem gledalcem slediti celotnemu poteku prireditve.

Start prve vožnje bo ob 9.30, tekmovali pa bosta tudi Jugoslovanki Tome in Klinar.

Stefanini

TENIS

Favoriti zmagali

ROSEMONT — V drugem kolu teniškega turnirja «osmerice» so favoriti zmagali.

IZIDI

Connors (ZDA) - Fibak (Pol.) 7:6, 3:6, 6:2; Lendl (ČSSR) - Teltscher (ZDA) 7:5, 6:1; McEnroe (ZDA) - Nastase (Rom.) 6:3, 6:2.

KOŠARKA

V PRIJATELJSKI TEKMI

JADRANOVCI USPEŠNI

Visoko so premagali Servolano - V dobri formi

V okviru priprav na jutrišnje gostovanje v prvenstvu C-1 lige v Trevisu proti domačemu moštvu Vigor je sinoči Jadran v prijateljski tekmi v repenski telovadnici zasluženo in visiko premagali Servolano s 102:80.

Po 14-dnevnem premoru zaradi božičnih in novoletnih praznikov so torej jadranovci že v formi za jutrišnje gostovanje. V včerajšnjem srečanju proti Servolani so namreč pokazali dopadljivo in učinkovito igro. Naši košarkarji so v glavnem skozi vse srečanje igrali v obrambi «mož-moža», da bi nabrali kondicijo pred nadaljnjimi nastopi. Večji del tekme pa so včeraj Jadranove barve branili košarkarji, ki doslej v prvenstvu niso dosti igrali. Udovič, Adrijan Sosič, Ivo Starc in Klobas pa so včeraj povsem zadovoljili in še zlasti je bil uspešen Adrijan Sosič, ki je tudi dosegel večje število košev.

Naši košarkarji so torej nared pred jutrišnjim gostovanjem. V moštvu pa je razpoloženje optimistično. (Niko)

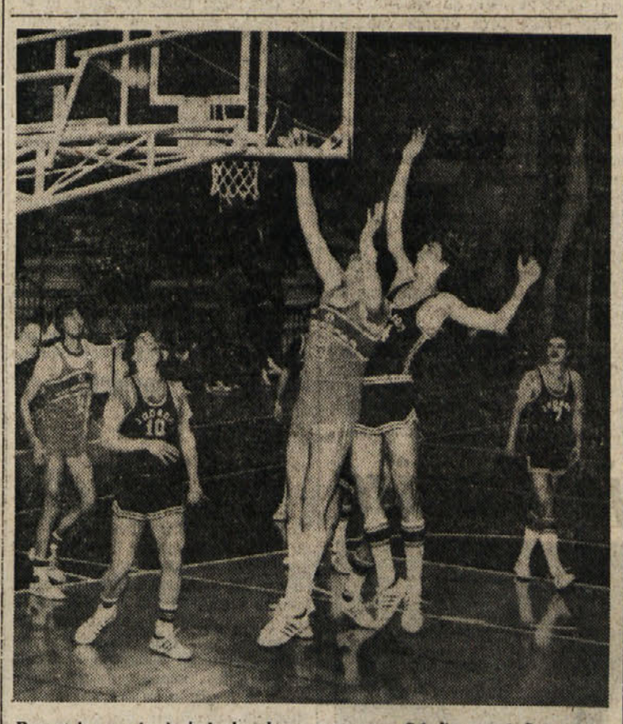

Posnetek s srečanja košarkarskega prvenstva C-1 lige med Jadranom in Intersparjem. Jadranovci bodo svoj prvi nastop v letošnjem letu opravili jutri v Trevisu proti moštvu Vigor. Naši so v tej tekmi favoriti

DISCIPLINSKI UKREPI

Skansiju preti izključitev

RIM — Zaradi izjav, ki jih je trener Scavolinija Petar Skansi dal italijanskemu tisku po srečanju proti Berloniju, bo verjetno jugoslovanski strokovnjak izključen najmanj za eno kolo.

Medtem pa je društvo iz Pesara zaradi nešportnega obnašanja občinstva prejelo tudi globo v višini 800.000 lir.

MINIBASKET

«ZINI & ROSENWASSER»

Na letošnjem turnirju le dve naši peterki

Jutri bo startal «minikošarkarski cirkus».

Kar 24 ekip bo namreč nastopilo na že tradicionalnem turnirju «Zini & Rosenwasser», na katerem bodo lahko nastopili igralci letnikov 1970 in mlajši.

Tudi letos bo na tem turnirju nekaj slovenskih ekip. Žal, pa bo tokrat naša udeležba dokaj skrmna. Nastopili bosta le moštvi Bora in Poleta. Če pomislimo, da je bilo še pred nekaj leti naše zastopstvo veliko večje (Bor, Breg, Kontovel, Polet in Sokol), se seveda poraja zaskrbljujoče vprašanje, kaj je z našim mini-basketom?

Če je pri nas kriza z minibasketom že zaskrbljujoča, to gotovo ne velja za Sežano. Kraški zidar bo namreč nastopil na tem turnirju, ki ga prirejata Servolana in Alabarda, kar z dvema ekipama.

Udeleženci letošnjega turnirja pa so naslednji .

SKUPINA A

Kraški zidar A in B, Saba, Ricreatori B, Don Bosco C.

SKUPINA B

Ferroviario A in B, Don Bosco A in B, Polet, Inter 1904.

SKUPINA C

Ricreatori A in C, Stella Azzurra, St. Jones, Servolana A, Inter Milje.

SKUPINA D

Libertas A in B, Don Bosco A in B, Servolana C in B, CAMB, Ginnastica Triestina.

SPORED 1. KOLA (Jutri, 9. 1.)

Don Bosco C - Kraški zidar A (14.45 v telovadnici v Istrski ulici); Kraški zidar B - Ricreatori B (15.00 v telovadnici rekreatorija Lucchini); Saba - Bor (17.00 v športni palači). Maks

SMUČANJE

DANES V PFRONTNU ZA SP

Veleslalom namesto smuka

Do spremembe je prišlo zaradi slabega vremena - Jutri «mariborski» veleslalom

PFRONTEN — Po tekmovalnem razporedu odbora za organizacijo svetovnega pokala bi moral biti na sporedu danes v Pfrontnu ženski smuk. Zaradi slabih vremenskih razmer, predvsem pa zaradi tenke snežne oddeje, so organizatorji to tekmovanje, ki zahteva izredno dolge proge, katere je težko pripraviti, odpovedali.

Organizatorji so bili prisiljeni zato vnesti v tekmovalni spored nekaj sprememb, kajti jutri bi moral biti v istem kraju tudi ženski veleslalom. Tako bodo sobotni veleslalom prenesli na današnji dan in bo veljal tudi za alpsko kombinacijo v okviru svetovnega pokala, skupno s smukom, ki bo v sredo v švicarskem letoviškem kraju Grindelwald.

Jutri pa bo v Pfrontnu še en ženski veleslalom in sicer tisti, katerega so morali zaradi pomanjkanja snega odpovedati Mariborčani na Pohorju.

V četrtek pa bo v Grindelwaldu še en ženski «nadomestni» smuk in sicer tisti, ki je odpadel decembra v Val d'Iseru. Po prvotnem tekmovalnem redu bi moral biti tega dne v Grindelwaldu slalom.

Razpored ženskega svetovnega pokala bo torej v prihodnjih dneh tak:

danes

veleslalom v Pfrontnu (za kombinacijo s smukom v Grindelwaldu)

jutri

veleslalom v Pfrontnu (namesto v Mariboru)

13. januarja

smuk v Grindelwaldu (za kombinacijo z veleslalomom v Pfrontnu)

14. januarja

smuk v Grindelwaldu (namesto v Val d'Iseru).

Težave z moškim smukom v Morzineu

Gosta megla je tudi včeraj preprečila organizatorjem izpeljavo kronometriranih uradnih poskusnih voženj za moški smuk, ki bi moral biti jutri v okviru svetovnega pokala v Morzineu, v Franciji. Če se niti danes ne bo izboljšalo in poskusnih voženj ne bo mogoče opraviti, bodo morali organizatorji to tekmovanje odpovedati. Vse pa kaže, da bodo veleslalom, ki bo na sporedu v nedeljo, kljub vsemu le lahko izpeljali

NOGOMET

KLUBSKI SUPER POKAL

Prihodnjič v Braziliji?

RIO DE JANEIRO — Vse kaže, da bo organizator prihodnjega klubskega super pokala brazilski klub Flamengo.

Predstavniki Flamenga so že sporočili datum te prireditve. Le-ta naj bi bila od 7. do 20. avgusta letos v Rio de Janeiru.

Na tem turnirju bo nastopilo pet moštev, ki so že osvojila medcelinski pokal.

TENIS

TURNIR V WASHINGTONU

Austinova izločena

WASHINGTON — Američanka Tracy Austin je v drugem kolu mednarodnega ženskega turnirja v Washingtonu nepričakovano izgubila. Premagala jo je Smithova.

IZIDI 2. KOLA

Smith - Austin 6:3, 6:1; Shriver - Casale 6:1, 6:2; Bunge - Reynolds 1:6, 6:1, 7:5; Gadusek - Walsh 6:3, 6:1; Jaeger - Collins 6:1, 6:1.

Turnir dvojic

BIRMINGHAM — V drugem kolu svetovnega prvenstva WCT v dvojicah so dosegli naslednje izide.

SKUPINA A: McNamara, McNamee (Avstralija) — Amaya, Pfister (ZDA) 6:1, 6:1, 6:2.

SKUPINA B: Curren (J. Afr.), Denton (ZDA) — Buehning, Fleming (ZDA) 6:4, 7:6, 6:4.

Turnir v Avstraliji

ADELAIDE — Pomembnejši izidi 2. dela mednarodnega teniškega turnirja v tem avstralskem mestu: Cash (Avstral.) - Edmondson (Avstral.) 7:5, 6:4; Majotte (ZDA) - Brunnberg (ZDA) 6:3, 6:4; Warwick (Avstral.) - Dyke (Avstral.) 6:2, 6:2; Krulevitz (ZDA) - Lewis (VB) 6:7, 7:5, 7:6; Frawley (ZDA) - Dunk (ZDA) 6:2, 4:6, 6:3.

Kriška Vesna (na sliki: posnetek s srečanja Vesna - Sangiorgina) bo v nedeljo nadaljevala prvenstvene nastope v prvi amaterski ligi. Doslej se Križani niso najbolje izkazali. Bodo v novem letu imeli več sreče?

KOŠARKA

NAŠE PETERKE V MLADINSKIH PRVENSTVIH

PO DALJŠEM PREMORU NAŠI ZOPET NA IGRIŠČA

MLADINCI

V tretjem kolu prvenstva mladincev bodo imeli poletovci težko nalogo, saj bodo igrali proti košarkarjem tržaškega Interja, ki so favoriti za končno zmago. Prepričani pa smo, da se bodo Hrovatin in tovariši znali zoperstaviti nasprotniku.

Za Borove mladince bo tekma proti Libertasu priložnost za prvo prvenstveno zmago. To bo še toliko bolj uresničljivo, če bodo «plavi» nastopili v popolni postavi.

SPORED 3. KOLA

Polet - Inter 1904 (danes ob 20.15 na Opčinah); Stella Azzurra - Saba; Bor - Libertas (10. 1. ob 10.00 na stadionu «1. maj»).

KADETI

V prvenstvu kadetov imata tako Sokol kot Bor lepe možnosti za zmago.

Sokolovci se bodo doma srečali s Scogliettom, ki ne sodi med boljše ekipe v tem prvenstvu.

Borovi kadeti pa bodo na tujem igrali proti prvi postavi Ferroviaria, ki je sicer solidno, vsekakor pa še zdaleč nepremagljivo moštvo.

SPORED 7. KOLA

Sokol - Scoglietto (9. 1. ob 15.00 v Nabrežini); Don Bosco - Alabarda; Inter 1904 - Ferroviario B; Ferroviario A - Bor (10. 1. ob 9.15 v Miramarskem drevoredu); Inter Milje - Don Bosco B; Stella Azzurra - Prevenire.

NARAŠČAJNIKI

Po premoru zaradi božičnih počitnic bodo ponovno stopili na igrišče tudi naraščajniki.

Tokrat bosta zaposlena samo dva naša predstavnika, saj bodo jadranovci, ki nastopajo v A skupini počivali.

V A skupini bodo odigrali drugo kolo povratnega dela prvenstva. Kontovelci bodo igrali doma proti Ferroviariu, proti kateremu so v prvem delu izgubili. Tržačani so solidno moštvo, vsekakor mislimo, da bi domačini ob dobri igri lahko poskrbeli za presenečenje.

Moštva iz B skupine bodo prvič na igrišču po dolgem času. Borovci se bodo odpravili v Milje, kjer bodo igrali proti tamkajšnjemu Interju, ki zaseda tretje mesto na lestvici. Domačini so nesporni favoriti za zmago.

A SKUPINA

SPORED 10. KOLA

Don Bosco B - Ricreatori; GMT - Libertas A; Kontovel - Ferroviario (10. 1. ob 9.30 na Kontovelu); Barcolana B - Don Bosco A; počitek: Jadran.

B SKUPINA

SPORED 8. KOLA

SGT - Inter 1904; Servolana A - Libertas B; Inter Milje - Bor (10. 1. ob 12.45 v Miljah); Barcolana A - Servolana B.

«PROPAGANDA»

V nedeljo bo na sporedu prvo kolo prvenstva «propaganda», za košarkarje letnika 1969. V tem prvenstvu nastopata tudi postavi Bora in Kontovela.

Borovci bodo prvo tekmo igrali na domačem igrišču proti Libertasu, ki so ga v prijateljskih srečanjih že zanesljivo premagali.

Kontovelci pa bodo gostovali pri Don Boscu, kjer se bodo pomerili z drugo postavo tržaškega društva.

SPORED 1. KOLA

Saba - Ricreatori; Servolana - Inter Milje; Don Bosco B - Kontovel (10. 1. ob 10.00 v Istrski ulici); Bor - Libertas (10. 1. ob 11.30 na stadionu «1. maj»); SGT - Don Bosco A; GMT - Inter 1904; počitek: Ferroviario.

Cancia

«TURNIR PAT»

Borovci tretji

Ferroviario — Bor 53:46 (26:26)

BOR: Kovačič 6, Mosetti 8, Lippolis 22, Pertot 6, Barini 4, Žgur, Burolo, Klinc, Trampuš, Sedmak, Košuta.

V zadnji tekmi turnirja PAT so mladi Borovi košarkarji po dokaj izenačenem boju klonili višjim košarkarjem Ferroviaria. Naši so nastopili v okrnjeni postavi, manjkala sta Žetko in Civardi, vsekakor pa bi lahko zmagali, ko bi zaigrali bolj pazljivo v napadu, kjer so zapravili ogromno število žog.

Najboljši v Borovih vrstah je bil Lippolis, ki je bil tudi najboljši strelec srečanja.

KONČNI VRSTNI RED

1. Ferroviario, 2. GMT, 3. Bor, 4. Libertas.

Cancia

BOKS

Melluzzo — Cowdell

LONDON — V Wembleyu se bosta za evropski boksarski naslov peresne kategorije spoprijela prvak, Italijan Salvatore Melluzzo in Anglež Pat Cowdell.

Dvoboj bo 30. marca.

SNEŽNE RAZMERE

Forni di Sopra	50 — 60
Ravascletto	60 — 160
Nevejsko sedlo	80 — 260
Trbiž	60 — 150
Piancavallo	50 — 80
Valdajer	80
Sedlo Chianzutan	60 — 90
Sauris	50 — 90
Kanin	210 — 340
Livek nad Kobaridom	30 — 40
Stari vrh	10 — 30
Kobla	40 — 150
Vogel	240
Kranjska gora	55
Krvavec	60
Velika planina	40 — 60
Mežica	15 — 30
Rogla	70
Golte	25 — 30
Zatrnik	50

* Žičnica na Višarje vozi samo ob sobotah in nedeljah.

** Cesta za Mokrinje (Pramollo) je še vedno zaprta z italijanske strani.

Uredništvo, uprava, oglasni oddelek
TRST, Ul. Montecchi 6, PP 559 Tel. (040) 79 46 72 (4 linije) TLX 460270

Naročnina
Mesečno 8.000 lir — celoletna 59.000
V SFRJ številka 6,00 din, ob nedeljah 6,00 din, za zasebnike mesečno 90,00, letno 900,00 din, za organizacije in podjetja mesečno 120,00, letno 1200,00.
Poštni tekoči račun za Italijo Založništvo tržaškega tiska, Trst 11-5374
Poštni tekoči račun za Italijo Založništvo tržaškega tiska, Trst 11-5374

PRIMORSKI DNEVNIK

Za SFRJ Žiro račun 50101-603-45361 «ADIT» DZS 61000 Ljubljana Gradišče 10/II. nad., telefon 223023
Oglasi Ob delavnikih: trgovski 1 modul (šir. 1 st., viš. 43 mm) 32.400 lir. Finančni 1.100, legalni 1.000, osmrtnice 300, sožalja 400 lir za mm višine v širini 1 stolpca. Mali oglasi 200 lir beseda. Ob praznikih: povišek 20%. IVA 15%. Oglasi iz dežele Furlanije-Julijske krajine se naročajo pri oglasnem oddelku ali upravi, iz vseh drugih dežel v Italiji pri SPI.

Odgovorni urednik Gorazd Vesel
Izdaja in tiska ZTT Trst
Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

USPEŠEN KONEC COLOMBOVEGA OBISKA V RIADU

SAUDSKA ARABIJA BO OBNOVILA DOBAVE SUROVE NAFTE ITALIJI

Dokončno pokopali škandal ENI-Petromin - Riad bo dopustil večji uvoz italijanskega blaga in tehnologije

RIAD — Uradni obisk italijanskega zunanjega ministra Emilia Colomba v Saudski Arabiji se je končal nadvse pozitivno za bodoče italijanske energetske potrebe. Saudska naftna družba Petromin se je že obvezala, da bo italijanski ustanovi ENI brez posrednikov dobavila od 5 do 7,5 milijona ton nafte letno.

V pogovorih s prestolonasledni kom Fahdom, z ministrom za energijo in nafto Jamanijem in s finančnim ministrom Khailom je Colombo dosegel še druge ugodnosti za italijansko gospodarstvo. Saudska stran se je namreč obvezala, da ne bo ovirala prodora italijanskega dela in tehnologije na saudsko tržišče. V ta namen bodo še pred koncem tega leta ustanovili mešano italijansko-saudsko banko, ki bo olajšala delo italijanskih gospodarskih operaterjev v Saudski Arabiji. Podrobnosti o večjem prodoru italijanskega gospodarstva na saudsko tržišče, da bi s tem omilili visok trgovinski primanjkljaj, bodo določili že v prihodnjih dneh ko se bo v Riadu sestala mešana italijansko-saudska komisija za gospodarsko sodelovanje.

Minister Colombo je torej lahko nadvse pozitivno ocenil svoj obisk v Riadu. Ob tem je poudaril, da so dokončno odpravili «nezaupanja, sume in dvoume» v saudsko-italijanskih odnosih, ki jih je povzročila zadeva ENI-Petromin. Ob tem pa je Colombo podčrtal, da se italijanskim podjetnikom odpirajo v Saudski Arabiji ogromne možnosti.

Na političnem področju je Colombov obisk v Riadu služil za pojasnitev stališč bo neuspelem arabskem vrhu v Fesu in izraelski priključitvi Golana. Tudi ob teh problemih je bil Colombov obisk uspešen, saj saudski voditelj, niso obsodili evropske vojaške pripravljenosti v bodočih mirovnih silah na Sinaju, le zahtevali so večjo avtonomijo Evrope in njen konkretnejši vpliv na bližnjevzhodna dogajanja.

Poletna ura tudi v Jugoslaviji?

BEOGRAD — Hrvaški delegati so v zveznem svetu skupščine SFRJ vnovič postavili vprašanje tako imenovanega poletnega časa, oziroma, da bi premaknili urine kazalce za uro naprej. V obrazložitvi med drugim navajajo, da od 16 evropskih držav, ki poleti premaknejo uro naprej, le Jugoslavija tega ne stori.

Če bo ta predlog sprejet, bo zvezni izvršni svet določil datum, ko naj bi v Jugoslaviji premaknili urine kazalce za eno uro naprej, najbrž pa bo to zadnji teden v marcu oziroma prve dni aprila, zaključil pa bi se zadnji teden septembra oziroma prve dni oktobra.

Seveda se zastavlja vprašanje začetka in konca delovnega časa, vendar Hrvati trdijo, da je to vprašanje treba rešiti izven tega zakona. Pri tem je zanimiv delovni načrt družbenega dogovora o realizaciji delovnega časa, ki so ga izdelali v Sloveniji. (dd)

PO PODATKIH ISTAT

Vse manj rojstev

RIM — V Italiji se vsak mesec rodi manj otrok. Po zadnjih podatkih vsedržavnega instituta za statistike se je julija lanskega leta rodilo malo več kot 54 tisoč otrok, to je kar štiri tisoč manj, kot v istem obdobju 1980. leta oziroma 6,2 odstotka manj. Nadaljuje se tako težnja k «rasti nič», ki je v Italiji, po gospodarskem preporodu iz 60. let, že celih petnajst let kostanta. Tudi število preminulih se vse bolj približuje številu rojstev. Julija 1981 je na primer umrlo 39.121 oseb.

PEKING — Skupina kitajskih zdravnikov je z drznim kirurškim posegom presadila neki ženski umetni jezik. Operacija je trajala celih 16 ur in je povsem uspela, saj je po enem mesecu zdravljenja pacientka lahko ponovno spregovorila.

RAZGOVOR S PREDSEDNIKOM SKUPNOSTI ITALIJANOV V KOPRU GIOVANNIJEM MIGLIORANZO

Italijanska narodnostna skupnost v pripravah na delegatske volitve

Prizadevanja za dosledno spoštovanje dvojezičnosti in afirmacijo italijanskega jezika - Prvo je šola - Pozitivna ocena odnosov z matičnim jezikom in kulturo

KOPER — V priprave na spomladanske delegatske volitve so se polnoštevilno vključile tudi organizacije italijanske narodnostne skupnosti v Jugoslaviji. Podrobnosti o tem in o nekaterih drugih problemih skupnosti je povedal v pogovoru predsednik Skupnosti Italijanov v Kopru Giovanni Miglioranza.

Kako daleč ste v pripravah in za kakšne kriterije ste se opredelili?

Dosedanjo predvolilno aktivnost lahko ocenimo zelo ugodno. To je faza evidentiranja kandidatov za vsa delegatska telesa od krajevne skupnosti pa do republiške skupščine. V krajevnem merilu pripravlja predloge komisija pri Skupnosti Italijanov, v obalnem in republiškem merilu pa komisija pri obalni konzulti. Vsi dosedanji sestanki, ki so potekali v tesnem sodelovanju s Socialistično zvezo, so bili zelo živahni. Pripadniki italijanske narodnosti so se odločno opredelili za dva kriterija: evidentirali so kandidate, ki so aktivni v organizacijah italijanske narodnostne skupnosti kakor tudi nasploh v družbenem političnem življenju ter mlade ljudi. Zlasti drugi kriterij je zelo pomemben, saj so na raznih sestankih ugotovili, da so se v prejšnjih mandatih vse preveč pojavljala zmeraj ista imena in da je bila mlada generacija premalo zastopana.

V pripravah na volitve načrtujete tudi povečano družbeno politično aktivnost in razprave o žgočih vprašanjih. Eno izmed njih je tudi dosledno spoštovanje dvojezičnosti in družbena afirmacija italijanskega jezika.

Tu gre za dolgotrajni proces, za konkretno delo tako manjšine kot večinskega naroda. Moram takoj poudariti, da politične volje in podpore ne manjka, res pa je tudi, da pri vsakodnevni praksi sem pa tja ne uresničujemo tistega, kar je napisano v ustavnih in drugih dokumentih. Še zmeraj so posamezne javne prireditve brez dvojezičnosti, nismo dosledni glede dvojezičnih napisov, pa tudi v javnih službah so primeri da uslužbenci ne znajo obeh jezikov. Da bi lahko pripadnik italijanske narodnosti enako pravno uporabljal svoj materin jezik, bi morali postopno doseči dvojezičnost vsega prebivalstva.

Začeti pa je treba seveda že v šolah?

To je osnova: jasli, otroški vrtci, osnovne šole. V šolah s slovenskim učnim jezikom bi morala biti italijanščina obvezni predmet, zdaj pa je to, zlasti na podeželju, fakultativno. V šolah z italijanskim učnim jezikom se položaj glede osipa nekoliko izboljšuje, so pa še zmeraj razni kadrovski in drugi problemi. Med drugim tiskajo učbenike na Reki, učni programi Slovenije in Hrvatske pa se razlikujejo. Rad bi tudi opozoril na problem otrok iz mešanih zakonov. Starši imajo popolno pravico, da pošljejo otroka v slovensko ali italijansko šolo, vendar je treba na ta problem gledati tudi dolgoročno in skozi splošne koristi družbe. Glede na to, da gospodarsko in vsestransko sodelujejo s sosednjim področjem, v okviru osimskih sporazumov, bomo v prihodnje potrebovali zmeraj več kadrov z znanjem italijanščine.

Menite, da je na relaciji — stik z matičnim jezikom in kulturo vse v redu?

Sodim, da je kar dobro. Lani smo organizirali številne strokovne ekskurzije v Italijo, razna strokovna predavanja, tradicionalni tečaj jezika in kulture itd. Pogosto nas obiskujejo tudi kulturne skupine iz sosednje države, štipendiramo dijake, naše skupine pa tudi sodelujejo na raznih prireditvah v zamejstvu.

Rad bi na koncu poudaril, da na nekatere nerešene probleme nisem opozoril zato, ker bi jih hotel dramatizirati, ampak predvsem zato, da bi se bolj zavedali skupne odgovornosti za njihovo rešitev in da je oblikovanje življenja in odnosov na dvojezičnem področju del samoupravnih socialističnih družbenih odnosov.

L. O.

PO NOVOLETNI POSLANICI GLAVARJA LEOPOLDA WAGNERJA

NIČ VEČ VSILJEVANJA MANJŠINSKIH SOSVETOV KOROŠKIM SLOVENCEM?

(Dopisnik Dela za Primorski dnevnik)

CELOVEC — «Tudi kanclerju Kreiskemu sem dejal, da bi bilo dobro premisliti, ali je sploh še smiselno vsiljevati Slovencem nekaj, česar nočejo». Ta pomenljivi stavek je bil v novoletni radijski poslanici koroškega deželnega glavarja Leopolda Wagnerja in v Celovcu zdaj razmišljajo, kako ga je treba oceniti in kako razumeti.

Nanašal se je na manjšinske sosvete, poznavalcev pa ni posebno presenetil. Wagner je pred nekaj tedni govoril s koroškimi slovenskimi študenti v njihovem dunajskem klubu in že takrat je, tako rekoč spontano razburjeno, «zagrozil», da bo «že jutri» telefoniral kanclerju in mu predlagal, naj manjšinske sosvete sname z dnevnega reda, «če nočete, pa nič» — tak je bil ton glavarjevega nastopa.

Teatralične kretnje so domena in najbrž tudi pravica vsakega polnokrvnega politika: toda v tem primeru? Wagner je v svoji novoletni oddaji dejal, da so Slovenci sami terjali ustanovitev sosvetov. To sicer ni res. Toda tudi če bi bilo: ali ni bilo od vsega začetka jasno, da hoče koroški tristrankarski pakt s to idejo izsiliti priznanje nesprejemljivega «zakona o narodnih skupinah» in manjšinsko vprašanje pred mednarodno javnostjo skriti v posvetovalni krog, ki ne bi bil za nič pristojen in ki ne bi mogel o ničemer odločati? Da je bilo torej na dlani, da so sosveti za manjšino nesprejemljivi, če noče, da ji izbijejo iz rok edino, kar ima, namreč sedmi člen državne pogodbe, ki določa, da je za uresničitev manjšinskih pravic pristojna edinole zvezna vlada? Deželni glavar «grozi» z nečem, kar Slovenci terjajo. Ne «sosvetov», temveč kontaktni komite, v katerem bi se manjšinski predstavniki in avstrijska oblast srečavali kot enakopravni partnerji!

Za koroške Slovence je Wagnerjeva izjava torej le posledica nesporazuma, ki je v njegovi po avtosugestivni poti rojeni domnevi, da bi bili sosveti pravšnja oblika za urejevanje konkretnih manjšinskih problemov in da si Slovenci želijo predvsem to. Toda v resnici bi sosveti vegetirali v senci uradnega celovškega stališča, da je 7. člen državne pogodbe v celoti izpolnjen, in bi jih omejeval zakon iz leta 1976, ki je dvojezično ozemlje umetno reduciral na tri okraje pod Karavankami. Če Wagner res začenja «pozabljati» na sosvete, potem je to v skladu s stališčem koroških Slovencev, kakor dokazuje nedavna izjava obeh osrednjih slovenskih organizacij na Koroškem.

Vprašanje je seveda, ali deželni glavar s svojo radijsko kolednico ni napovedal totalne manjšinskopolitične nedejavnosti. To bi bil dokaj cenen način izmikanja pred odgovornostjo: če nočete tega, pa ne boste imeli nič. Koroški Slovenci opozarjajo, da se Avstrija ne more izmakniti svoji odgovornosti za izpolnitev določil državne pogodbe, da pa je bistvenega pomena, kar je Wagner — morda nehote in nevede — sam povedal: napredka ne more biti, če bodo Slovencem vsiljevali («kontrolirali», je rekel), česar ne morejo sprejeti. Pot je edinole v sporazumevanju, v odprtem dialogu med manjšino in avstrijsko državo. To je bilo vedno stališče koroških Slovencev in takšna je tudi logika glavarjeve misli o «nevsiljevanju».

Če je ta misel izhodišče za nov začetek razmišljanja v celovški in dunajski vladi, potem je bil Wagnerjev govor dobro znamenje. Če pa je nekdo s tem «spustil vse iz rok», potem morajo koroški Slovenci razumeti negativna znamenja zadnjih tednov kot sestavni del strategije zaostrovanja.

«Deželni mir», o katerem toliko govorijo uradni predstavniki bi postal geslo, ki ne bi bilo uporabno niti za nedeljske govore, kaj šele za silvestrske.

SLAVKO FRAS

ODGOVOR NA ČLANEK ARMANDA COSSUTTE

Natta zagovarja resolucijo vodstva partije o Poljski

Svojo politično linijo je partija izbrala po dolgih notranjih razpravah

RIM — Včeraj je bilo treba zabeležiti prvo reakcijo na članek Armanda Cossutte o resoluciji komunističnega vodstva glede poljskih dogodkov. Cossutta je kot znano obtožil vodstvo KPI, da je s svojim stališčem v bistvu napadlo komunistično partijo Sovjetske zveze, kar bi utegnilo povzročiti resne težave znotraj partije. Odgovarja mu član tajništva partije Alessandro Natta, ki očita Cossutti predvsem njegovo trditev, češ da resolucija vodstva KPI ni resna osnova za razpravo in odprt dialog znotraj partije, ki je po njegovem mnenju že v teku in katerega cilj je doseči stališče, o katerem bi se lahko strinjala vsa partija.

Tako mnenje lahko izhaja samo iz napake, ki jo je težko razumeti, pravi Natta in sicer iz pomanjkanja jasne zavesti, da so izbire in ocene partije brez dvoma velikega pomena, vendar da so istočasno potreben in dosleden razvoj komunistične politične linije, politične linije, ki jo je partija preverila in uveljavila po dolgem in težkem boju. Cossuttov dvom glede mednarodnega političnega mesta, koncepta internacionalizma in odnosov Komunistične partije Italije, ki naj bi pomenili v bistvu željo po prekinitvi odnosov z drugimi komunističnimi pratijami, je posiljen in izkrivljen, pravi Natta, ki izraža še upanje, da se bo Cossutta tega zavedel.

Komunisti smo že pred časom, nadaljuje Natta, opustili nekatere izbire in nimamo več komunističnega gibanja za nekaj homogenega s teoretskega in političnega vidika. Ko pa govorimo o novem internacionalizmu, ko trdimo, da bočemo iskati in razvijati odprte politične odnose z vsemi delavskimi osvobodilnimi in naprednimi silami, si prizadevamo ne za razkol, temveč za čim večjo enotnost. Prizadevamo si, da bi sodelovali v boju za socializem s čim večjih, številom sil, zato zahtevamo za našo partijo in za druge pravico do last nega političnega mnenja, brez ovir in pritiskov. Naša dolžnost je, nadaljuje Natta, da zagovarjamo svoje mnenje z odgovornostjo in odločnostjo ter da si še nadalje prizadevamo za nadaljevanje boja za demokratično in socialistično preobrazbo Italije in Evrope

"Tovariš Cossutta, zaključuje član komunističnega tajništva Alessandro Natta, bi hotel pripisati težave pri določanju politične linije in izbir našim pomislekom glede realnosti v socialističnih državah. In kaže, da ne razume, kakšen vpliv so imeli nekateri dogodki v socialističnih državah — od obmejnih spopadov, do vojaških posegov, kot npr. v Afganistanu, do dramatičnih dogodkov na Poljskem in za stojev v gospodarskem razvoju, na zavest velikih delavskih množic.

KPI si torej prizadeva za okrepitev socialističnih idealov, za dosego miru, razorožitve, za odpravo blokov, za osvoboditev vseh ljudstev, za razvoj in enakopravnost narodov, zaključuje Alessandro Natta.

Dobitnica novoletne nagrade morda gospodinja

PORDENON — Včeraj se je v tem kraju razširil «lov» na srečnega dobitnika novoletne loterije. Zmagovito 500 milijonov vredno srečko so prodali v nekem kiosku v Cordenonsu, kraju, ki šteje okoli 15 tisoč prebivalcev. Lastnik kioska (ki je prodal nad tisoč listkov) je izjavil, da se ne spominja komu je prodal listek, vendar, da je srečni dobitnik nagrade najbrž kakšna gospodinja.

Korzika kmalu avtonomna dežela

PARIZ — Korzika bo prva francoska dežela s posebnim statutom. To predvideva načrt, ki ga je izdelala socialistična vlada premiera Pierra Mauroya in ga je včeraj odobril ministrski svet. Generalni tajnik predsednika republike Pierre Beregovoy je izjavil, da stati priznava Korzičanom najširšo avtonomijo, kar naj bi preprečilo stopnjevanje napetosti in nasilja v deželi.

Dominikanska policija pretepla revne otroke

SANTO DOMINGO — Dominikanska policija je surovo napadla več tisoč revnih otrok, ki so se zbrali pred rezidenco bivšega predsednika Joaquina Balaguera, ki jih ob novoletnih praznikih obdaruje z igračami. Policija je preprečila otrokom, da bi se približali kamionom, na katerih je bilo natrpanih preko 20 tisoč daril in jih tudi pretepla s palicami.

NEAPELJ — Na nekem gradbišču v središču Neaplja je včeraj ponoči eksplodirala bomba, ki je povzročila precej preplaha, zlasti med strankami v nekem nočnem lokalu. Nasproti gradbišča je vila, v kateri živi ameriški admiral NATO Crowe. Prav zato so na kraj eksplozije pritekli tudi agenti politične policije, vendar pa so kmalu ugotovili, da gre «le» za poskus izsiljevanja lastnikov gradbišča.

CIBIANA DI CADORE — V nedeljo in ponedeljek bodo v tem kraju občinske volitve. Čimprejšnja obnova občinskega sveta je bila potrebna zaradi velikega števila letnih emigrantov, ki vsak februar odpotujejo na delo v tujino. Volilnih upravičencev je 698.

Vesti iz Jugoslavije

Guvernerji bank pojasnili sklep o izvozu dinarjev

BEOGRAD — Sklep guvernerjev bank Jugoslavije o iznosu dinarjev v potniškem prometu s tujino, ki je nekoliko ublažil dosedanje predpise, je povzročil določene nesporazume na meji, saj so bili občani bolje obveščeni od carinikov. Po najnovejšem sklepu je mogoče poleg 1 500 dinarjev, ki jih lahko preko meje Jugoslovani odnesejo ob prvem potovanju v enem letu, zdaj ob vsakem naslednjem potovanju v tekočem letu iznesti po 200 dinarjev. Tega sklepa pa cariniki niso vedeli. V zvezni upravi carinarnic pravijo, da so jih s sklepom seznanili šele 6. januarja, čeprav je začel veljati že prvi dan v novem letu. Včeraj so vsem carinarnicam poslali brzojavke z novimi predpisi, tako da nesporazumov na meji ne bo več. (dd)

Omejeni neredi v Prištini

PRIŠTINA — V študentskem centru v Prištini, kjer je od lanskoletnih protirevolucionarnih demonstracij večkrat prišlo do izgredov, so v sredo zvečer študentje znova kršili javni red in mir. Študentje, ki stanujejo v domovih številka 1, 2, 3 in 4 ter v barakah, so okoli 22. ure in 15 minut z oken in balkonov metali steklenice, žvižgali in razgrajali ter vznemirjali prebivalce sosednjih zgradb. Odvrgli so tudi dve petardi, slišati pa je bilo vzklike «vohuni, vohuni», za katere pa niso ugotovili, na koga naj bi se nanašali. Dežurni profesorji v domovih so takoj posredovali in čez 10 do 15 minut je v študentskem centru znova zavladal mir. Predsedstvo akcijske konference ZK univerze Kosova je včeraj objavilo sporočilo, v katerem pravi, da je kršitev javnega reda in miru v študentskem centru v Prištini izbruhnila potem, ko je nekdo iz stanovanjskih poslopij nasproti domov dva do trikrat streljal s pištolo ali puško. (dd)

Naraščanje življenjskih stroškov

BEOGRAD — Lani so se življenjski stroški v Jugoslaviji povečali za 36,2 odstotka. Povprečni življenjski stroški so bili lani v primerjavi s povprečjem iz leta 1980 večji za 40,7 odstotka. V zadnjem mesecu preteklega leta so življenjski stroški v primerjavi z novembrom narastli za 1,9 odstotka. K temu je namreč prispevalo povečanje izdatkov za prehrano, 2,9 odstotka, saj so se podražili sveža povrtnina, predelano sadje in povrtnina, riž, mleko ter mlečni proizvodi za 3,3 odstotka. Vzrok temu je bila podražitev elektrike na Hrvaškem v začetku prejšnjega meseca za 25 odstotkov, kar je bilo v nasprotju z dogovorom o cenah, pa tudi priporočili ZIS, ki jih je, kot je znano, izvršni svet Hrvaške zavrnil in ni preklical sklepa o podražitvi. Podražil se je tudi les za kurivo in rjavi premog ter prevoz premoga. Skupni izdatki za vse blago so se v povprečju povečali decembra za 1,9 odstotka, za storitve 1,3, za obleko in obutev, kulturo in zabavo 1 odstotek, za promet in PTT 0,6, za higieno in zdravstvo 0,5, za tobak in pijačo pa 0,1 odstotka. (dd)

Papež sprejel Šamira

RIM — Papež Janez Pavel II. se je včeraj dopoldne sestal z izraelskim zunanjim ministrom Šamirom, s katerim se je v prijateljskem ozračju, kot pravi posebno tiskovno poročilo iz Vatikana, pogovarjal o razmerah na Bližnjem vzhodu. Šamir je seznanil voditelja katoliške Cerkve o prizadevanjih izraelske vlade za rešitev bližnjevzhodnega zapleta in še posebej o uresničevanju campdavidskih sporazumov.

Janez Pavel II. in voditelj izraelske diplomacije sta spregovorila še o položaju palestinskega ljudstva in posebnem značaju Jeruzalema kot stičišču treh monoteističnih verstev. Papež se je zavzel za pravice Palestincev, ki živijo v okvirih izraelske države in kot begunci v sosednjih arabskih državah. Poudaril pa je tudi pravico izraelske države do varnosti.

V tiskovnem poročilu ni niti namiga, da bo papež mogoče že letos obiskal svete kraje v Izraelu.

Na sliki (telefoto AP): papež Janez Pavel II. med srečanjem z izraelskim zunanjim ministrom Šamirom.

Varnostni svet OZN obnovil razpravo o aneksiji Golana

NEW YORK — Varnostni svet Organizacije združenih narodov je predsinočnjim obnovil razpravo o izraelski aneksiji Golanskega višavja. O tem vprašanju je razpravljal že decembra lani, kmalu po sklepu izraelskega parlamenta, da razširi svojo zakonodajo na zasedeno območje Golana. V posebni resoluciji, ki so jo podprle tudi Združene države Amerike, je takrat zahteval, naj Izrael najkasneje v roku dveh tednov umakne svoj sklep.

Izraelska vlada v tem času svojega sklepa ni umaknila in je celo obsodila resolucijo varnostnega sveta kot vmešavanje v svoje notranje zadeve. To je poudaril tudi sirski predstavnik pri OZN Alah Al Fatal, ki je na predvčerajšnjem zasedanju dejal, da je bil Izrael doslej vedno gluh na vse obsodbe mednarodne skupnosti. Obenem je zahteval, naj varnostni svet končno le sprejme primerne sankcije proti izraelski agresivni politiki.

Odgovoril mu je izraelski predstavnik Yehuda Blum, ki je obtožil Sirijo, da je v zadnjih 33 letih večkrat napadla izraelska ozemlja in da še vedno osporava izraelskemu narodu pravico do lastne države. Po nastopu predstavnikov obeh zainteresiranih držav so zasedanje prekinili, da bi omogočili članicam varnostnega sveta sestavo določenega sporazumnega stališča do nastalega položaja.

POGOVOR Z 90-LETNO UPOKOJENO UČITELJICO NIKOLINO ZEGO V PORTOROŽU

«Miloš in Bidovec sta bila moja učenca»

PORTOROŽ — Stroga, natančna, drobna, pa vendar energična, močna in mlajša na pogled, dober sogovornik, kot zgodovinska knjiga... nihče ji ne bi prisodil desetletje manj od stoletja. Nikoline Zege iz Portoroža, učiteljice v pokoju se spominja marsikateri njen učenec. Zadnje je učila pred 18 leti. Veliko njenih učencev se je že upokojilo, vendar se še marsikoga spomni: «Veste, učitelj se spomni najboljših in najslabših — tistih, ki primašajo lepe in tiste, ki zapustijo neprijetne spomine...»

«Pravega dogodka, ki se ga spominjam, je bil veliki potres v Trstu leta 1894. Bila sem stara tri leta in 4 mesece («to sem izračunala kasneje» hudomušno doda). Nekatere stvari vidim, kakor danes, maturirala sem leta 1911 in najprej nadomeščala učitelja Dimnika (ki je imel študijski dopust) na Ciril-Metodovi šoli v neki privatni tržaški hiši. Potem sem poučevala po istrskih vaseh — v Klancu, Lanišču, Brgudcu, Slunu, Lazaretu... med prvo svetovno vojno sem poučevala na novi Ciril-Metodovi šoli, ki je slovela kot najlepša v Trstu. Prvo leto zastonj, ker je imela Ciril-Metodova družba premalo denarja. Starši so bili presrečni, da uživajo njihovi otroci reden pouk v slovenskem jeziku, v tako lepi šoli. Jeseni 1918 so v Trstu zaprli vse šole zaradi pljučne kuge. Bilo je strahotno. Kmalu so italijanske šole odprli, slovenskih pa tisto leto še ne in smo se bali, da bo veliko otrok prešlo k italijanskemu pouku. Storili smo vse, da bi to preprečili. Poučevali smo po domovih. Moj učiteljski kolega Jože Ribičič (oče Mitje Ribičiča) je napisal dve igrici «Palčki» in «Škrati», ki smo jih začeli uprizarjati v Narodnem domu. To so bila menda najlepša leta. Bilo je res lepo, čeprav smo morali toliko delati. Garali in garali smo, cele dneve smo preživeli v Narodnem domu. Morala sem sešiti na desetine oblek in kostumov, pri tisti slabi plinski razsvetljavi . . . Imeli smo ogromno predstav in vse so bile do zadnjega kotička, do vrha polne. Mislim, da so te igrice takrat videli vsi tržaški Slovenci. Celo Italijani, ki podobnih prireditev niso imeli, so prihajali, tako se je krepila naša narodna zavest.»

Garanje v Narodnem domu ni bilo zaman. Leta 1919 so zopet dobili dovoljenje za pouk, vendar samo za šolo pri Sv. Jakobu (v Trstu) — Kljub temu se je nanjo vpisalo kar tisoč slovenskih otrok. «Šola je bila kot majlina trdnjava — iz grobega kamna, z velikim, težkim portonom, z železom zamreženimi okni v prvih dveh nadstropjih. Slovenskih knjig nismo smeli več uporabljati..., pa smo jih kljub temu. Bili smo kot eden. Hišnik je bil odlično izurjen. Ko je prihajal nadzornik, je kot veverica stekel v vsa štiri nadstropja in kmalu smo vsi videli, da je potrebno slovenske učbenike poskriti in se delati, kot da poučujemo v italijanščini. Ne morete si misliti, kakšen narodnostno vzgojni vzgib je bilo tako početje. Tudi otroci so začutili, da jim nekdo striže najosnovnejše svoboščine, da jim krati slovensko besedo in v njih se je zgodaj rojeval odpor proti temu. Med njimi ni bilo odpadnikov. Tudi Zvonimir Miloš in Ferdinand Bidovec sta bila moja učenca. Fašisti so večkrat prihajali, metali kamenje, vendar je bila šola dobro zavarovana in nam takrat še niso mogli do živega...»

Nikolina Zega se dobro spominja dne, ko so fašisti zažgali Narodni dom v Trstu — 13. julija 1920. Dogovorjena je bila z možem, da se dobita v Narodnem domu, vendar je moral mož skupaj z Vilfanom po stranski ulici zbežati. In to takoj, ko je po bližnjih ulicah pritekla neka ženska in povedala, da prihaja drhal, ki kriči «abbasso i sciavi!».

«Pred Narodni dom pride četa vojakov, poklekne in vperi puške v Narodni dom. Ta začne goreti in plinske žarnice v njem tudi pokati, fašisti pa so kričali, da poka strelivo. Seveda, ga v Narodnem domu ni bilo. Iz drugega nadstropja tedaj skoči lekarnar Roblek in obleži mrtev na pločniku. Od takrat se je vse spremenilo. Odškodnine za Narodni dom nismo dobili, pač pa so nas začeli fašisti vse bolj preganjati...»

V Jugoslavijo je pribežala skupaj z možem in sinom 6. januarja 1929. Ko so prišli v Jesenicah mimo strogih carinikov, bi poljubili slovenska tla. Cariniki so komajda verjeli, da gredo Zegovi s tolikšno prtljago le na dopust v Jugoslavijo. Naslednjega dne pa, kot strela z jasnega, zvedo za kraljevi manifest — šestojanuarsko diktaturo. Z dežja so prišli pod kap. Nikolina Zega je imela hude rane na želodcu in je zato že leta 1933 zaprosila za upokojitev, pa ji stara Jugoslavija ni priznala službovanja — poučevanja na Ciril Metodovi šoli, češ da je to bila zasebna šola. Leta 1942 jo je operiral dr. Lavrič in menil, da verjetno ne bo preživela bolezni na želodcu. Šele 1955 je začela spet poučevati, se iz Ljubljane preselila v Portorož in se s sedemdesetimi leti upokojila, vndar potem še dve leti poučevala honorarno.

Izredno ponosna je na svojega očeta — Nikolo Karkoviča, Dalmatinca s Hvara, junaka pomorske bitke pri Visu leta 1866. Do potankosti pozna vse dogodke in ves razvoj dveurne bitke, v kateri so Italijani izgubili in potem sto let skrivali svojo sramotno izgubo pri Visu, ko so pripluli s celo floto, da bi zasedli Dalmacijo. Nikola Karkovič je bil prvi krmar na poveljniški ladji in s svojo pomorsko izurjenostjo veliko pripomogel k zmagoslavju Avstrijcev. Tako ga je sam cesar povabil za tri dni na dunajski dvor. Oče je bil že takrat Hrvat-Slovan po duši, boril se je proti italijanskemu osvajanju, toda dobro je vedel, da tudi Avstrijci ne prinašajo našemu narodu svobode. «Ko smo prišli v Gorico (pred prvo svetovno vojno) je bil ves nesrečen. Pomorščak, vojak, razgledan, videl veliko sveta, je prišel v Gorico, ki je bila tedaj nazadnjaška. Bil je obupan. Potem pa je slučajno srečal očeta Jožeta Ribičiča (starega očeta Mitje), tudi Dalmatinca — z Brača. Takoj sta postala najboljša prijatelja. Sploh smo bili z Ribičičevimi takrat usodno povezani. Ko so nam v prvi vojni porušili hišo, je mati z mojo sestro nekaj časa stanovala pri njih... oče pa je umrl leta 1918, tik preden so prišli Italijani v Trst.»

Zgodovina je Nikolino Zego veliko naučila. Tudi danes, z devetdesetimi leti in skorajda nič manj delavna kot nekoč. Njen sogovornik takoj pozabi, da ima pred seboj razmeroma starega človeka. Še zmeraj igra klavir, kvačka in šiva, piše pisma in riše. Pravzaprav ji kar zmanjka časa, pravi. Vsak dan dobi veliko pošte in mora nanjo odgovarjati. Na pošti ima svoj poštni predal in gre sama vsak dan po časopise in pisma. V vsem svojem učiteljskem času se je naučila dobro risati. Slikarstvo je študirala dopisno v Parizu. Njene risbe s svinčnikom in ogljem, akvareli, pasteli, laviran tuš, oljnate slike presenetijo marsikaterega obiskovalca njene vzorno urejene dnevne sobe. Najbolj ponosna je na posebno indonezijsko tehniko slikanja z vročim voskom na svilo. «Poskusite vi,» mi pravi, «slikati z vrelim voskom. Pomočite čopič vanj in poskušajte narisati kar hočete vi... vosek bo napravil, kar želi on...»

Veliko potrpljenja in moči mora imeti. Ko si je pred petimi leti zlomila nogo, si je, še preden ji je noga zatekla, sama naravnala kosti. V bolnišnici so rekli, da je bila pri tem skorajda do milimetra natančna. Tako se ji zlom sploh ne pozna. «Sedaj bi lahko plesala», pove. Za 29. november je odpotovala z avionom k sinu, ki živi v Švici. Kemik in fizik, ki je že v mladih letih doživel internacijo — Gonars in druga taborišča. Izlet z avionom pri devetdesetih letih? Se boste začudili. Nič takega, le nekaj pripomb seveda na Jatove letalske usluge, ki jih ne more pohvaliti. Iz Švice je prinesla nekaj prave svile, da bo lahko nanjo slikala z voskom.

Pa je zadovoljna s pokojnino in stanovanjem? Morda bi se iz stare hiše preselila v bolj zdravo, novo stanovanje, pa dvomi, da bi ji ponudili zanjo primerno stanovanje. Morala bi imeti prostor za klavir, za risanje, svojo korespondenco in obiske, to je najpomembnejši del njenega življenja, od katerega se ne želi ločiti. Kje najde Nikolina Zega tolikšno moč? Je v njej nekaj junaške dalmatinske očetove krvi, slovanskega ponosa in slovenske vztrajnosti, natančnosti in pridnosti? Nedvomno. Vse to je iz nje zgradilo pomemben zidak temeljev slovenskega naroda.

BORIS ŠULIGOJ